

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA MIASTA SZCZECINEK DO 2033 ROKU

OPRACOWANIE:

Urząd Miasta Szczecinek

we współpracy z Wielkopolską Akademią Nauki
i Rozwoju Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością,
Spółka komandytowa oraz Krajowym Instytutem Jakości.

Autorzy opracowania:

mgr Irma Kuznetsova
mgr inż. Karol Mieczkin
mgr inż. Iwona Nowacka

Gminny Program Rewitalizacji dla Miasta Szczecinek do
2033 roku zawiera dane według stanu na 31 grudnia 2022
roku, o ile nie zaznaczono inaczej.

Wielkopolska Akademia
Nauki i Rozwoju

KRAJOWY
INSTYTUT
JAKOŚCI

SPIS TREŚCI

1. WPROWADZENIE	5
2. DELIMITACJA OBSZARU REWITALIZACJI	7
3. SZCZEGÓŁOWA DIAGNOZA OBSZARU REWITALIZACJI.....	11
3.1. Wprowadzenie.....	11
3.2. Struktura przestrzenno-funkcjonalna.....	11
3.3. Przyczyny degradacji obszaru	15
3.3.1. Sfera społeczna.....	15
3.3.2. Sfera gospodarcza.....	26
3.3.3. Sfera środowiskowa	29
3.3.4. Sfera przestrzenno-funkcjonalna.....	34
3.3.5. Sfera techniczna	41
3.4. Lokalne potencjały obszaru.....	46
3.5. Skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych.....	52
4. OPIS WIZJI STANU OBSZARU PO PRZEPROWADZENIU REWITALIZACJI	54
5. CELE REWITALIZACJI I ODPOWIADAJĄCE IM KIERUNKI DZIAŁAŃ.....	56
6. OPIS POWIĄZAŃ GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI NA POZIOMIE KRAJOWYM, REGIONALNYM I LOKALNYM.....	58
7. OPIS PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH	64
7.1. Lista planowanych podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych	65
7.2. Charakterystyka pozostałych przedsięwzięć rewitalizacyjnych	87
8. MECHANIZMY INTEGROWANIA DZIAŁAŃ ORAZ PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH.....	91
8.1. Kompleksowość programu.....	91
8.2. Koncentracja programu	91
8.3. Komplementarność przedsięwzięć rewitalizacyjnych.....	91
8.3.1. Komplementarność przestrzenna.....	92
8.3.2. Komplementarność problemowa.....	93
8.3.3. Komplementarność proceduralno-instytucjonalna	95
8.3.4. Komplementarność międzyokresowa	95

8.3.5. Komplementarność źródeł finansowania	97
9. RAMY FINANSOWE GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI	98
10. WDRAŻANIE GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI.....	101
10.1. Struktura zarządzania realizacją Gminnego Programu Rewitalizacji.....	101
10.2. Koszty zarządzania	102
10.3. Ramowy harmonogram realizacji programu	103
11. PARTYCYPACJA SPOŁECZNA W PROCESIE REWITALIZACJI.....	104
12. SYSTEM MONITOROWANIA I OCENY GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI	106
12.1. Monitoring programu	106
12.2. Ocena skuteczności działań rewitalizacyjnych.....	108
12.3. System wprowadzania modyfikacji do programu	108
13. OKREŚLENIE ZMIAN W UCHWAŁACH, O KTÓRYCH MOWA W ART. 21 UST. 1	
USTAWY Z DNIA 21 CZERWCA 2001 R. O OCHRONIE PRAW LOKATORÓW,	
MIESZKANIOWYM ZASOBIE GMINY I O ZMIANIE KODEKSU CYWILNEGO	109
14. OKREŚLENIE NIEZBĘDNYCH ZMIAN W UCHWALE DOT. KOMITETU	
REWITALIZACJI	110
15. SPECJALNA STREFA REWITALIZACJI	110
16. REALIZACJA GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI W ZAKRESIE	
PLANOWANIA I ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	111
16.1. Wskazanie zakresu zmian w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania	
przestrzennego gminy.....	111
16.2. Wskazanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego koniecznych do	
uchwalenia albo zmiany	111
17. ZAŁĄCZNIKI	113
Załącznik nr 1: Podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru	
rewitalizacji.....	113
Załącznik nr 2: Karta oceny przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	118
Spis tabel.....	119
Spis rysunków	120

1. Wprowadzenie

Miasto powinno umożliwiać nam budowanie i umacnianie nadających życiu sens i znaczenie więzi między przyjaciółmi, rodzinami i osobami nieznanymi. Tego rodzaju więzi stanowią najwspanialsze osiągnięcie i zarazem największy kapitał każdego miasta.

Charles Montgomery, Miasto szczęśliwe, s. 63

Zgodnie z ustawą z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, **rewitalizacja** stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji.

Definicja ta odwołuje się do najważniejszych zasad skutecznej rewitalizacji. Przede wszystkim jest to proces wieloletni, kompleksowy, zakładający włączenie społeczne, partnerstwo i wielopoziomowe zarządzanie oraz adresowany jest tylko do obszarów znajdujących się w głębokim kryzysie. Kluczową płaszczyzną wyboru działań rewitalizacyjnych jest sfera społeczna, która następnie musi być przedmiotem koordynacji działań w tym, i w innych obszarach: gospodarczym, środowiskowym, przestrzenno-funkcjonalnym, technicznym. Jak wskazuje Krajowa Polityka Miejska 2023, ze względu na to, że celem rewitalizacji jest równoczesna odnowa społeczna, gospodarcza, kulturowa, przestrzenna (w tym także techniczna) oraz środowiskowa, nadanie nowych funkcji, remonty lub modernizacja techniczna infrastruktury muszą być środkiem, a nie celem rewitalizacji. Osią działań rewitalizacyjnych jest społeczność lokalna i jej potrzeby. Należy zapewnić włączenie wszystkich zainteresowanych (mieszkańców, przedsiębiorców, organizacje pozarządowe, instytucje publiczne) na każdym etapie programowania i realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych, ponieważ to ich ostatecznie będą dotyczyły rezultaty rewitalizacji. Dlatego też bez ich udziału nie uda się zapewnić trwałej poprawy obszaru. Podobnie konieczne jest, by działania rewitalizacyjne w mieście nie były działaniami punktowymi, ale by ujęte były w ramy kompleksowego i zintegrowanego podmiotowo i przedmiotowo programu rewitalizacji.

Gminny Program Rewitalizacji dla Miasta Szczecinek do 2033 roku został opracowany na podstawie ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz.U. z 2021 r. poz. 485 z późn. zm.). Stanowi on narzędzie umożliwiające prowadzenie kompleksowych działań rewitalizacyjnych na obszarze rewitalizacji wyznaczonym uchwałą Nr LIV/480/2022 Rady Miasta Szczecinek z dnia 27 października 2022 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Miasta Szczecinek. Jednocześnie pełni funkcję strategii IIT (innego instrumentu terytorialnego), wdrażanej po raz pierwszy w perspektywie finansowej Unii Europejskiej na lata 2021-2027, w odniesieniu do przewidzianych w niej działań finansowych ze środków polityki spójności.

Dotychczasowe działania rewitalizacyjne w Mieście Szczecinek były oparte o Lokalny Program Rewitalizacji, przyjęty uchwałą Nr LII/451/2018 Rady Miasta Szczecinek z dnia 17 stycznia 2018 r. Lokalne Programy Rewitalizacji były uchwalane na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy o samorządzie gminnym i zgodnie z ustawą o rewitalizacji mogą stanowić podstawę do realizacji przedsięwzięć służących wyprowadzaniu obszaru zdegradowanego ze stanu kryzysowego do dnia

31 grudnia 2023 roku. Po tym czasie działania rewitalizacyjne mogą opierać się wyłącznie o Gminne Programy Rewitalizacji, których zakres i tryb opracowania są w większym stopniu regulowane ww. ustawą.

Dostrzegając potrzebę kontynuowania wcześniej podjętych działań, w 2022 roku zdecydowano się na opracowanie Gminnego Programu Rewitalizacji. W ramach procedury formalnej przeprowadzono diagnozę, na podstawie której zidentyfikowano obszar charakteryzujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, a z uwagi na jego istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, podjęto się przeprowadzenia działań rewitalizacyjnych.

By móc niniejszy Program traktować jako narzędzie praktyczne i zrozumiałe, konieczne jest wyjaśnienie kluczowych pojęć z zakresu rewitalizacji, które będą pojawiać się w poszczególnych częściach dokumentu:

INTERESARIUSZE REWITALIZACJI – to w szczególności: mieszkańcy obszaru rewitalizacji oraz właściciele, użytkownicy wieczysti nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze, w tym spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty mieszkaniowe, społeczne inicjatywy mieszkaniowe i towarzystwa budownictwa społecznego; podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność gospodarczą; podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność społeczną, w tym organizacje pozarządowe i grupy nieformalne; jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne; organy władzy publicznej oraz podmioty realizujące na obszarze rewitalizacji uprawnienia Skarbu Państwa.

KOMITET REWITALIZACJI – stanowi forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami gminy w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji oraz pełni funkcję opiniodawczo-doradczą wójta, burmistrza albo prezydenta miasta.

OBSZAR REWITALIZACJI – to obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację. Obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby jej mieszkańców. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic.

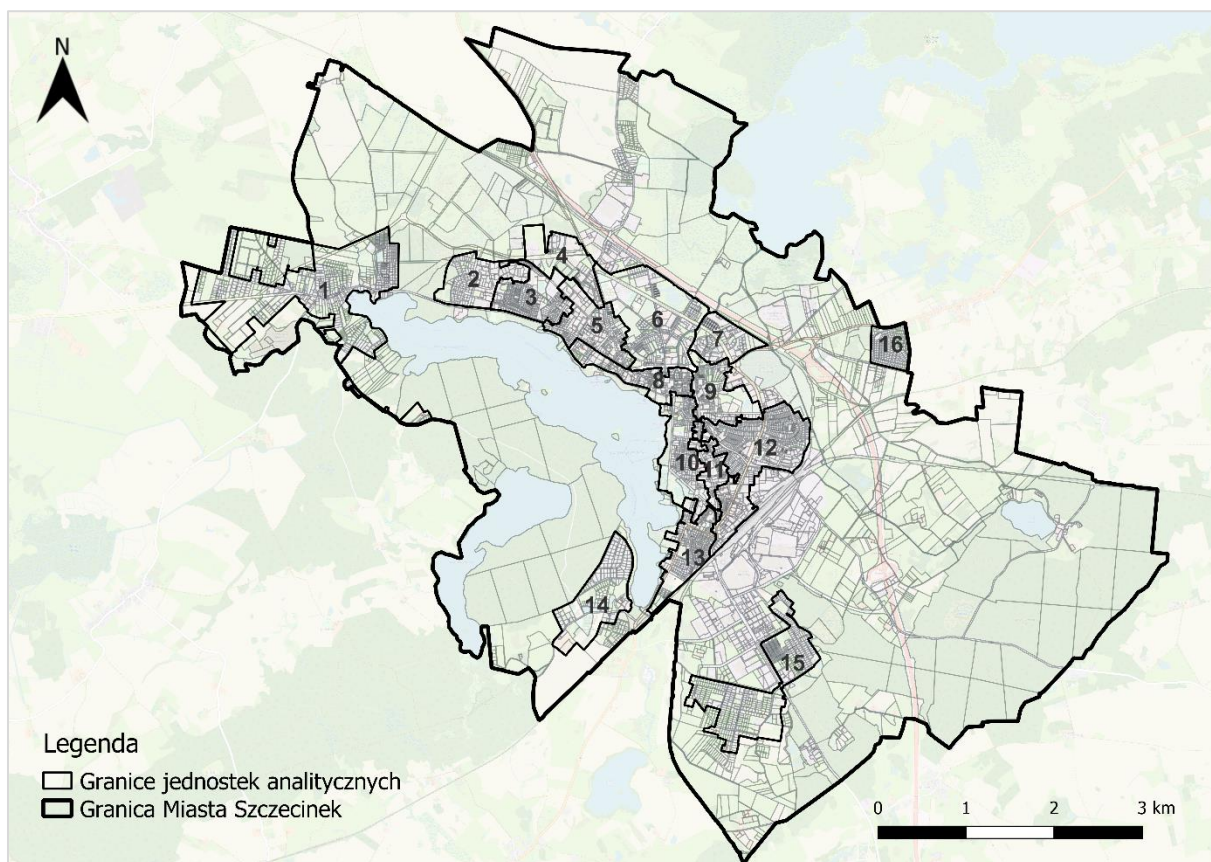
2. Delimitacja obszaru rewitalizacji

Miasto Szczecinek położone jest we wschodniej części województwa zachodniopomorskiego i stanowi główny ośrodek powiatu szczecineckiego. Leży ono na pograniczu Pojezierza Drawskiego i Pojezierza Szczecineckiego, na zbiegu ważnych szlaków drogowych, których główny element stanowi droga krajowa nr 11, łącząca Górny Śląsk z wybrzeżem, a także stanowi istotny regionalny węzeł kolejowy. Odległości drogowe do głównych ośrodków regionalnych wynoszą: 174 km do Szczecina, 168 km do Poznania, 183 km do Gdańska i 445 km do Warszawy. Powierzchnia miasta wynosi 48,48 km², z czego 30% przypada na tereny zabudowane. W 2021 roku Szczecinek zamieszkiwały 39 474 osoby, co przełożyło się na gęstość zaludnienia na poziomie 814 osób/km².

Podstawę prawną dla wyznaczonego w Mieście Szczecinek obszaru rewitalizacji stanowi uchwała Nr LIV/480/2022 Rady Miasta Szczecinek z dnia 27 października 2022 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Miasta Szczecinek.

Zgodnie z metodyką prac przyjętą na etapie delimitacji obszaru zdegradowanego, w pierwszej kolejności dokonano podziału Miasta Szczecinek na niepodzielne jednostki analityczne, jednolite pod względem przestrzenno-funkcyjnym, których granice wyznaczono na podstawie istniejącego podziału Miasta na jednostki pomocnicze, miejskich dokumentów planistycznych, w tym studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, jak również delimitacji przeprowadzonej na potrzeby Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Szczecinek. W wyniku powyższych działań wyznaczono 16 jednostek analitycznych.

Rysunek 1. Jednostki analityczne wyznaczone na terenie Miasta Szczecinek

Źródło: Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Miasta Szczecinek.

Podział ten podyktowany został również spełnieniem art. 10 ust. 2 ustawy o rewitalizacji, który stanowi, iż obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy.

W kolejnym kroku zebrano i obliczono dla tych jednostek wskaźniki opisujące sferę: społeczną, gospodarczą, środowiskową, przestrzenno-funkcjonalną oraz techniczną. Na ich podstawie wyznaczono wskaźniki syntetyczne, które posłużyły do określenia natężenia zjawisk kryzysowych dla każdej ze sfer. Zgodnie z przyjętą metodyką, do obszaru zdegradowanego włączone mogły zostać jednostki analityczne, których wskaźnik syntetyczny w sferze społecznej był niższy niż 0 oraz, dla których zidentyfikowano nagromadzenie negatywnych zjawisk w przynajmniej jednej z pozostałych sfer. Poniższa tabela przedstawia jednostki analityczne, które spełniały powyższe kryteria wraz z wartością wskaźnika syntetycznego dla sfery społecznej oraz oznaczeniem występowania negatywnych zjawisk w sferze gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej (gdzie „-” oznacza występowanie negatywnych zjawisk, a „+” ich brak). Były to jednostki nr: **3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 i 15.**

Tabela 1. Obszary zdegradowane na terenie Miasta Szczecinek, tj. jednostki, dla których wskaźnik syntetyczny przyjął w sferze społecznej wartości poniżej 0 oraz dla których stwierdzono występowanie zjawisk kryzysowych w co najmniej jednej z pozostałych sfer.

Jednostka analityczna	wskaźnik syntetyczny zjawisk w sferze społecznej	zjawiska kryzysowe w sferze gospodarczej	zjawiska kryzysowe w sferze środowiskowej	zjawiska kryzysowe w sferze przestrzenno-funkcjonalnej	zjawiska kryzysowe w sferze technicznej
9	-0,731	-	-	-	+
8	-0,701	+	-	-	-
5	-0,245	-	-	+	-
7	-0,205	-	+	+	+
11	-0,183	-	-	-	+
15	-0,187	+	+	-	-
3	-0,147	-	+	-	-
6	-0,100	-	-	+	-
12	-0,038	+	-	-	-
10	-0,017	+	-	+	-

Źródło: Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Miasta Szczecinek.

W konsekwencji dało to podstawę do zakwalifikowania ich do obszaru zdegradowanego o powierzchni 10,9% oraz 76,3% ludności całego Miasta. Zgodnie z ustawą o rewitalizacji, obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy. W związku z przekroczeniem dopuszczalnej liczby ludności i powierzchni obszaru niemożliwe było objęcie procesem rewitalizacji całego obszaru zdegradowanego. Dlatego należało podjąć działania na rzecz wyznaczenia obszaru o szczególnej

koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, zmagającego się z problemami w pozostałych sferach oraz będącego kluczowym dla rozwoju lokalnego.

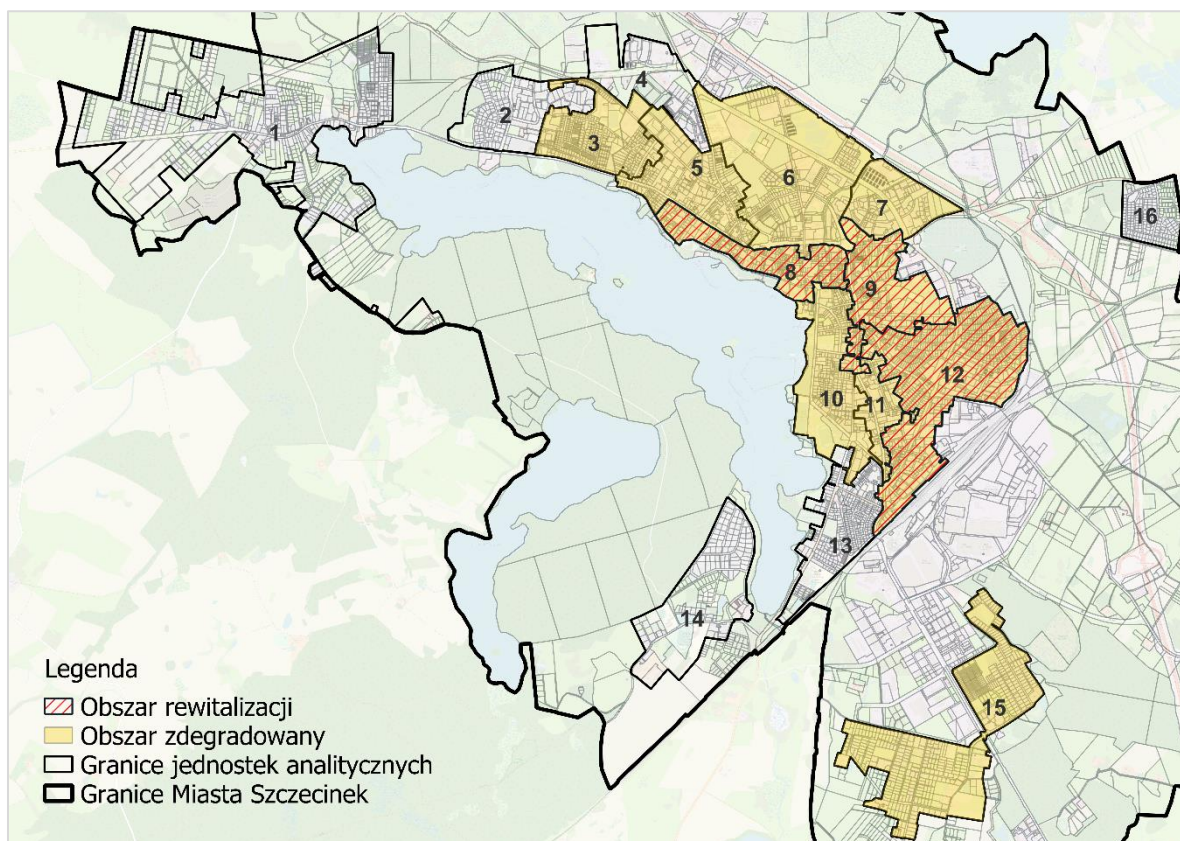
Z tego względu, jako obszar rewitalizacji w Mieście Szczecinek wyznaczono jednostki analityczne:

Nr 8, obejmującą ulice: Bartoszewskiego, Bohaterów Warszawy, Drzymały, Garbary, Jasna, Jeziorna (nr 15-17), Junacka, Kilińskiego (nr nieparzyste), Kisielewskiego, Koszalińska (nr 5 – 21), Kościuszki (nr 2-46 parzyste), Księżnej Elżbiety, Lelewela, Mariacka, Młynarska, Ogrodowa, Ordon, Parkowa, plac Sowińskiego, plac Wolności, Podgórna, Podwale, Powstańców Wielkopolskich, Sadowa, Skargi, Strażacka, Szewska, Wyścigowa, Zamkowa;

Nr 9, obejmującą ulice: Bagienna, kard. Wyszyńskiego, Kopernika, Lipowa, plac Winniczny, Poniatowskiego, Reja, Spółdzielcza, Winniczna, Wodociągowa (dz. nr 93, 94/1, 94/2, 113, 114/1, 115, 116, 117);

Nr 12, obejmującą ulice: Armii Krajowej, Artyleryjska, Chodkiewicza, Drahimska, Dworcowa, Kanałowa, Kochanowskiego, Kwiatowa, Łódzka, Matusiewicz, Młyńska, Moniuszki, Niecała, plac Młyński, Pomorska, Przemysłowa, Sienkiewicza, Sikorskiego (z wył. nr 1-23 nieparzystych), Skłodowskiej-Curie, Słowackiego, Słowiańska, Szymanowskiego, Wacława IV (51, 53, 55, 60, 62, 64, 66), Wiejska, Wiśniowa, Zana.

Rysunek 2. Poglądowa mapa obszaru rewitalizacji w Mieście Szczecinek.

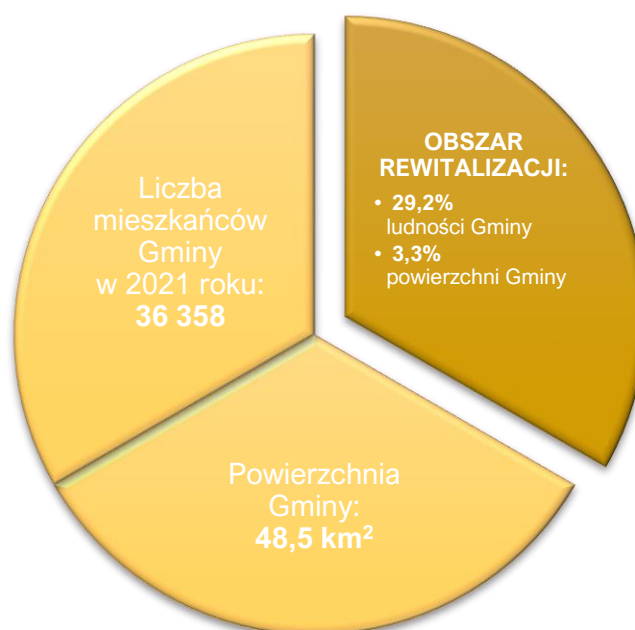
Źródło: Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Miasta Szczecinek.

Jednostki nr 8 i 9 charakteryzowały się największym natężeniem negatywnych zjawisk w sferze społecznej, a także występowaniem zjawisk kryzysowych w 3 innych sferach: środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej w przypadku jednostki nr 8 oraz gospodarczej, środowiskowej i przestrzenno-funkcjonalnej w jednostce nr 9. Jednostka analityczna nr 12

doświadcza problemów podobnej natury co jednostka nr 8. Obszary te zamieszkuje także wysoka liczba ludności, a ich granice pozwolą na kontynuację podejmowanych wcześniej działań rewitalizacyjnych

Położenie obszaru rewitalizacji odgrywa kluczową rolę z punktu widzenia rozwoju lokalnego, jako że obejmuje on centrum Miasta, w którym ma miejsce nagromadzenie wielu funkcji świadczonych również na potrzeby pozostałych terenów, w tym wyznaczonych na wcześniejszym etapie jednostek analitycznych. Funkcja mieszkaniowa, usługowo-handlowa oraz kulturowa zostały zidentyfikowane jako wyznaczające tendencje rozwojowe obszaru rewitalizacji, który stanowi także centrum komunikacyjne i administracyjne dla lokalnej społeczności.

Spełnia on również wymogi formalne określone w ustawie o rewitalizacji: jego powierzchnia stanowi 3,3% (1,60 km²) powierzchni całego Miasta i jest zamieszkiwany przez 29,2% (10 617 osób) mieszkańców całego Miasta.

Warto również zaznaczyć, że centralne położenie obszaru rewitalizacji względem większości jednostek analitycznych zaliczonych do obszaru zdegradowanego sprawi, że realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych na jego terenie w znacznym stopniu przyczyni się do szybkiego i naturalnego, w ujęciu przestrzenno-społecznym, wyjścia ze stanu kryzysowego sąsiadujących obszarów.

3. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji

3.1. Wprowadzenie

Diagnoza szczegółowa opracowana w niniejszym rozdziale dotyczy **obszaru rewitalizacji** przyjętego w uchwale Nr LIV/480/2022 Rady Miasta Szczecinek z dnia 27 października 2022 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Miasta Szczecinek i wyznaczonego na podstawie Diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Miasta Szczecinek.

Celem diagnozy szczegółowej jest **zbadanie występujących zjawisk kryzysowych na obszarze rewitalizacji wraz ze wskazaniem ich przyczyny**, a także lokalnych potencjałów, które ułatwią rozwiązanie istniejących problemów.

Problemy, trendy i tendencje opisane za pomocą danych ilościowych, uszczegółowione zostały analizą jakościową, w której wykorzystano różnorodne metody diagnostyczne (w tym ankiety, wywiady, dyskusje, rozmowy, warsztaty) zapewniając tym samym **włączenie interesariuszy rewitalizacji** już na etapie diagnozowania.

3.2. Struktura przestrzenno-funkcjonalna

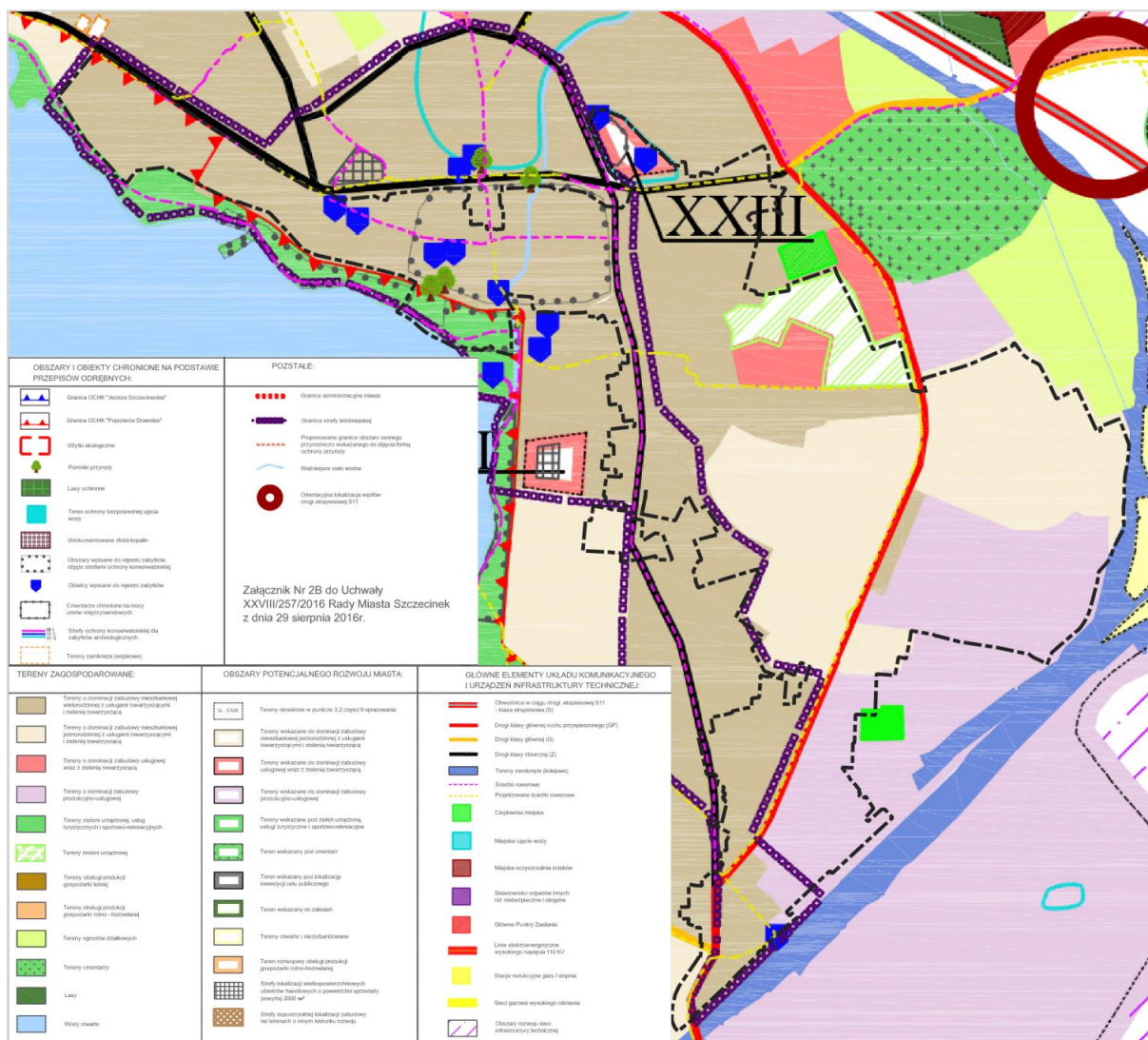

Obszar rewitalizacji wyznaczony na terenie Miasta Szczecinek posiada charakter wielofunkcyjny, koncentrujący usługi dla mieszkańców zarówno przedmiotowego terenu, całego Miasta, jak i ponadlokalne. Zgodnie ze Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Szczecinek przyjętego Uchwałą Nr XXVIII/257/216 Rady Miasta Szczecinek z dnia 29 sierpnia 2016 r. na terenie objętym rewitalizacją wyznacza się następujące kierunki zagospodarowania:

- Tereny o dominacji zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej z usługami towarzyszącymi i zielenią towarzyszącą,
- Tereny o dominacji zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z usługami towarzyszącymi i zielenią towarzyszącą,
- Tereny o dominacji zabudowy usługowej wraz z zielenią towarzyszącą,
- Tereny o dominacji zabudowy produkcyjno-usługowej,
- Tereny zieleni urządzonej, usług turystycznych i sportowo-rekreacyjnych,
- Tereny zieleni urządzonej,
- Obszar potencjalnego rozwoju miasta nr XXIII, obejmujący wzgórze św. Jerzego, pomiędzy ulicami Wodociągową i Szafera, jako teren wskazany do dominacji zabudowy usługowej wraz z zielenią towarzyszącą.

Na wskazanym obszarze przewiduje się także rozwój sieci dróg rowerowych.

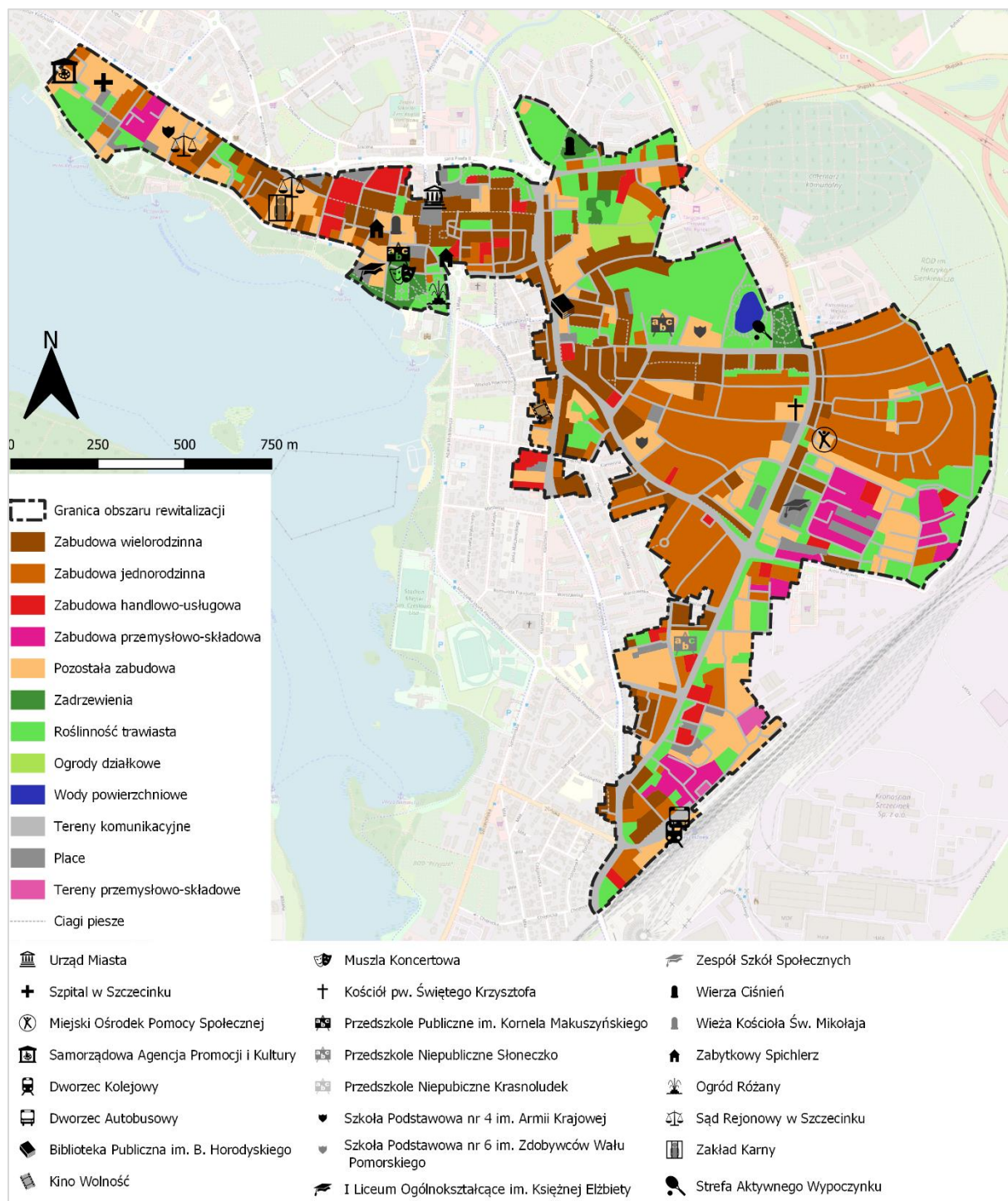
Rysunek 3. Kierunki zmian w strukturze funkcjonalno-przestrzennej Miasta Szczecinek

Źródło: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Szczecinek.

Obszar rewitalizacji cechuje się zróżnicowaną strukturą przestrzenno-funkcjonalną. Północna część obejmuje miasto lokacyjne z zachowanym historycznym układem urbanistycznym i dominującą zwartą zabudową śródmiejską, z przewagą budownictwa wielorodzinnego wraz z funkcjami usługowymi zlokalizowanymi w parterach budynków. Przestrzennie od południa jest ona ograniczona terenami zielonymi nad Jezioro Trzesiecko, natomiast od północy ulicami Jana Pawła II oraz Tadeusza Kościuszki. Główną oś historycznego centrum wyznaczają ulice Władysława Bartoszewskiego i Bohaterów Warszawy, przebiegające przez centralny Plac Wolności i tworzące z nim strefę ruchu pieszego. Z kolei część południowo-wschodnia obszaru rewitalizacji odznacza się znacznym udziałem zabudowy jednorodzinnej i przemysłowo-składowej, zlokalizowanej w sąsiedztwie terenów kolejowych, wyznaczających znaczną część granicy obszaru. Głównymi osiami komunikacyjnymi tej strefy są ulice Generała Sikorskiego i Słowiańska, którymi przebiega droga krajowa nr 20. W strefie tej zlokalizowany jest także dworzec kolejowy i autobusowy. Istotnym ciągiem komunikacyjnym, spajającym cały obszar rewitalizacji są również ulice Armii Krajowej i Kardynała Stefana Wyszyńskiego.

Rysunek 4. Struktura przestrzenno-funkcjonalna obszaru rewitalizacji na terenie Miasta Szczecinek.

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDOT10k.

Na obszarze rewitalizacji zlokalizowana jest znaczna część instytucji publicznych obsługujących mieszkańców Miasta, tj.

- Szpital w Szczecinku,
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Samorządowa Agencja Promocji i Kultury,
- Biblioteka Publiczna im. B. Horodyskiego,
- Kino „Wolność”,

- Przedszkole Publiczne im. Kornela Makuszyńskiego,
- Przedszkole Niepubliczne „Słoneczko”,
- Przedszkole Niepubliczne „Krasnoludek”,
- Szkoła Podstawowa nr 4 im. Armii Krajowej,
- Szkoła Podstawowa nr 6 im. Zdobywców Wału Pomorskiego,
- I Liceum Ogólnokształcące im. Księżnej Elżbiety,
- Zespół Szkół Społecznych,
- Kościół pw. Św. Krzysztofa,
- Sąd Rejonowy w Szczecinku,
- Zakład Karny.

Bezpośrednio z obszarem rewitalizacji sąsiaduje Urząd Miasta, zlokalizowany po północnej stronie Placu Wolności.

Tereny zielone na przedmiotowym terenie mają charakter ogólnodostępny. Należą do nich część Parku Miejskiego nad jeziorem Trzesiecko, w rejonie Muszli Koncertowej i Parku Różanego, a także Góra Św. Jerzego, Górka Rynkowa z sąsiadującą strefą aktywnego wypoczynku oraz niezagospodarowane tereny między oboma wzniesieniami.

Obszar rewitalizacji w swoich granicach obejmuje niemal całą chronioną strefę historycznego układu urbanistycznego miasta Szczecinek, który już w 1956 r. został wpisany do rejestru zabytków. Jest to największy powierzchniowo obszar zabytkowy Miasta, ograniczony ulicami Jana Pawła II, Kardynała Stefana Wyszyńskiego, Powstańców Wielkopolskich, Ordon, granicą działki nr 318 oraz ulicami Junacką i Podwale. Łącznie z historycznym układem urbanistycznym, na obszarze rewitalizacji znajduje się 11 obiektów wpisanych do rejestru zabytków województwa zachodniopomorskiego, których wykaz wraz z lokalizacją został przedstawiony w tabeli poniżej. Objęcie ochroną Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków ma za zadanie pomóc w zachowaniu szczególnie ważnego dziedzictwa historycznego.

Tabela 2. Lista obiektów na obszarze rewitalizacji wpisanych do rejestru zabytków.

Zabytek	Lokalizacja	Numer rejestru	Data wpisu
Historyczny układ urbanistyczny	centrum miasta	42	4.09.1956 r.
Dom (dawna apteka) - obiekt do skreślenia z rejestru	ul. Zamkowa 15	241	16.02.1960 r.
Wieża kościoła Św. Mikołaja z XVI w.	ul. Księżnej Elżbiety	433	19.03.1965 r.
Spichlerz z ok. 1850 r.	pl. Sowińskiego	A-1121	26.11.1976 r.
Park miejski	wzdłuż brzegów jeziora Trzesiecko	A-1104	12.06.1980 r.
Spichlerz z XIX w.	ul. Junacka 7	A-1123	12.09.1984 r.
Wodociągowa wieża ciśnień z 1912 r.	Wzgórze św. Jerzego	A-389	15.10.2012 r.
Budynek Sądu Rejonowego	ul. Bohaterów Warszawy 42	A-1234	6.05.2014 r.
Dworzec kolejowy	ul. Dworcowa 1	A-1237	27.05.2014 r.
Budynek Poczty Polskiej wraz z bramą wjazdową	ul. Bohaterów Warszawy 36	A-1257	11.08.2014 r.
Budynek dawnego domu przedpogrzebowego z dawnym cmentarzem żydowskim	ul. Wodociągowa	A-1405	24.04.2015 r.

Źródło: Program opieki nad zabytkami Miasta Szczecinek na lata 2021-2024.

3.3. Przyczyny degradacji obszaru

3.3.1. Sfera społeczna

Wyznaczony w centrum Szczecinka obszar rewitalizacji charakteryzuje się nagromadzeniem negatywnych zjawisk w sferze społecznej. Analiza wskaźnikowa wykonana na potrzeby delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji wykazała szczególnie problemy w zakresie starzenia się społeczeństwa, bezrobocia, ubóstwa, wysokiej liczby osób ze szczególnymi potrzebami oraz przestępczości.

W poniższej tabeli przedstawiono porównanie wskaźników dotyczących sfery społecznej pomiędzy obszarem rewitalizacji a średnią dla całego Miasta.

Tabela 3. Porównanie wskaźników dla sfery społecznej obszaru rewitalizacji z obszarem całego Miasta.

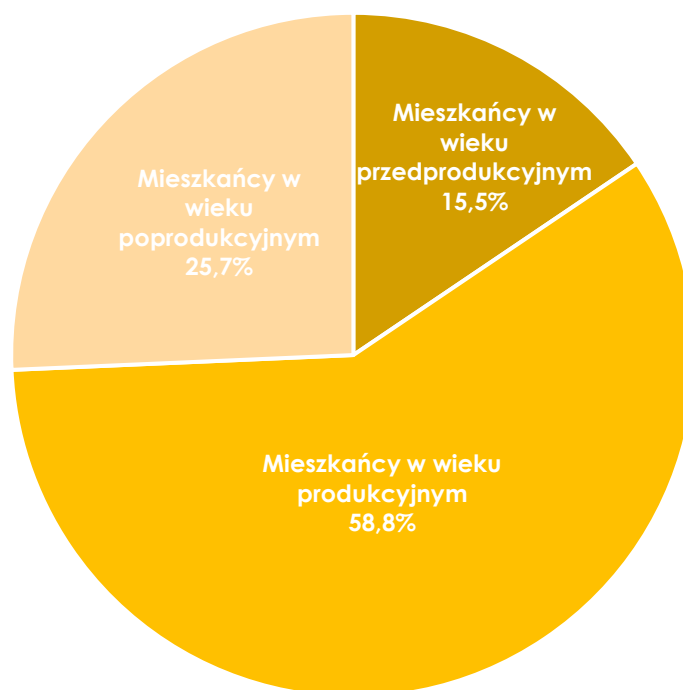
Kategoria zjawiska	Wskaźnik	Podobszary rewitalizacji			średnia obszaru rewitalizacji	średnia dla Miasta
		8	9	12		
Sytuacja demograficzna	Udział osób w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców	14,7%	15,1%	16,6%	15,5%	16,4%
	Udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców	24,4%	28,4%	23,5%	25,7%	25,5%
	Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	28,07	49,04	17,98	32,97	22,44
Osoby ze szczególnymi potrzebami	Liczba osób ze szczególnymi potrzebami w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	17,09	11,62	20,10	15,95	12,35
Ubóstwo	Łączna kwota przyznanych świadczeń pomocy społecznej w przeliczeniu na 1 gospodarstwo domowe, któremu przyznano świadczenie	4 940,47	5 011,02	5 207,95	5 041,95	5 091,33
	Liczba osób w wieku poprodukcyjnym, którym przyznano zasiłek pielęgnacyjny w przeliczeniu na 100 osób w wieku produkcyjnym	0,41	0,99	0,66	0,73	0,76
	Liczba uczniów otrzymujących stypendium socjalne w przeliczeniu na 100 uczniów	3,19	7,65	3,88	5,33	2,43
	Liczba uczniów korzystających z dożywiania w przeliczeniu na 100 uczniów	18,79	15,29	6,98	13,30	6,73
Bezrobocie	Liczba osób bezrobotnych w przeliczeniu na 100 osób w wieku produkcyjnym	8,58	6,46	8,21	7,62	6,33
	Liczba osób długotrwale bezrobotnych w przeliczeniu na 100 osób w wieku produkcyjnym	5,47	4,32	4,68	4,73	3,92
	Udział długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie osób bezrobotnych	63,7%	66,9%	57,0%	62,1%	61,9%
Przestępczość	Liczba stwierdzonych przestępstw w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	18,55	14,64	5,03	12,15	7,51
	Liczba stwierdzonych wykroczeń - kradzieże - w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	36,59	7,90	20,89	19,37	10,45

	Liczba wszczętych procedur niebieskiej karty w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	0,51	1,39	0,53	0,88	0,69
Niski poziom edukacji i kapitału społecznego	Liczba uczniów mających trudności w nauce w przeliczeniu na 100 uczniów	29,14	20,18	15,50	20,70	27,00
	Liczba uczniów zagrożonych oceną niedostateczną na koniec roku szkolnego w przeliczeniu na 100 uczniów	14,54	7,95	3,49	7,99	8,64
Aktywność społeczna	Liczba organizacji pozarządowych w przeliczeniu na 100 mieszkańców	0,51	0,30	0,71	0,50	0,38

Źródło: opracowanie własne.

Według stanu liczby ludności na 31 grudnia 2021 roku, obszar rewitalizacji zamieszkiwało 10 617 osób, co stanowiło 29,2% całej populacji Miasta. Biorąc pod uwagę jego powierzchnię wynoszącą jedynie 1,6 km², gęstość zaludnienia wyniosła 6 635,8 osób na km², co jest wynikiem znacznie wyższym od średniej dla całego Miasta (750 os./ km²), jak również dla ogółu jednostek analitycznych (4 020,2 os./km²). Większość populacji obszaru stanowiły osoby w wieku produkcyjnym – 6 239 mieszkańców (58,8%), następnie w wieku poprodukcyjnym – 2 727 mieszkańców (25,7%) oraz przedprodukcyjnym – 1 651 mieszkańców (15,5%). Jakkolwiek obecnie na 100 osób w wieku produkcyjnym w obszarze rewitalizacji przypadają niecałe 44 osoby, co jest wynikiem korzystniejszym od średniej dla całego Miasta wynoszącej nieco ponad 44 osoby, to mniejszy o 0,9 punktu procentowego odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym sugeruje możliwe pogorszenie sytuacji w przyszłości, wynikające ze słabszej zastępowalności pokoleniowej na rynku pracy.

Rysunek 5. Struktura wieku ludności na obszarze rewitalizacji.

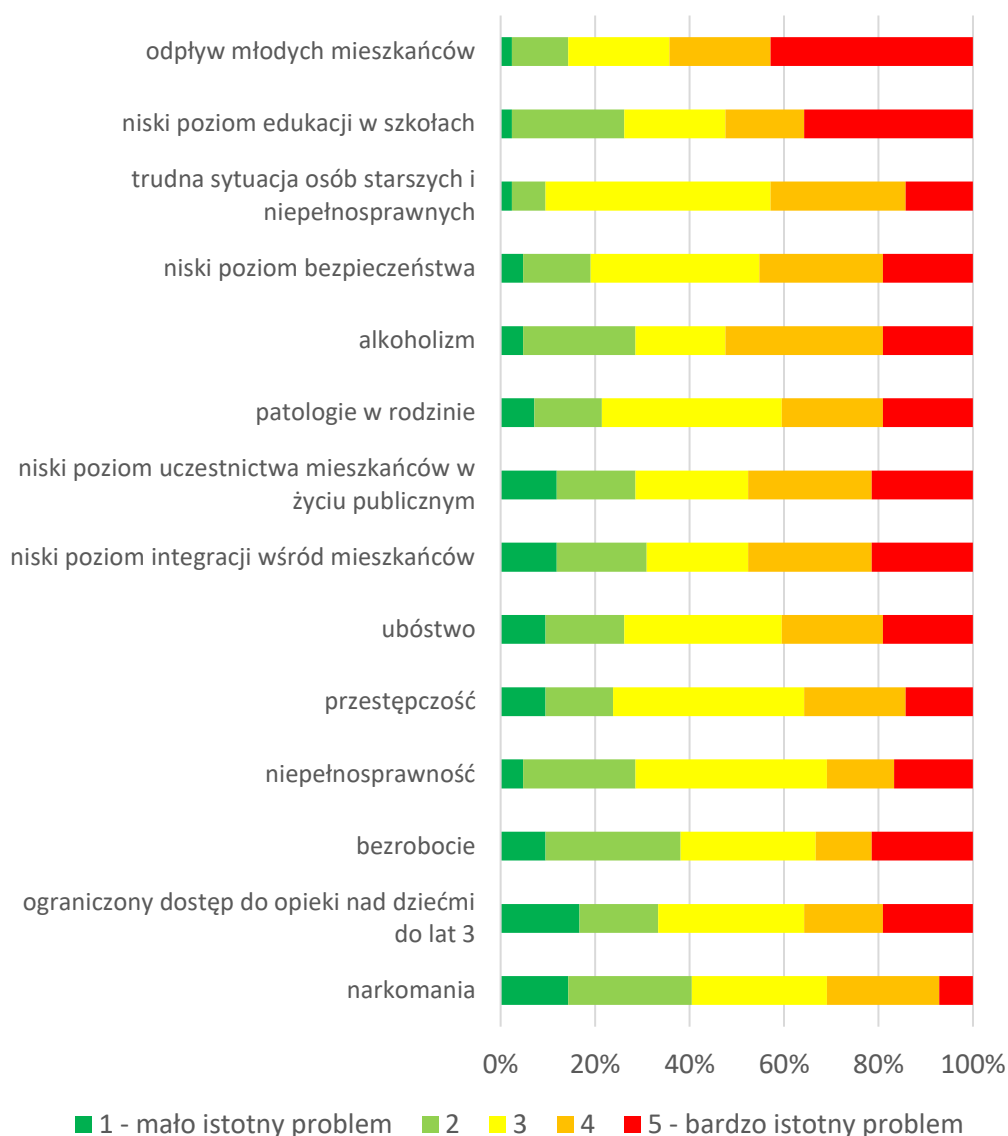

Źródło: opracowanie własne.

Odptyw ludzi młodych z obszaru rewitalizacji został wskazany jako najistotniejszy problem społeczny w przeprowadzonej wśród mieszkańców ankiecie.

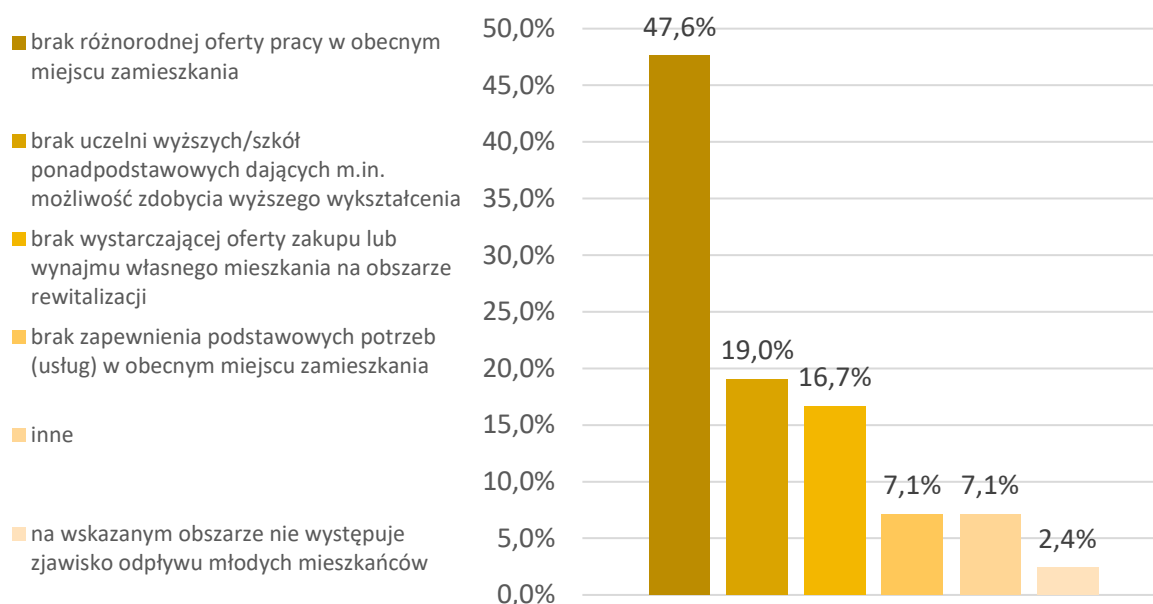
Rysunek 6. Ocena problemów występujących na obszarze rewitalizacji w sferze społecznej według ankietowanych.

Źródło: opracowanie własne.

Niemal połowa ankietowanych (47,6%) głównej przyczyny tego odpływu upatruje w braku różnorodnej oferty pracy w miejscu zamieszkania, a jako kolejne wskazano brak uczelni wyższych i szkół ponadpodstawowych dających możliwość zdobycia wyższego wykształcenia (19,0%) oraz brak wystarczającej oferty zakupu lub wynajmu własnego mieszkania (16,7%). Oferta szkolnictwa wyższego w Szczecinku ograniczona jest do Zamiejscowego Wydziału Przemysłu Drzewnego Politechniki Koszalińskiej, gdzie można się kształcić na kierunku inżynierii i automatyzacji w przemyśle drzewnym, a także filii prywatnej Społecznej Akademii Nauk, oferującej kierunki zarządzanie oraz pedagogika. Lokalny rynek pracy jest mało zdywersyfikowany z największymi zakładami pracy działającymi jedynie w branżach przemysłu drzewnego i elektrotechniki. Ludzie młodzi nie widząc dla siebie perspektyw w Szczecinku, często już na studia wyjeżdżają do większych miast, takich jak Szczecin czy Poznań, gdzie po ukończeniu nauki zostają, by podjąć pracę i założyć rodziny.

Rysunek 7. Główne przyczyny zjawiska odpływu młodych mieszkańców z obszaru rewitalizacji w opinii ankietowanych.

Źródło: opracowanie własne.

Kolejnym istotnym problemem wskazanym w ankiecie jest niski poziom edukacji w szkołach. W tej sferze, najbardziej niekorzystną sytuację odnotowano w podobszarze rewitalizacji nr 8, gdzie niemal 30% uczniów (29,1%) ma trudności w nauce a co siódmy (14,5%) jest zagrożony oceną niedostateczną na koniec roku szkolnego. W całym obszarze rewitalizacji wartości te są nieco korzystniejsze, niemniej jednak nadal co piąty uczeń doświadcza trudności (20,7%) a 8% grozi końcowa ocena niedostateczna. Analizując wyniki egzaminu ósmoklasisty wyraźnie widać gorsze wyniki osiągane przez uczniów Szkoły Podstawowej nr 4 im. Armii Krajowej, która znajduje się właśnie na podobszarze nr 8. Zarówno z języka polskiego, matematyki i języka angielskiego rezultaty były niższe niż wyniosła średnia w Mieście, powiecie, czy województwie. Największa różnica miała miejsce w przypadku języka angielskiego, gdzie wyniosła ponad 10 punktów procentowych. Jedną z przyczyn słabych wyników w nauce, oprócz stanu bazy dydaktycznej, może być, występujące na tym obszarze ubóstwo i problemy rodzinne, szczególnie że dwukrotnie większy odsetek uczniów na obszarze rewitalizacji otrzymuje stypendium socjalne (5,33%) oraz korzysta z programów dożywiania (13,30%), niż wynosi średnia miejska (odpowiednio 2,43% i 6,73%). Na poszczególnych podobszarach sytuacja kształtuje się jeszcze bardziej niekorzystnie. Na podobszarze nr 9 7,65% uczniów jest objętych stypendiami socjalnymi i 15,29% korzysta z dożywiania, natomiast na podobszarze nr 8 aż 18,79% dzieci jest dożywianych.

Tabela 4. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w 2021 r. w szkołach na obszarze rewitalizacji na tle miasta, powiatu i województwa.

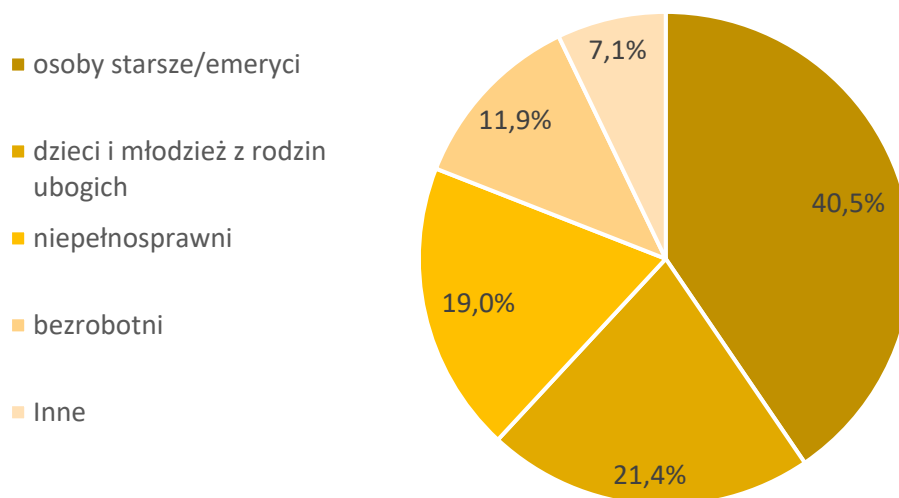
	język polski	matematyka	język angielski
Szkoła Podstawowa nr 4 im. Armii Krajowej	52%	39%	52%
Szkoła Podstawowa nr 6 im. Zdobywców Wału Pomorskiego	58%	45%	66%
Miasto Szczecinek	56%	45%	65%
powiat szczecinecki	53%	41%	61%
województwo zachodniopomorskie	56%	42%	63%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OKE.

Konsekwencją słabych wyników w nauce są gorsze perspektywy dalszej edukacji, prowadzące do niższych kwalifikacji i gorszych warunków na rynku pracy, skutkujących problemami ze znalezieniem zatrudnienia, lub niskim wynagrodzeniem, co przedłuża niekorzystne warunki życia i może prowadzić do dziedziczenia problemów społecznych.

Zarówno wyniki badań ankietowych, jak i analizy wskaźnikowej potwierdziły, że istotnym problemem jest trudna sytuacja osób starszych i ze szczególnymi potrzebami, które wraz z dziećmi i młodzieżą z ubogich rodzin zostały wskazane jako grupy najbardziej zagrożone wykluczeniem społecznym.

Rysunek 8. Najbardziej zagrożone wykluczeniem społecznym grupy na obszarze rewitalizacji według ankietowanych.

Źródło: opracowanie własne.

Wraz z odpływem ludzi młodych sytuacja emerytów będzie ulegała pogorszeniu. Osoby starsze cechują się mniejszą mobilnością i często pozostają w miejscu zamieszkania, podczas gdy młodsze pokolenia emigrują do większych miast w poszukiwaniu lepszych warunków życia, w tym możliwości kształcenia się, znalezienia pracy odpowiadającej ambicjom i zapewniającej atrakcyjne wynagrodzenie, umożliwiające założenie rodziny. W tej sytuacji osoby starsze zostają fizycznie pozbawione kontaktów z najbliższymi, jak i ich wsparcia w codziennych czynnościach, które z racji wieku i stanu zdrowia stają się coraz trudniejsze. Nie bez znaczenia jest także stopniowe zmniejszanie się grupy rówieśniczej, co przekłada się to na dalszą izolację i sprzyja rozwojowi depresji.

W związku ze zmieniającą się strukturą wiekową mieszkańców konieczne będzie podejmowanie działań na rzecz poszerzenia oferty i poprawy dostępności usług społecznych oraz dostosowania infrastruktury do potrzeb starszych mieszkańców i osób ze szczególnymi potrzebami, których na obszarze rewitalizacji w przeliczeniu na 1000 mieszkańców jest 15,95, a na podobszarze nr 12 aż 20,10, podczas gdy średnia dla Miasta wynosi 12,35. Te szczególne potrzeby znajdują wyraz m.in. w wykorzystaniu wsparcia pomocy społecznej, zarówno w postaci zasiłków, jak i pracy socjalnej. W przeliczeniu na 1000 mieszkańców, na obszarze rewitalizacji 32,97 korzysta z zasiłków, gdzie na podobszarze nr 9 jest to aż 49,04, przy średniej ogólnomiejskiej na poziomie 22,44.

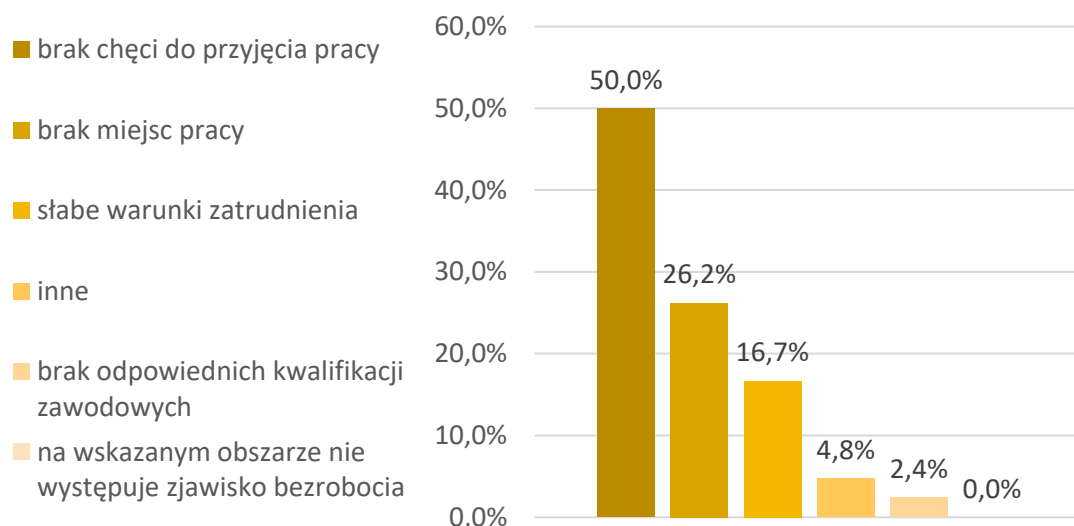
Wsparcie młodszych grup wiekowych jest jednym z narzędzi umożliwiających przeciwdziałanie negatywnym trendom demograficznym. Oprócz bezpośredniej pomocy dla osób w trudnej sytuacji życiowej, należy podejmować działania na rzecz tworzenia atrakcyjnego miejsca do życia, obejmującego zapewnienie odpowiednich miejsc pracy, infrastruktury do spędzania czasu

wolnego, czy miejsc opieki nad dziećmi. Atrakcyjne otoczenie umożliwiające zaspokojenie zarówno podstawowych potrzeb jak i rozwój osobisty, a także aktywne spędzanie czasu dla całych rodzin, jest istotnym czynnikiem warunkującym wybór miejsca zamieszkania, a co za tym idzie, kształtowanie takiej przestrzeni życiowej może przyciągnąć nowych mieszkańców.

Jednym z kluczowych czynników decydujących o warunkach życia jest możliwość podjęcia zatrudnienia zapewniającego atrakcyjne wynagrodzenie i możliwości rozwoju zawodowego. Analizując ogłoszenia na popularnych portalach z ofertami pracy¹ można zauważyć, że niewiele ogłoszeń dotyczy zatrudnienia na terenie Szczecinka, a w większości poszukiwani są przedstawiciele handlowi, czy pracownicy sprzedaży. Pewną alternatywę stanowi możliwość podjęcia zatrudnienia w sektorze technologii informacyjnych (IT) w formie pracy zdalnej.

Bezrobocie zostało zidentyfikowane jako jeden z istotnych problemów na obszarze rewitalizacji. Bez pracy pozostawało 475 mieszkańców, co stanowiło ponad 7,6% osób w wieku produkcyjnym i było wynikiem o 1,3 punktu procentowego wyższym niż średnia dla Miasta. Dodatkowo 62,1% z tych osób było długotrwale bezrobotnych, pozostających bez zatrudnienia powyżej 12 miesięcy. Wynik ten jest jednak jedynie 0,2 punktu procentowego wyższy od średniej dla Miasta, co pokazuje że bezrobocie długotrwale jest w Szczecinku problemem ogólnomiejskim. W opinii połowy ankietowanych główną przyczyną bezrobocia na obszarze rewitalizacji jest brak chęci do podjęcia pracy, a jako kolejne przyczyny wymieniano brak miejsc pracy (26,2%), a także słabe warunki zatrudnienia (16,7%). Z kolei podczas wywiadu pogłębionego w Powiatowym Urzędzie Pracy (PUP) stwierdzono, że główną przyczyną bezrobocia jest brak kwalifikacji zawodowych, wskazany jedynie przez 2,4% ankietowanych. Wywiad pozwolił także na określenie dominującego profilu osoby bezrobotnej, według którego jest to kobieta w wieku 25-34 lat, posiadająca wykształcenie gimnazjalne lub niższe i bez dodatkowych kwalifikacji zawodowych. PUP podkreślił, że najlepszym sposobem walki z bezrobociem długotrwałym, jest aktywizacja prowadzona przy użyciu środków z Funduszu Pracy i Europejskiego Funduszu Społecznego. Działania te prowadzone są w sposób ciągły, jednak ich intensywność zależy od wielkości środków pozostających w dyspozycji PUP.

Rysunek 9. Główne przyczyny bezrobocia na obszarze rewitalizacji według ankietowanych.

Źródło: opracowanie własne.

¹ Źródło: www.pracuj.pl; www.olx.pl; dostęp na dzień 24.11..2022 r.

Osoby długotrwale pozostające bez pracy są często nieatrakcyjne dla potencjalnych pracodawców, co dodatkowo utrudnia podjęcie zatrudnienia. Do przyczyn długotrwałego bezrobocia można zaliczyć także brak chęci podjęcia zatrudnienia, a także pozyskiwanie dochodów z nieopodatkowanych źródeł. W Szczecinku obserwuje się także problem dziedziczenia bezrobocia i ubóstwa, wynikające z tzw. wyuczonych bezradności. Wywiady przeprowadzone w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej (MOPS) wykazały że jakkolwiek liczba beneficjentów pomocy społecznej nie wzrasta znacząco, to często występują o nią osoby pochodzące z rodzin od wielu lat korzystających ze wsparcia MOPS. Uzależnienie rodziców od środków pomocy społecznej powoduje, że dzieci nie wykształcają niezbędnej samodzielności życiowej i również po osiągnięciu pełnoletności upatrują źródła utrzymania w zasiłkach. Dodatkowo poziom wsparcia instytucjonalnego zniechęca do podjęcia zatrudnienia, ponieważ przekroczenie progu dochodów kwalifikującego do otrzymania pomocy może skutkować pogorszeniem sytuacji materialnej, zwłaszcza, że nawet duże firmy w Szczecinku zatrudniają pracowników poprzez agencje pracy, oferując jedynie minimalne wynagrodzenie i czasowe zatrudnienie.

Poważnie zagrożone wykluczeniem zawodowym są osoby ze szczególnymi potrzebami, dla których szansą są zakłady pracy chronionej, łączące pracę zarobkową z integracją społeczną i rehabilitacją zawodową. W ostatnich latach na obszarze rewitalizacji upadłość ogłosiła Cukiernicza Spółdzielnia Inwalidów „Słowianka”, która zatrudniała 200 osób, co doprowadziło do znacznego pogorszenia sytuacji zawodowej osób ze szczególnymi potrzebami z obszaru rewitalizacji, ale też poza nim.

Długotrwały brak pracy i wynikający z niego brak dochodów przekłada się na zagrożenie ubóstwem i wynikające z niego wykluczenie społeczne, problemy zdrowotne (w tym natury zdrowia psychicznego, jak depresja czy popadanie w nałogi) oraz niezaradność życiowa. Osoby długotrwale bezrobotne tracą wiarę we własne możliwości i motywację do dalszego poszukiwania zatrudnienia. Konsekwencje tych zjawisk mogą dotknąć nie tylko bezpośrednio osoby bezrobotnej, ale i poprzez rodzinę i najbliższe otoczenie, wpłynąć na szerszą tkankę społeczną, szczególnie w sytuacji wykształcenia stanu frustracji lub popadnięcia w nałogi.

Zjawisko bezrobocia i ubóstwa często prowadzi do powstania bądź pogłębienia już istniejących problemów alkoholizmu. Jak wskazuje Światowa Organizacja Zdrowia, sprzyja temu również wysoka dostępność alkoholu, związana z liczbą punktów sprzedaży, wydłużaniem godzin ich otwarcia, czy wprowadzanie samoobsługi, które zwiększają sprzedaż, a co za tym idzie spożycie, co z kolei wpływa na rozpowszechnianie problemów. Analogicznie ograniczenie dostępności wpływa na obniżenie konsumpcji². Dostępność alkoholu na obszarze rewitalizacji należy uznać za wysoką, jako że zgodnie ze stanem na koniec 2021 roku funkcjonowało 50 punktów sprzedaży, co stanowiło niemal połowę wszystkich punktów w Mieście. Zgodnie z danymi Komendy Powiatowej Policji w Szczecinku, sąsiedztwo punktów sprzedaży alkoholu należy do najbardziej niebezpiecznych miejsc w obszarze rewitalizacji, w których najczęściej dochodzi do aktów wandalizmu i zachowań agresywnych, a osoby spożywające alkohol często są wielokrotnie legitymowane i notowane przez Policję, często kilka razy tego samego dnia.

Uzależnieniom sprzyjają także presja otoczenia, czy wywodzenie się z rodzin o skłonnościach do uzależnień, co może prowadzić do dziedziczenia problemów i dodatkowo utrudnia wyjście z sytuacji kryzysowej.

---

² J. Moskaiewicz, J. Sierosławski, K. Dąbrowska, Dostępność fizyczna alkoholu a szkody zdrowotne, „Alkoholizm i Narkomania”, tom 18, nr 4/2005.

Uzależnienia wynikające z trudnej sytuacji życiowej mogą przybierać również formę hazardu, który stanowi dodatkowe zagrożenie poprzez złudne obietnice nagłej poprawy sytuacji materialnej, a faktycznie dodatkowo pochłaniając i tak niewielkie zasoby finansowe. Podobnie jak w przypadku alkoholu, również dostępność punktów prowadzących działalność związaną z grami losowymi i zakładami wzajemnymi jest w obszarze rewitalizacji wyższa niż średnio w Mieście.

Dodatkowo pogarszanie się sytuacji materialnej może być potęgowane przez dostępność pożyczek pozabankowych, czy oferowanych pod zastaw. Jako że osoby ubogie często nie posiadają zdolności kredytowej, uciekają się do zaciągania znacznie mniej korzystnych zobowiązań, często obarczonych wysokim oprocentowaniem utrudniającym spłatę, co może prowadzić do spirali zadłużenia pod postacią zaciągania kolejnych, coraz mniej korzystnych zobowiązań, aż do całkowitej niewypłacalności.

Tabela 5. Liczba punktów działalności typowych dla obszarów problemowych na terenie Miasta Szczecinek w 2021 roku.

	Podobszary rewitalizacji			obszar rewitalizacji	Miasto Szczecinek
	8	9	12		
Liczba punktów sprzedaży alkoholu na 1000 mieszkańców	9,08	4,42	2,12	4,71	2,97
Liczba podmiotów prowadzących działalność związaną z grami losowymi i zakładami wzajemnymi na 1000 mieszkańców	0,43	0,93	0,79	0,76	0,72
Liczba podmiotów udzielających pozostałych form kredytów (w tym pożyczki poza systemem bankowym, pożyczki pod zastaw) na 1000 mieszkańców	0,95	2,56	0,53	1,45	1,02

Źródło: opracowanie własne.

Na trudną sytuację materialną wpływ mają również koszty utrzymania, które w Szczecinku są większe w przypadku zasobu mieszkaniowego Miasta, niż lokali spółdzielczych, czy należących do wspólnot, co pokazują kwoty dodatku mieszkaniowego, przyznawanego przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, a którego wysokość jest uzależniona od opłat ponoszonych na utrzymanie lokalu.

Tabela 6. Średnia wysokość dodatku mieszkaniowego w Mieście Szczecinek w latach 2019-2021.

Zasoby	2019	2020	2021
Mieszkaniowy zasób gminy (w tym TBS)	283 zł	309 zł	345 zł
Mieszkania spółdzielcze	186 zł	205 zł	220 zł
Wspólnoty mieszkaniowe	185 zł	200 zł	221 zł
Mieszkania prywatne	389 zł	375 zł	392 zł
Zakładowe i inne	303 zł	269 zł	267 zł

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.

Poczucie bezsilności i braku perspektyw, związane z pogłębiającym się ubóstwem, może manifestować się pod postacią patologii społecznych, konfliktów rodzinnych i agresji połączonej z przemocą. Są to zjawiska szczególnie niekorzystne, jeśli dotyczą większej grupy mieszkańców na danym obszarze. Sprzyjają wtedy występowaniu kradzieży, napadów i innych przestępstw, obniżając ogólne bezpieczeństwo przestrzeni publicznych, w konsekwencji prowadząc do wykluczenia społecznego i stygmatyzacji całych sąsiedztw.

Przestępczość jest kolejnym z problemów zidentyfikowanych na obszarze rewitalizacji. W 2021 roku odnotowano 129 przestępstw, co stanowiło 47,3% ogółu przestępstw w Mieście i w przeliczeniu na 1000 mieszkańców dało wynik o ponad 60% wyższy od średniej. Jeszcze większy problem stanowią

kradzieże, które w liczbie 206 przekroczyły 54% wszystkich zdarzeń tego typu w Szczecinku, a w przeliczeniu na 1000 mieszkańców były prawie dwukrotnie częstsze od średniej. Nieco korzystniejszą sytuacją kształtowała się w przypadku przestępstw przeciwko mieniu, które według danych Komendy Powiatowej Policji na obszarze rewitalizacji stanowiły 24,4% ogółu tego typu zdarzeń w Mieście. Częstsze były wykroczenia w tym zakresie, które osiągnęły poziom 34% wszystkich wykroczeń przeciwko mieniu w Szczecinku.

Istotnym problemem społecznym jest zjawisko przemocy w rodzinie, którego pełną skalę jest trudno oszacować ze względu na prywatny charakter i często ciche cierpienie ofiar. Jak pokazują dane MOPS wykrywalność tego typu zdarzeń w ostatnich latach wzrosła, ze względu na wyższą świadomość społeczną i wzrost zaufania do funkcjonariuszy publicznych. W 2021 roku na obszarze rewitalizacji wszczęto 9 postępowań o wydanie niebieskiej karty, co w przeliczeniu na 1000 mieszkańców przewyższało średnią miejską o niemal 30%. Osoby dotknięte przemocą w rodzinie, w szczególności dzieci, unikają form grupowego wsparcia w obawie przed stygmatyzacją środowiska, dlatego najskuteczniejsze są spotkania indywidualne.

Dane MOPS pokazują również, że pandemia Covid-19 wpłynęła na zwiększenie liczby rodzin z problemem opiekuńczo-wychowawczym. W 2021 roku podjęto 80 interwencji socjalnych na skutek sytuacji kryzysowych w rodzinach wychowujących dzieci, natomiast w 2020 roku takich interwencji było 35. Sytuacja ta może wynikać z izolacji rodzin i braku bieżącego monitoringu sytuacji dzieci z racji na zdalny tryb nauki.

Kolejnym problemem zidentyfikowanym na obszarze rewitalizacji są akty wandalizmu, najczęściej przejawiające się w przestrzeni publicznej w postaci dewastacji miejsc i obiektów ogólnodostępnych, czy graffiti. Jakkolwiek tego typu działania najczęściej są związane z młodzieżą, to nie jest wykluczone, że za część z nich odpowiadają osoby dorosłe. Według danych Komendy Powiatowej Policji w Szczecinku, aktów wandalizmu dokonują najczęściej mężczyźni w wieku 18-35 lat. Akty wandalizmu mogą być konsekwencją stosowania substancji psychoaktywnych, takich jak alkohol czy narkotyki, jednak stanowią także wyraz braku alternatywnych miejsc spędzania wolnego czasu. Można je także interpretować jako próbę zmanifestowania swojego wpływu na otoczenie, którego dewastacja jest widoczna od razu, co może na poziomie psychologicznym dawać poczucie kontroli, szczególnie atrakcyjne w sytuacji kiedy dana osoba czuje, że jej nie posiada w pozostałych aspektach życia. Z kolei w opozycji do powyższego można zidentyfikować przyczynę wandalizmu w braku poczucia przynależności do danej społeczności i traktowanie przestrzeni publicznej nie jako własności wspólnej, tylko niczyjej. Akty wandalizmu często wynikają z poczucia bezkarności i braku nadzoru miejsc publicznych, jednak za ich najczęstszą przyczynę uważa się niewystarczająco rozwiniętą ofertę spędzania wolnego czasu, a także brak odpowiednich miejsc spotkań dla różnych grup wiekowych. Przeciwdziałanie i adresowanie skutków wandalizmu jest o tyle istotne, że zgodnie z tzw. teorią rozbitych okien, widoczne oznaki łamania norm społecznych w przestrzeni publicznej sprawiają że jest ona bardziej podatna na eskalację tego typu zachowań, mogących prowadzić do wzrostu przestępczości³.

Na obszarze rewitalizacji Miasta Szczecinek akty wandalizmu dotyczą zarówno przestrzeni zaniedbanych, jak i obiektów niedawno wyremontowanych, czy nowopowstałej małej architektury. Część graffiti pokazuje jednak potencjał artystyczny ich twórców, który mógłby zostać

---

³ G.L. Kelling, C.M. Coles, Fixing Broken Windows: Restoring Order And Reducing Crime in Our Communities, Free Press, 1998.

ukierunkowany i wykorzystany w procesie rewitalizacji poprzez wprowadzenie street-artu w dedykowane przestrzenie.

Rysunek 10. Przykłady aktów wandalizmu na obszarze rewitalizacji: (1) i (2) mała architektura w Parku Różanym, (3) ul. Drzymały, (4) ul. Lipowa 26, (5) ul. Szewska 3

Źródło: materiały z wizji lokalnej przeprowadzonej w dniu 17.01.2023 r.

Według danych Komendy Powiatowej Policji, do najbardziej niebezpiecznych miejsc na obszarze rewitalizacji, gdzie najczęściej odnotowywano akty wandalizmu, czy spożywania alkoholu należą: ul. Armii Krajowej 2-6, ul. Bartoszewskiego 21-25, ul. Bohaterów Warszawy 31, ul. Winniczna 22-32, ul. Wyszyńskiego 49-53 oraz 74-82.

Na obszarze rewitalizacji funkcjonują 22 kamery monitoringu wizyjnego, prowadzonego przez Straż Miejską:

- Skrzyżowanie ulic Jana Pawła II – B. Warszawy – Koszalińska (kamera obrotowa)
- ul. Ordon przy L.O. (kamera obrotowa)
- ul. Księżnej Elżbiety naprzeciwko Muszli Koncertowej (kamera obrotowa)
- Plac Wolności (kamera obrotowa)
- Urząd Miasta – skierowana na parking (kamera obrotowa)
- ul. Bartoszewskiego za starym Szokiem (kamera obrotowa)
- skrzyżowanie ulic Dworcowa – Wacławowa IV (kamera obrotowa)
- skrzyżowanie ulic Klasztorna – Wacławowa IV – Wyszyńskiego (kamera obrotowa)
- ul. Wyszyńskiego Non-Stop (kamera obrotowa)
- ul. Wyszyńskiego Netto (kamera obrotowa)
- ul. Spółdzielcza (kamera obrotowa)
- skrzyżowanie ulic Armii Krajowej – Kamienna (kamera obrotowa)

- skrzyżowanie ulic Słowiańska – Armii Krajowej (kamera obrotowa)
- skrzyżowanie ulic Cieślaka – Kopernika – Słowiańska (kamera obrotowa)
- Centralny Plac Zabaw przy ul. Ordona (kamera obrotowa)
- Skrzyżowanie ulic Strażacka – Sadowa (kamera obrotowa)
- ul. Lipowa przy ul. Wyszyńskiego (kamera przystankowa)
- ul. Wyszyńskiego przy schodkach (kamera przystankowa)
- ul. Wyszyńskiego – naprzeciwko Netto (kamera przystankowa)
- ul. Kościuszki przy szpitalu (kamera przystankowa)
- ul. Wyszyńskiego przy PZU (kamera przystankowa)
- ul. Dworcowa (kamera przystankowa)

Część z tych kamer obejmuje miejsca wskazane przez Policję jako szczególnie niebezpieczne. Jak podaje Straż Miejska w Szczecinku, monitoring znacząco poprawił skuteczność wykrywania i zapobiegania eskalacji aktów przemocy fizycznej i wandalizmu, a także wielokrotnie przyczynił się do ujmowania sprawców przestępstw.

Również w przeprowadzonej ankiecie mieszkańcy wskazali na niski poziom bezpieczeństwa, alkoholizm i patologie w rodzinie jako istotne problemy. Podobną rangę uzyskał niski poziom uczestnictwa w życiu publicznym oraz niska integracja mieszkańców.

Na obszarze rewitalizacji w 2021 roku funkcjonowały 53 organizacje pozarządowe, co w przeliczeniu na 100 mieszkańców oznaczało wynik 0,50, który był wyższy od średniej dla Miasta o ponad 30%. Wynik ten wskazuje na potencjał zaangażowania lokalnej społeczności, jednak rozmowy z przedstawicielami środowiska pozarządowego pokazały, że ich działalność jest w dużej mierze ograniczona niedostatecznym rozwojem struktur organizacyjnych, brakami kadrowymi i niewystarczającą bazą lokalową. Zwrócono również uwagę, że pomimo istnienia klubów wolontariatu w każdej szkole, ich działalność jest ograniczona jedynie do udziału w zorganizowanych wydarzeniach i na co dzień wolontariusze nie są aktywni.

Niski stopień integracji społecznej mieszkańców może być konsekwencją wymiany populacji Miasta, która zaszła po II Wojnie światowej, kiedy przesiedlono większość niemieckojęzycznych mieszkańców, sprowadzając na ich miejsce osoby z okolic Wilna, Grodna i regionu zabużańskiego. W wyniku tych migracji, mieszkańcy nie czuli się związani z nowym miejscem życia i nie zostały wykształcone wspólne tradycje lokalne spajające całą społeczność. Cyklicznym wydarzeniem jednoczącym wszystkich mieszkańców była akcja Pola Nadziei, której celem było zebranie środków na utworzenie hospicjum, jednak po osiągnięciu celu jest ona organizowana w dużo mniejszym wymiarze.

Główne problemy w sferze społecznej występujące na obszarze rewitalizacji:

- starzenie się społeczeństwa, zmniejszenie się zastępowalności pokoleń na rynku pracy, zwiększenie zapotrzebowania na usługi dla osób starszych,
- problemy w nauce oraz ubóstwo wśród dzieci i młodzieży,
- wysoki poziom bezrobocia długotrwałego,
- wysoka przestępczość, występujące akty wandalizmu i niszczenia przestrzeni publicznej, niewystarczający monitoring miejski,
- niski poziom aktywności i integracji mieszkańców,
- niski poziom uczestnictwa mieszkańców w życiu publicznym,
- problemy ubóstwa i alkoholizmu wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji.

3.3.2. Sfera gospodarcza

W obszarze rewitalizacji Szczecinka natężenie negatywnych zjawisk w sferze gospodarczej nie odbiega znacząco od średniej dla całego Miasta. W przypadku aktywności gospodarczej mieszkańców, mierzonej liczbą osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w przeliczeniu na 100 mieszkańców, średnia dla obszaru rewitalizacji wyniosła 15,20, co było wynikiem wyższym od średniej ogólnomiejskiej, wynoszącej 13,11. Rezultat ten może mieć związek z koncentracją usług w centrum Szczecinka, z których korzystają mieszkańcy całego miasta, jak i sąsiednich miejscowości, jako że Szczecinek jest ośrodkiem powiatowym. Centra miast stanowią atrakcyjne miejsca lokalizacji działalności usługowych, ze względu na ich dogodne położenie, często w obszarach dużego zaludnienia i dobrej dostępności komunikacyjnej. Jedynie jeden z podobszarów rewitalizacji (nr 9) odznacza się wartościami wskaźników poniżej średniej dla Miasta i dotyczy to zarówno niższego stopnia przedsiębiorczości mieszkańców, jak i mniej korzystnej struktury rynku pracy, związanej z omówionymi w poprzednim podrozdziale trendami demograficznymi.

Pomimo większej atrakcyjności centrum Miasta dla prowadzenia działalności gospodarczej, wizja lokalna wykazała obecność pustych lokali i obiektów usługowych, oczekujących na wynajem. Należy zaznaczyć, że opuszczone, niewykorzystywane lokale, w związku z brakiem bieżącego utrzymania, z upływem czasu niszczeją, co dodatkowo obniża ich atrakcyjność dla potencjalnych najemców i zwiększa koszty przywrócenia dobrego stanu technicznego. Opuszczanie lokali usługowo-handlowych może być wynikiem niedostosowania wcześniejszej oferty do potrzeb lokalnego rynku, skutkującą niską liczbą klientów i niemożliwością osiągnięcia progu opłacalności. Zagrożeniem dla lokalnych usług i handlu są również obiekty wielkopowierzchniowe, często lokowane na obrzeżach miast i przy głównych arteriach komunikacyjnych. Z drugiej strony brak najemców może wynikać z niedostatecznej informacji o możliwościach najmu lokali. Na popularnych portalach internetowych na których można umieszczać oferty, tylko 7 lokali dotyczyło obszaru rewitalizacji, w tym znaczna część ul. Wyszyńskiego⁴. Właściciele często ograniczają się do wywieszenia informacji o możliwości najmu w drzwiach, oknach lub na płachtach reklamowych zawieszonych na elewacji oferowanego lokalu.

Na sytuację gospodarczą obszaru rewitalizacji oddziałują nie tylko przedsiębiorstwa zlokalizowane na jego terenie, ale również więksi pracodawcy działający w Mieście:

- Kronospan Szczecinek Sp. z o.o., - będący znaczącym producentem materiałów drewnopochodnych;
- Koszalińskie Przedsiębiorstwo Przemysłu Drzewnego KPPD-Szczecinek S.A. – jeden z największych producentów tarcicy w Polsce;
- Schneider Electric Elda S.A. – międzynarodowy producent akcesoriów instalacji elektrycznych;
- Telzas Sp. z o.o. – jeden z wiodących producentów i dostawców urządzeń zasilania gwarantowanego i systemów zdalnego monitoringu i nadzoru.

---

⁴ Źródło: www.otodom.pl; www.olx.pl; www.domiporta.pl; dostęp na dzień 24.01.2023 r.

Rysunek 11. Przykłady opuszczonych lokali użytkowych (1) ul. Księżnej Elżbiety, (2), (3) i (4) ul. Wyszyńskiego, (5) ul. Bartoszewskiego

Źródło: materiały z wizji lokalnych przeprowadzonych w dniach 17.01.2023 r i 8.02.2023 r.

Rysunek 12. Budynki byłej Cukierniczej Spółdzielni Inwalidów „Słowianka” przy ul. Tadeusza Kościuszki 26

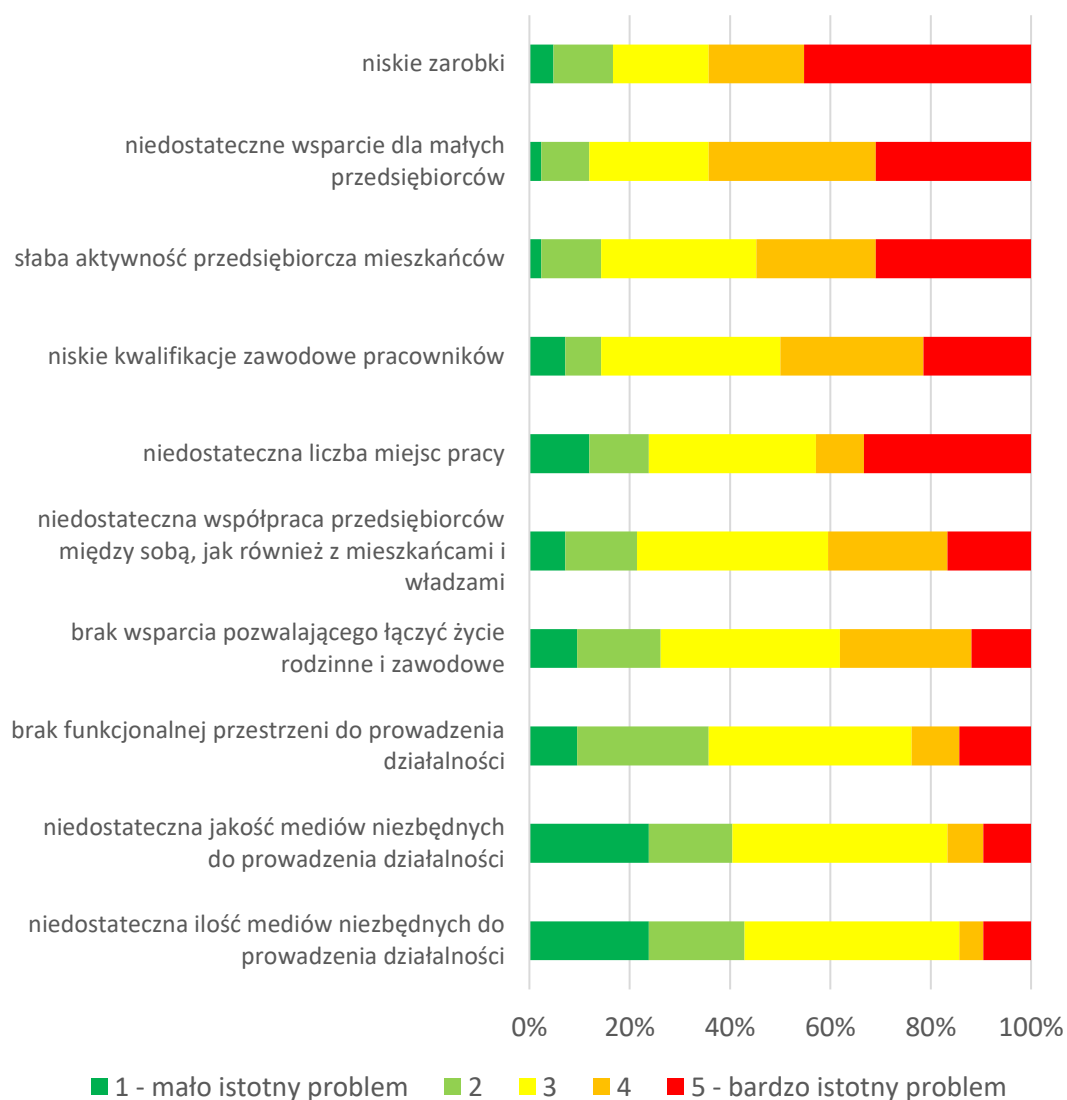

Źródło: materiały z wizji lokalnej przeprowadzonej w dniu 17.01.2023 r.

Na obszarze rewitalizacji do 2017 roku funkcjonowała Cukiernicza Spółdzielnia Inwalidów „Słowianka”, zatrudniająca ponad 200 osób, która była ważnym przedsiębiorstwem w branży spożywczej. Bankructwo związane było ze zbiorowymi zwolnieniami i wystawieniem nieruchomości na sprzedaż. Likwidacja tak dużego zakładu znacząco wpłynęła na pogorszenie sytuacji zawodowej osób ze szczególnymi potrzebami, jak i generalny wzrost bezrobocia na obszarze rewitalizacji, co zostało opisane w poprzednim podrozdziale.

Ograniczenie dużych zakładów pracy do dwóch branż – przemysłu drzewnego i elektrotechnicznego, czyni lokalną gospodarkę bardziej podatną na wahania koniunktury w tych branżach, ogranicza zapotrzebowanie na dodatkowe usługi okołobiznesowe oraz zmniejsza różnorodność oferowanych miejsc pracy, obniżając ogólną atrakcyjność rynku pracy dla osób, które nie mogą w Szczecinku realizować swoich ambicji zawodowych, jeśli nie dotyczą one dominujących branż. Z drugiej strony w oparciu o te zakłady, a nawet we współpracy z nimi, można podjąć działania na rzecz rozwoju branż pokrewnych, w tym kreatywnych, przyciągając inwestorów z dalszych etapów łańcucha dostaw, tworząc atrakcyjne miejsca pracy, co byłoby szczególnie istotne, jako że niskie zarobki zostały wskazane w badaniach ankietowych jako największy problem w sferze gospodarczej, występujący na obszarze rewitalizacji.

Rysunek 13. Ocena problemów występujących na obszarze rewitalizacji w sferze gospodarczej według ankietowanych.

Źródło: opracowanie własne.

Ankietowani jako drugi najistotniejszy problem wskazali niedostateczne wsparcie dla małych przedsiębiorców, co może być przyczyną kolejnego z najczęściej wskazywanych problemów, jakim jest niska aktywność przedsiębiorcza mieszkańców. Następnie wymieniane były niskie kwalifikacje pracowników oraz niedostateczna liczba miejsc pracy. Jakkolwiek więcej osób wskazało miejsca pracy jako bardzo istotny problem, to równocześnie był on mniej istotny dla większej liczby ankietowanych niż niskie kwalifikacje. Powiązanie powyższych zjawisk może prowadzić do sprzężenia zwrotnego, gdzie niskie kwalifikacje przyczyniają się do mniejszej atrakcyjności rynku pracy, co zniechęca do podnoszenia kwalifikacji. Z drugiej strony, niska atrakcyjność rynku pracy sprawia, że szczególnie osoby młode, nie widząc możliwości realizowania swoich ambicji, już na studia wyjeżdżają do większych ośrodków, takich jak Szczecin czy Poznań, gdzie następnie podejmują zatrudnienie i zakładają rodziny, znacznie zmniejszając prawdopodobieństwo powrotu do Szczecinka. Odływ ludności również zmniejsza siłę nabywczą lokalnej gospodarki, co obniża dochody miejscowych przedsiębiorców, szczególnie w sektorze usług i handlu, przekładając się na zmniejszenie zysków, a co za tym idzie i dodatkowe obniżenie zarobków. Niewątpliwym wpływem na sytuację gospodarczą odcisnęła również pandemia Covid-19 panująca od 2020 roku i towarzysząca jej niestabilność rynku oraz wynikająca z niej inflacja.

Główne problemy w sferze gospodarczej występujące na obszarze rewitalizacji:

- niskie zarobki,
- niedostateczne wsparcie dla małych przedsiębiorców, obniżające aktywność gospodarczą mieszkańców
- niskie kwalifikacje zawodowe pracowników,
- niedostateczna liczba miejsc pracy,
- odływ ludności zmniejszający bazę konsumentów.

3.3.3. Sfera środowiskowa

Analiza wskaźnikowa wykazała występowanie negatywnych zjawisk w sferze środowiskowej, występujących na obszarze rewitalizacji. Jakkolwiek większy odsetek mieszkańców prowadzi selektywną zbiórkę odpadów niż wynosi średnia dla Miasta (87% do 83%), to znaczny udział budynków mieszkalnych powstałych przed 1970 rokiem wpływa na obniżenie efektywności energetycznej. Podczas gdy średnio w Mieście stanowią one 69% zasobu mieszkaniowego, na obszarze rewitalizacji jest to 78%, w podobszarze nr 8 przekraczając 90%. Pogłębiona analiza wykazała występowanie także innych negatywnych zjawisk w sferze środowiskowej.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 2 sierpnia 2012 r. w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza, Miasto Szczecinek znajduje się w strefie zachodniopomorskiej (PL3203). Lista zanieczyszczeń uwzględnianych w ocenie dokonywanej pod kątem kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia ludzi obejmuje: dwutlenek siarki (SO₂), dwutlenek azotu (NO₂), tlenek węgla (CO), benzen (C₆H₆), ozon (O₃), pył zawieszony PM10 oraz PM2,5, a także występujące w pyłe zawieszonym PM10: ołów (Pb), arsen (As), kadm (Cd), nikiel (Ni) oraz benzo(a)piren (B(a)P).

Tabela 7. Stan powietrza atmosferycznego w strefie zachodniopomorskiej w 2021 roku.

OCHRONA ZDROWIA LUDZI											
Symbol klasy strefy dla poszczególnych substancji											
SO ₂	NO ₂	CO	C ₆ H ₆	O ₃	PM10	PM2,5	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P
A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	C

klasa A – stężenia zanieczyszczenia nie przekraczają odpowiednio poziomów dopuszczalnych, poziomów docelowych

klasa B – stężenia zanieczyszczenia przekraczają poziomy dopuszczalne, lecz nie przekraczają poziomów dopuszczalnych powiększonych o margines tolerancji

klasa C – stężenia zanieczyszczeń przekraczają poziomy dopuszczalne powiększone o margines tolerancji, a w przypadku gdy margines tolerancji nie jest określony – poziomy dopuszczalne, poziomy docelowe

Źródło: opracowanie własne na podstawie „Rocznej oceny jakości powietrza w województwie zachodniopomorskim. Raport wojewódzki za rok 2021”, opracowanej przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska – Departament Monitoringu Środowiska – Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Szczecinie.

Zgodnie z Roczną oceną jakości powietrza w województwie zachodniopomorskim za rok 2021, opracowaną przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, w strefie zachodniopomorskiej stwierdzono jedynie przekroczenia stężeń benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM10, jednak w samym Szczecinku pomiary prowadzone przy ul. 1 Maja oraz ul. Przemysłowej nie wykazały przekroczeń.

Na obszarze rewitalizacji przy ul. Przemysłowej 5 zlokalizowany jest czujnik pomiaru jakości powietrza Generalnej Inspekcji Ochrony Środowiska. Prowadzi on pomiary stężeń dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, tlenku węgla, benzenu, benzo(a)pirenu oraz pyłu zawieszonego PM10 w trybie ciągłym. Bezpośrednio przy granicy obszaru rewitalizacji, przy ul. Chełmińskiej znajduje się z kolei czujnik Airly, mierzący stężenia pyłu zawieszonego PM10, PM2,5 oraz PM1, który jednak zbiera dane jedynie z ostatnich 24 godzin, co uniemożliwia pozyskanie na jego podstawie danych historycznych.

Analizy przeprowadzone na potrzeby Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla miasta Szczecinek wykazały, że zanieczyszczenia powietrza pochodzą głównie z tzw. niskiej emisji, definiowanej jako emisja pyłów i gazów do atmosfery ze źródeł nieprzekraczających 40 m wysokości. Są to głównie systemy grzewcze sektora komunalno-bytowego, które prowadzą do wzrostu stężeń zanieczyszczeń szczególnie w okresie zimowym, a także emisja pochodząca z transportu indywidualnego, występująca przez cały rok. Zgodnie z danymi zawartymi w Projekcie założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe Miasta Szczecinek na lata 2022-2036 większość energii cieplnej pochodziła ze spalania węgla.

Wśród 4 675 deklaracji złożonych do Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków (CEEB) w Mieście Szczecinek, 825 wykazało jako podstawowy rodzaj ogrzewania paliwo stałe (kocioł na paliwo stałe, kominek, piec kaflowy i inne), co stanowiło 18% wszystkich źródeł ciepła. Na obszar rewitalizacji przypadło 1 286 deklaracji, z czego 167 (13%) obejmowało źródła ogrzewania na paliwo stałe.

Tabela 8. Źródła ogrzewania na paliwo stałe w Mieście Szczecinek według stanu na dzień 06.01.2023.

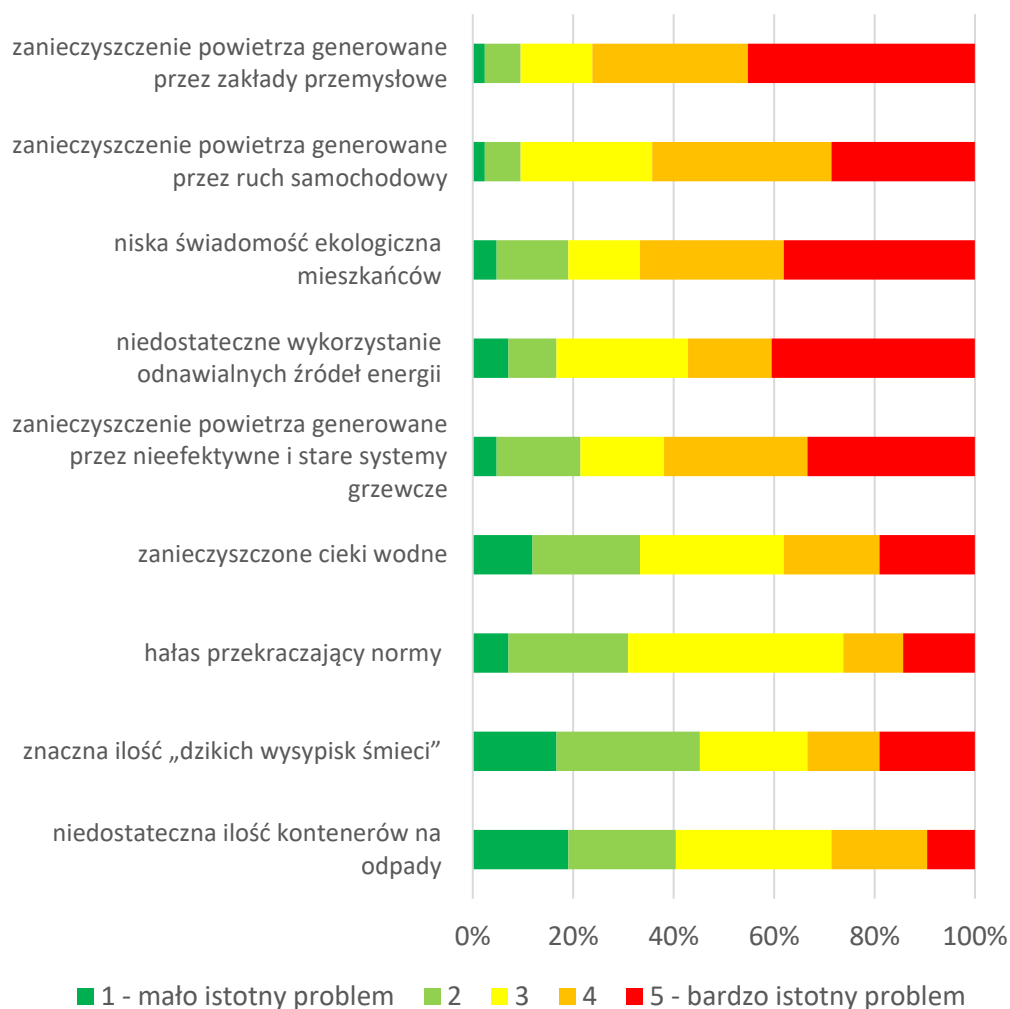
	Miasto Szczecinek	obszar rewitalizacji
Łącznie złożonych deklaracji	4 675	1 286
Wykazane źródła ogrzewania na paliwo stałe	825	167
Udział źródeł ogrzewania na paliwo stałe w złożonych deklaracjach	18%	13%
Liczba mieszkańców	36 358	10 617
Liczba wykazanych źródeł ogrzewania na paliwo stałe w przeliczeniu na mieszkańca	0,023	0,016

Źródło: opracowanie własne na podstawie deklaracji złożonych w Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków (CEEB).

Na wielkość niskiej emisji związanej ze źródłami ciepła wpływ ma efektywność energetyczna budynków, wynikająca z zastosowanych technologii budowlanych, stanu izolacji cieplnej, szczelności pokryć dachowych, stolarki drzwiowej i okiennej. Wszelkie nieszczelności powodują dodatkową utratę ciepła, wymuszając konieczność intensywniejszego dogrzewania mieszkań, aby utrzymać tę samą temperaturę. Przekłada się to na większe zużycie paliw, a co za tym idzie także finanse, zarówno publiczne, jak i gospodarstw domowych. Rosnące ceny paliw i energii, w szczególności w połączeniu z niskimi zarobkami, dodatkowo ograniczają możliwości mieszkańców w zakresie przeprowadzania termomodernizacji i wymiany źródeł ogrzewania.

Zanieczyszczenie powietrza zostało wskazane podczas badań ankietowych jako najistotniejszy problem środowiskowy na obszarze rewitalizacji. Ankietowani jednak w największym stopniu upatrywali jego źródeł w działalności zakładów przemysłowych. Taki obraz w świadomości mieszkańców jest to o tyle interesujący, że punktowe źródła emisji, jakimi są zakłady przemysłowe o wiele łatwiej kontrolować i ograniczać niż emisję rozproszoną związaną z indywidualnymi źródłami ciepła i transportem. Oprócz łatwiejszej filtracji i spełniania norm środowiskowych, gazy będące rezultatem procesów przemysłowych odprowadzane są na ogół wysokimi przewodami kominowymi, zmniejszając prawdopodobieństwo kontaktu z bezpośrednim otoczeniem. Dodatkowo transmisję zanieczyszczeń ograniczają przeważające zachodnie kierunki wiatru w Polsce w połączeniu z lokalizacją zakładów po wschodniej stronie obszaru rewitalizacji.

Rysunek 14. Ocena problemów występujących na obszarze rewitalizacji w sferze środowiskowej według ankietowanych.

Źródło: opracowanie własne.

Zanieczyszczenia powietrza generowane przez ruch samochodowy zostały wskazane przez ankietowanych jako kolejny z najistotniejszych problemów, na równi z niską świadomością ekologiczną mieszkańców, którą respondenci najczęściej tłumaczyli trudnościami w zmianie nawyków (64,3%) oraz brakiem egzekwowania prawa w zakresie niewłaściwego gospodarowania odpadami i używania niewłaściwego opału (14,3%). Mieszkańcy wskazali także na niedostateczne wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, oraz powiązane z tym zanieczyszczenia generowane przez nieefektywne i stare systemy grzewcze.

Rysunek 15. Przykłady zaśmieconych miejsc na obszarze rewitalizacji (1) ul. Przemysłowa 7, (2) Górka Rynkowa, (3) Koryto Nizicy.

Źródło: materiały z wizji lokalnych przeprowadzonych w dniach 17.01.2023 r. i 8.02.2023 r.

Podczas wizji lokalnej zidentyfikowano miejsca zalegania odpadów komunalnych. Najczęściej były to butelki i puszki po napojach pozostawione na terenach zielonych, często w niewielkim oddaleniu od ciągów pieszych. Pozostawianie odpadów w miejscach do tego nieprzeznaczonych może wynikać z niewystarczającej liczby koszy na śmieci, a także niskiej świadomości ekologicznej mieszkańców. Dodatkową zachętą do tego typu zachowań jest zastanie już zanieczyszczonego terenu, interpretowane jako przyzwolenie lokalnej społeczności na zaśmiecanie danego obszaru. Zaleganie odpadów może mieć miejsce także w strefach do tego wyznaczonych, co może wynikać z niedostatecznej ich pojemności, zbyt niskiej w stosunku do potrzeb częstotliwości wywozu, lub nieprzestrzegania przez mieszkańców harmonogramu wywozu odpadów gabarytowych.

Kolejnym zidentyfikowanym problemem natury środowiskowej jest dostępność i forma utrzymania terenów zielonych. Ich większe kompleksy położone są peryferyjnie względem skupisk zwartej zabudowy w obszarze rewitalizacji i obejmują część Parku Miejskiego z muszlą koncertową i ogrodem różanym, Wzgórze św. Jerzego oraz Górkę Rynkową z sąsiadującym centrum aktywnego wypoczynku. Południowa część obszaru rewitalizacji pozbawiona jest większych zespołów zieleni, a wśród zabudowy śródmiejskiej często jej jedynymi formami są porośnięte dziką roślinnością nieużytki. Potencjał środowiskowy terenów zieleni urządzonej jest znacząco obniżony poprzez niewielki udział zadrzewień. Niski udział powierzchni biologicznie czynnych, zwarta zabudowa i uszczelnienie nawierzchni asfaltowych i betonowych, na skutek szybszego nagrzewania się podnoszą lokalne temperatury powietrza, przyczyniając się do zjawiska tzw. miejskiej wyspy ciepła. Dodatkowo, uszczelnienie powierzchni obniża zdolności retencyjne obszaru, zwiększając spływ wód opadowych, co przy intensywnych opadach może prowadzić do niewydolności kanalizacji deszczowej i lokalnych podtopień. Wraz z postępującymi zmianami klimatycznymi coraz częstszymi zjawiskami będą dni upalne i deszcze nawalne. Zwiększy się m.in. zagrożenie dla ludności,

szczególnie osób wrażliwych, starszych i dzieci, w związku z ryzykiem przegrzania i udarów, chorób układu oddechowego związanych ze wzrostem stężeń zanieczyszczeń pyłowych. Jakkolwiek na obszarze rewitalizacji, zgodnie z mapami zagrożenia powodziowego, wezbrania nawet w intensywności o prawdopodobieństwie 0,2% (woda 500 letnia), ograniczają się do koryta Nizicy, to deszcze nawalne będą mogły skutkować lokalnymi podtopieniami.

Rysunek 16. Przykłady stanu zieleni na obszarze rewitalizacji (1) Wzgórze św. Jerzego, (2) ul Jasna 1, (3) ul. Kilińskiego 7, (4) Górka Rynkowa, (5) ul. Generała Sikorskiego 22

Źródło: materiały z wizji lokalnej przeprowadzonej w dniu 17.01.2023 r.

Główne problemy w sferze środowiskowej występujące na obszarze rewitalizacji:

- niska emisja pogarszająca jakość powietrza atmosferycznego,
- niska efektywność energetyczna budynków mieszkalnych,
- niedostateczne wykorzystanie odnawialnych źródeł energii,
- zbyt mała powierzchnia terenów zielonych w stosunku do powierzchni sztucznej powodująca zjawisko miejskiej wyspy ciepła, zmniejszająca zdolności retencyjne gleby i problem z zagospodarowaniem wód opadowych,
- zaniedbane tereny zielone,
- niska świadomość ekologiczna mieszkańców.

3.3.4. Sfera przestrzenno-funkcjonalna

W sferze funkcjonalno-przestrzennej na obszarze rewitalizacji stwierdzono deficyt ogólnodostępnych terenów rekreacyjnych. Z całkowitą powierzchnią rzędu 2,75 ha, na 100 mieszkańców przypada 258,95 m², co jest wynikiem o 40% niższym niż wynosi średnia ogólnomiejska (428,47 m² na 100 mieszkańców). Tereny te często oferują dodatkowe elementy infrastruktury sportowej i rekreacyjnej, m.in. takie jak place zabaw i siłownie zewnętrzne, więc ich deficyt wpływa zarówno na obniżenie możliwości spędzania wolnego czasu różnych grup wiekowych mieszkańców, jak i pogorszenie zdrowia publicznego, spowodowane niższą aktywnością fizyczną. Dostępność do terenów rekreacyjnych na obszarze rewitalizacji jest dodatkowo obniżona przez ich peryferyjne położenie.

Pod względem funkcjonalnym oceniono także dostępność działalności typowych dla obszarów problemowych, takich jak liczba punktów sprzedaży alkoholu, liczba podmiotów prowadzących działalność związaną z gramami losowymi i zakładami wzajemnymi oraz liczba podmiotów udzielających pozostałych form kredytów (w tym pożyczki poza systemem bankowym, pożyczki pod zastaw), których w obszarze rewitalizacji było więcej w przeliczeniu na 1000 mieszkańców niż średnio w Mieście. Ich szkodliwość omówiono szerzej w podrozdziale poświęconym diagnozie społecznej obszaru rewitalizacji.

Na obszarze rewitalizacji zlokalizowanych jest szereg instytucji publicznych, pełniących funkcje administracyjne, kulturalno-oświatowe oraz bezpieczeństwa i porządku publicznego w Mieście. W historycznym centrum Szczecinka, stanowiącym północną część obszaru rewitalizacji znajdują się: Przedszkole Publiczne im. Kornela Makuszyńskiego, I Liceum Ogólnokształcące im. Księżnej Elżbiety, Sąd Rejonowy w Szczecinku i Zakład Karny a bezpośrednio przy granicy obszaru, na Placu Wolności mieści się Urząd Miasta. W zachodniej części obszaru rewitalizacji swoje siedziby mają: Samorządowa Agencja Promocji i Kultury, Szkoła Podstawowa nr 4 im. Armii Krajowej oraz Szpital Miejski, a na południowym wschodzie zlokalizowano Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół Szkół Społecznych, Przedszkole Niepubliczne „Krasnoludek” i Kościół pw. Świętego Krzysztofa, a także dworzec kolejowy i autobusowy. W centrum obszaru rewitalizacji znajdują się: Biblioteka Publiczna im. B. Horodyskiego, Kino „Wolność”, Szkoła Podstawowa nr 6 im. Zdobywców Wału Pomorskiego oraz Przedszkole Niepubliczne „Słoneczko”.

Na obszarze rewitalizacji szczegółowej diagnozie poddano także ważne przestrzenie publiczne: Plac Wolności, Strefę Aktywnego Wypoczynku przy ul. Kopernika, Górkę Rynkową oraz Park Różany przy ul. Ordon. Ich zagospodarowanie, wykorzystanie i znaczenie dla mieszkańców zostały dokładniej zidentyfikowane podczas wizji lokalnej oraz wywiadów pogłębianych.

Plac Wolności – główny plac historycznego centrum Miasta, przy którym mieści się m.in. Urząd Miasta. Plac przebudowano w 2018 r. wymieniając nawierzchnię i elementy małej architektury. Odbywają się na nim koncerty, jarmarki wielkanocne i bożonarodzeniowe, a także zawody sportowe. Plac charakteryzuje się znacznym udziałem powierzchni uszczelnionej i ograniczoną ilością zieleni, m.in. pod postacią niewielkich drzew w donicach.

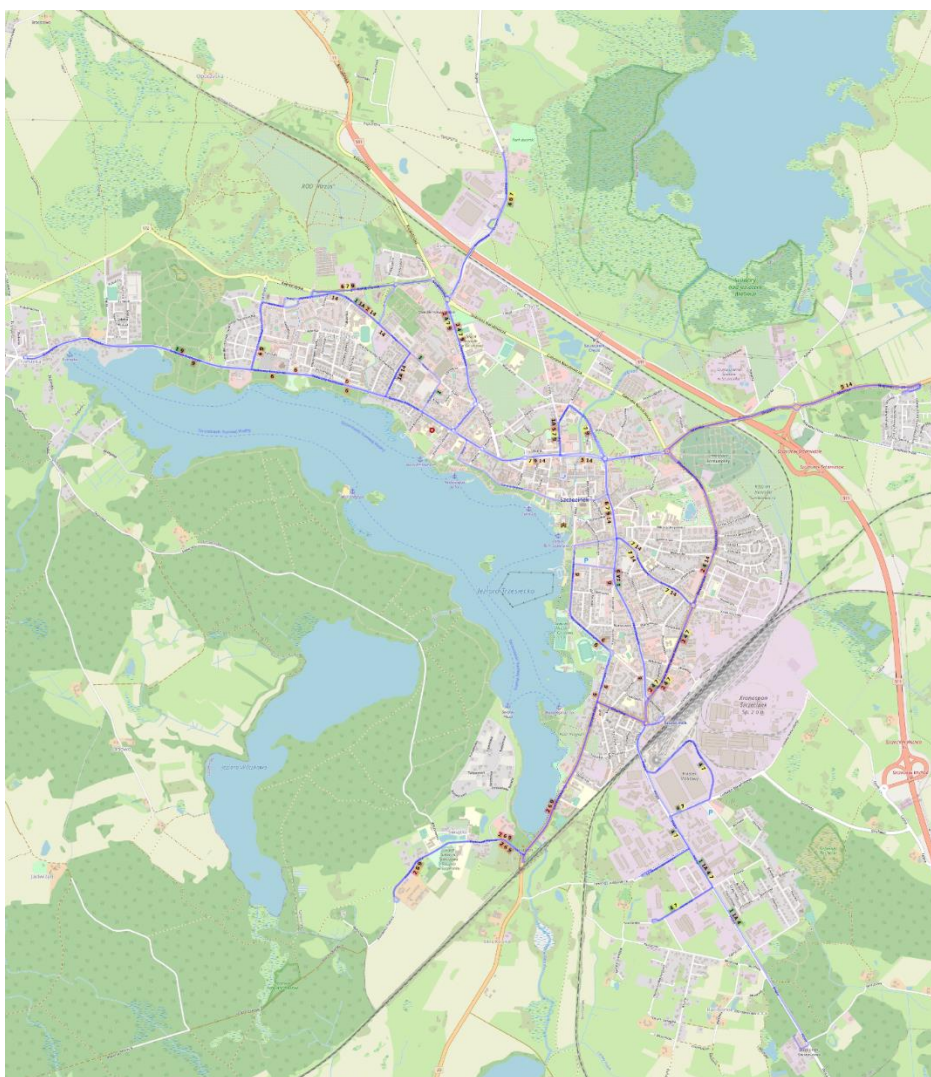
Strefa Aktywnego Wypoczynku – miejsce rekreacji utworzone w 2016 roku, obejmujące zarówno zieleń urządzoną, pomosty nad jeziorem, małą architekturę, i infrastrukturę sportową i rekreacyjną dla różnych grup wiekowych, obejmującą m.in. plac zabaw oraz skatepark. W Strefie Aktywnego Wypoczynku organizowane są zawody wędkarskie oraz rowerowe dla szkół i przedszkoli. Co roku

w ramach budżetu obywatelskiego mieszkańcy zgłaszają pomysły na wzbogacenie oferty rekreacyjnej Strefy. Jest to miejsce szczególnie popularne wśród młodzieży, a oświetlenie i monitoring zapewniają bezpieczeństwo.

Górka Rynkowa – sąsiadująca ze Strefą Aktywnego Wypoczynku. Teren został oczyszczony a wzniesienie wyprofilowane z myślą o utworzeniu wyciągu narciarskiego, jednak nie podejmuje się dalszych kroków w celu jego realizacji. W okresie zimowym jest wykorzystywany przez okolicznych mieszkańców jako górnica saneczkowa.

Park Różany – wraz z muszlą koncertową został założony w dwudziestoleciu międzywojennym na terenie Parku Miejskiego. Jest to miejsce szczególnie popularne wśród seniorów, natomiast muszla koncertowa wykorzystywana jest do organizacji wydarzeń muzycznych. Obecnie w Parku prowadzona jest wymiana roślin, mająca na celu podniesienie jego estetyki.

Rysunek 17. Schemat komunikacji publicznej w Szczecinku.

Źródło: Komunikacja Miejska w Szczecinku Sp. z o.o.

Jakkolwiek instytucje i główne przestrzenie publiczne są od siebie często oddalone, a przejście z jednego końca obszaru rewitalizacji na drugi zajmuje ponad 40 minut, poruszanie się ułatwia działający transport publiczny, realizowany przez spółkę Komunikacja Miejska Sp. z o.o. w Szczecinku, wykonującej przewozy autobusowe. Linie autobusowe przebiegające przez obszar

rewitalizacji, skracają czas podróży od Dworca Kolejowego do Placu Wolności do około 8 minut, a do Szpitala do około 10 minut. Znaczna część taboru dostosowana jest do potrzeb osób o ograniczonych zdolnościach ruchowych, przeciwdziałając wykluczeniu komunikacyjnemu, a część autobusów to pojazdy elektryczne, ograniczające emisje zanieczyszczeń komunikacyjnych. Ważnymi czynnikami decydującymi o atrakcyjności transportu publicznego są m.in. częstotliwość kursowania, gęstość sieci i dostępność przystanków. Atrakcyjność komunikacji w Szczecinku niewątpliwie podnosi możliwość darmowych przejazdów. Ofertę zrównoważonego transportu poszarza również funkcjonowanie roweru miejskiego, dostępnego na 30 stacjach na terenie całego Miasta.

Jak wykazała wizja lokalna, obecne funkcjonowanie transportu zbiorowego może być niewystarczające, na co wskazuje znaczna ilość samochodów zajmujących przestrzeń publiczną. Oprócz tego, że znaczne powierzchnie w tkance miasta są przeznaczone na parkingi, to parkowanie odbywa się także kosztem terenów zielonych, chodników, a także krajobrazu kulturowego.

Rysunek 18. Parkowanie na obszarze rewitalizacji (1), (2) ul. Tadeusza Kościuszki 3, (3) ul. Garbary 5, (4) ul. Księżnej Elżbiety przy wieży św. Mikołaja, (5) ul. Kopernika 21

Źródło: materiały z wizji lokalnej przeprowadzonej w dniu 17.01.2023 r.

Indywidualny transport samochodowy nie tylko zabiera znaczną część przestrzeni, z czego przez większość czasu jest to związane z okresem parkowania, kiedy pojazd nie jest wykorzystywany, ale przyczynia się także do szybszego zużycia infrastruktury, zanieczyszczeń powietrza, i emisji hałasu. Dodatkowo, jak pokazują badania, im większy ruch samochodowy, tym mniejsze natężenie interakcji społecznych między mieszkańcami, którzy ograniczają przebywanie w przestrzeni ulicy do minimum i częściej wyrażają niezadowolenie z jakości życia⁵.

Duże natężenie ruchu samochodowego wiąże się także z większym ryzykiem wypadków drogowych. Zgodnie z danymi Systemu Ewidencji Wypadków i Kolizji, tylko w 2021 roku na ulicach obszaru rewitalizacji doszło do 117 zdarzeń drogowych co stanowiło 44,8% ogółu wypadków w Mieście. Cztery z pięciu najbardziej niebezpiecznych ulic w Szczecinku przebiega przez obszar rewitalizacji: Kościuszki (8,0% wypadków w mieście), Koszalińska (8,0%) Kardynała Wyszyńskiego (4,2%) i Warcisława IV (3,8%).

Tabela 9. Najniebezpieczniejsze ulice pod względem liczby zdarzeń drogowych na obszarze rewitalizacji w 2021 r.

Ulica	Liczba zdarzeń drogowych	Udział w ogólnej liczbie zdarzeń drogowych w Mieście
Kościuszki	21	8,0%
Koszalińska	21	8,0%
Kardynała Wyszyńskiego	11	4,2%
Warcisława IV	10	3,8%
Orдона	5	1,9%
Kilińskiego	4	1,5%
Armii Krajowej	4	1,5%
Lipowa	3	1,1%
Reja	3	1,1%
Przemysłowa	3	1,1%
Słowińska	3	1,1%
Jeziorna	3	1,1%
Parkowa	3	1,1%
Winniczna	3	1,1%
Sikorskiego	2	0,8%
Jasna	2	0,8%
Junacka	2	0,8%
Podwale	2	0,8%
Strażacka	2	0,8%
Wiejska	2	0,8%
Bohaterów Warszawy	1	0,4%
Sadowa	1	0,4%
Kopernika	1	0,4%
Spółdzielcza	1	0,4%
Wodociągowa	1	0,4%
Dworcowa	1	0,4%
Kwiatowa	1	0,4%
Wiśniowa	1	0,4%
Obszar rewitalizacji ogółem	117	44,8%
Pozostały obszar Miasta Szczecinek	144	55,2%
SUMA	261	100,0%

Źródło: opracowanie własne na podstawie <http://www.sewik.pl/search>.

⁵ D. Appleyard, M. Lintell, Environmental Quality of City Streets: The Residents' Viewpoint, Social, Economic and Environmental Factors of Transportation, Highway Research Record, 365: 69-84. 1971.

Wypadki obejmowały najczęściej:

- ze względu na rodzaj zdarzenia: zderzenie pojazdów boczne (36,8%), zderzenie pojazdów tylne (33,3%);
- ze względu na charakterystykę miejsca zdarzenia: jezdnię (87,7%), parking, plac (4,6%), przejście dla pieszych (4,2%), drogę, pas ruchu, służbę dla rowerów (1,1%);
- ze względu na rodzaj pojazdu: samochód osobowy (87,9%), samochód ciężarowy (6,1%), rower (2,7%);
- ze względu na przyczyny kierującymi pojazdami: nieudzielenie pierwszeństwa przejazdu (32,7%), niezachowanie bezpieczeństwa odległości między pojazdami (18,1%), nieprawidłowe cofanie (16,5%).

W wyniku zdarzeń drogowych w roku 2021 rannych zostało 7 pieszych, 2 rowerzystów, 2 motocyklistów i motorowerzystów oraz 1 osoba kierująca samochodem osobowym.

Jednym ze sposobów na przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom motoryzacji jest wyznaczenie stref z priorytetem dla ruchu pieszego i rowerowego. W Szczecinku z ruchu samochodowego wyłączony jest Plac Wolności, wraz z prowadzącymi do niego ulicami: Bohaterów Warszawy, Władysława Bartoszewskiego, Zamkową i częścią 1 Maja. Dzięki takiemu zabiegowi centrum Miasta zachowuje swój historyczny charakter, poprawiając komfort użytkowania przestrzeni publicznych i zachęcając do przebywania w nich mieszkańców i odwiedzających.

Rysunek 19. Plac Wolności i strefa ruchu pieszego w centrum Szczecinka.

Źródło: materiały z wizji lokalnej przeprowadzonej w dniu 8.02.2023 r..

Pozostałe przestrzenie wskazane jako ważne na obszarze rewitalizacji mają charakter rekreacyjny i należą do nich omówione wcześniej: Strefa aktywnego Wypoczynku przy ul. Kopernika, Górka Rynkowa oraz Park Różany.

Za kolejny, ważny dla struktury przestrzennej obszaru rewitalizacji uznano teren zielony między Górką Rynkową a wieżą ciśnień na Wzgórzu Św. Jerzego. Jest to teren niezagospodarowany o podmokłym charakterze, obecnie wykorzystywany przez mieszkańców jako miejsce spożywania alkoholu. Brak infrastruktury pod postacią ciągów pieszych, rowerowych i oświetlenia, grząski grunt oraz obecność grup pod wpływem alkoholu, sprawiają że jest to teren niebezpieczny dla mieszkańców. Jego położenie sprawia jednak, że mógłby zostać wykorzystany jako łącznik między pozostałymi terenami rekreacyjnymi, tworząc spójną funkcjonalnie i przestrzennie całość i jeden z największych terenów rekreacyjnych Miasta. Działania na tym terenie są jednak ograniczone ze względu na prywatną własność części działek.

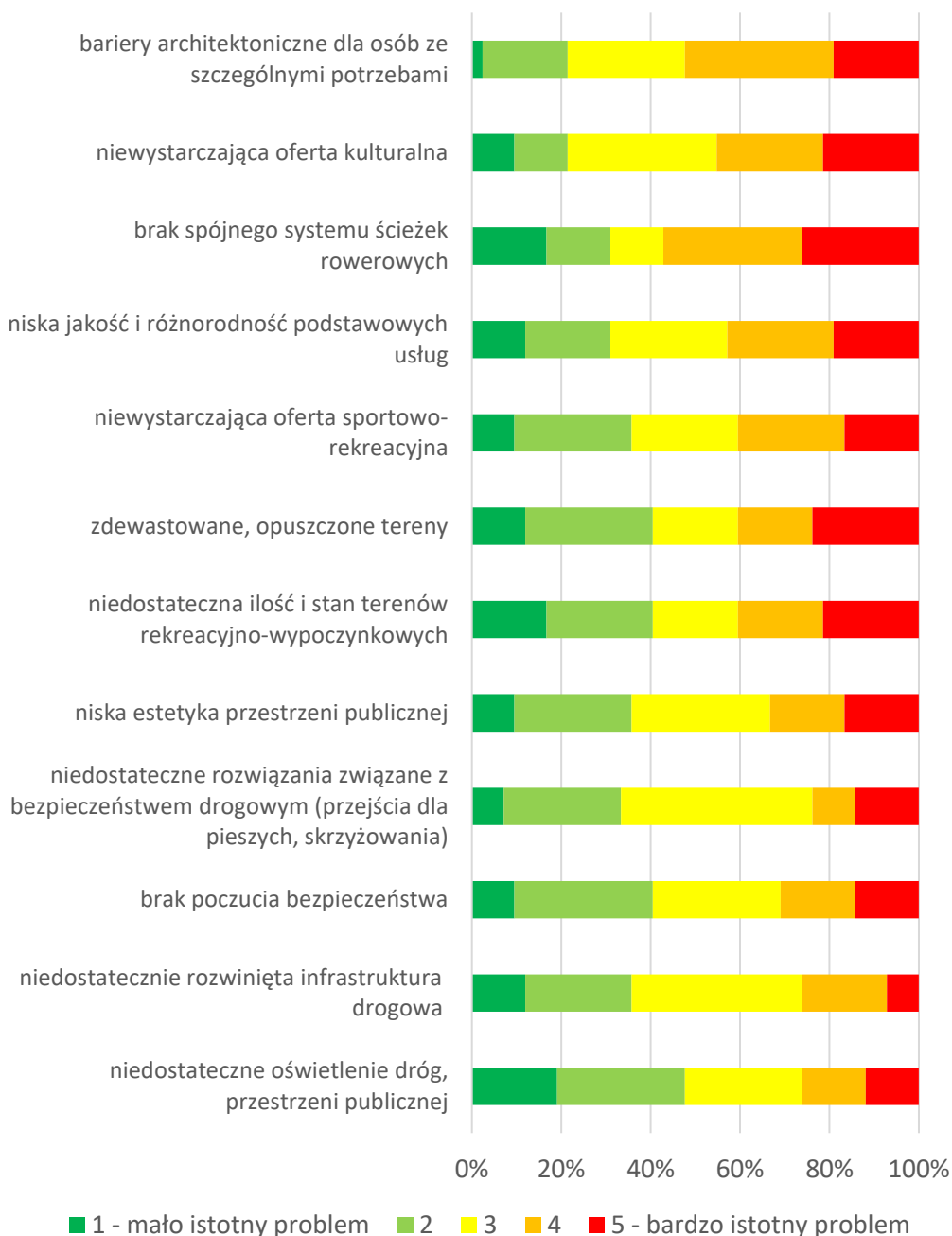
Rysunek 20. Ważne tereny rekreacyjne na obszarze rewitalizacji (1) Górka Rynkowa, (2) i (3) Strefa Aktywnego Wypoczynku, (4) Muszla koncertowa w Parku Różanym.

Źródło: materiały z wizji lokalnej przeprowadzonej w dniu 17.01.2023 r.

Mieszkańcy pytani o najistotniejsze problemy w sferze przestrzenno-funkcjonalnej, najczęściej zwracali uwagę na występujące bariery architektoniczne, utrudniające korzystanie z przestrzeni publicznych osobom ze szczególnymi potrzebami. Za istotne zostały uznane także jakość i różnorodność dostępnych usług, w tym tych podstawowych, jak i kulturalnych i związanych z aktywnym spędzaniem czasu. Ankietowani często zwracali uwagę na brak spójności systemu ścieżek rowerowych. Przestrzenie publiczne w oczach mieszkańców cechują się niską estetyką, szczególnie manifestująca się poprzez zdewastowane i opuszczone tereny.

Rysunek 21. Ocena problemów występujących na obszarze rewitalizacji w sferze przestrzenno-funkcjonalnej według ankietowanych.

Źródło: opracowanie własne.

Jakość przestrzeni publicznych w istotny sposób wpływa na zachowania społeczne. Jak wynika z teorii rozbitych okien, przedstawionej w podrozdziale dotyczącym diagnozy społecznej, dbanie

o ich estetykę pełni funkcje prewencyjne wobec łamania norm przejawiających się m.in. aktami wandalizmu i dewastacji, w efekcie zapobiegając eskalacji do poważniejszych przestępstw.

Główne problemy w sferze przestrzenno-funkcjonalnej występujące na obszarze rewitalizacji:

- bariery architektoniczne dla osób ze szczególnymi potrzebami,
- znaczna powierzchnia wykorzystywana przez parkujące samochody kosztem terenów zielonych, przestrzeni pieszej i krajobrazu kulturowego,
- peryferyjne położenie głównych terenów zielonych i rekreacyjnych utrudniające dostęp do oferty aktywnego spędzania czasu,
- część terenów zielonych jest niedostępna i niebezpieczna dla mieszkańców,
- niska estetyka przestrzeni publicznych.

3.3.5. Sfera techniczna

Występowanie problemów w sferze technicznej jest ściśle powiązane z omówionymi w poprzednim podrozdziale problemami natury przestrzenno-funkcjonalnej.

Wiele obiektów użyteczności publicznej na obszarze rewitalizacji znajduje się w stanie technicznym wymagającym remontów. Analiza audytów dostępności wykazała powszechny brak jakichkolwiek elementów infrastruktury uwzględniających osoby ze szczególnymi potrzebami. Częstymi barierami były nieprzystosowane ciągi komunikacyjne oraz pomieszczenia użytkowe, w tym toalety, wejścia wymagające pokonania stopni, a także klatki schodowe przy jednoczesnym braku wind i pochylni. Jakkolwiek część obiektów została poddana termomodernizacji, pozostałe wciąż oczekują na tego typu inwestycję, m.in. przedszkola „Słoneczko” i „Krasnoludek”, czy budynek Samorządowej Agencji Promocji i Kultury na ul. Kościuszki 22. Zauważalny jest także niski udział technologii OZE, które dodatkowo pozwoliłyby na podniesienie efektywności energetycznej i obniżenie kosztów eksploatacji budynków.

Z kolei zniszczone nawierzchnie boisk przy Szkole Podstawowej nr 4 na ul. Jasnej, uniemożliwiają ich bezpieczne wykorzystanie do prowadzenia zajęć sportowych. Jako że jest to jedyny ogólnodostępny obiekt sportowy w okolicy, jego wyłączenie z eksploatacji pomniejsza ofertę sportową dla dzieci i młodzieży, ograniczając możliwości aktywnego spędzania wolnego czasu i integracji, w szczególności dzieci z rodzin doświadczających problemów społecznych.

Wśród istotnych dla lokalnej społeczności obiektów na obszarze rewitalizacji znalazło się wiele zabytków. Rejestr zabytków województwa zachodniopomorskiego zawiera 20 wpisów z terenu Miasta Szczecinek, z czego aż 11 zlokalizowanych jest na obszarze rewitalizacji. Oprócz objętych ochroną obszarów historycznego układu urbanistycznego Szczecinka i Parku Miejskiego z ogrodem różanym i muszlą koncertową, są to wieża kościoła Św. Mikołaja z XVI w., wodociągowa wieża ciśnieniowa z 1912 r., dwa spichlerze z XIX w., dworzec kolejowy, a także budynek Sądu Rejonowego, budynek Poczty Polskiej, budynek dawnego domu pogrzebowego z dawnym cmentarzem żydowskim oraz dawna apteka, obecnie wskazana do wykreślenia z rejestru.

Rysunek 22. Stan techniczny wybranych obiektów użyteczności publicznej znajdujących się na obszarze rewitalizacji (1) Budynek SAPIK przy ul. Kościuszki, (2) i (3) Boisko przy ul. Jasnej.

Źródło: materiały z wizji lokalnych przeprowadzonych w dniach 17.01.2023 r. i 8.02.2023 r.

Wieża kościoła Św. Mikołaja mieszcząca się przy ul. Bohaterów Warszawy 6, jest pozostałością po najstarszym kościele w Mieście. Obiekt zbudowano w XVI w. w stylu gotyckim, a korpus świątyni rozebrano w 1909 r. Od 1913 r. wieżę zaadaptowano na cele muzealne, a od 1956 roku, dzięki staraniom A. Stafińskiego utworzono w niej Muzeum Ziemi Szczecineckiej, której ekspozycję przeniesiono do budynku dawnej szkoły przy ul. Szkolnej w 2006 r. W stanie obecnym wieża nie spełnia wymogów z zakresu bezpieczeństwa przeciwpożarowego i nie może zostać udostępniona dla zwiedzających.

Spośród spichlerzy pochodzących z XIX w., obiekt znajdujący się przy Placu Sowińskiego powstał na miejscu średniowiecznego młyna książęcego. Dolne partie jego murów wykonane są z kamienia polnego, natomiast górne stanowią tzw. mur pruski. Drugi spichlerz, mieszczący się przy ul. Junackiej w latach 90. został sprzedany przez miasto prywatnym właścicielom i zaadaptowany na cele biurowe. Oba budynki stanowią przykład obecnie nielicznie występującej architektury przemysłowej na terenie Miasta.

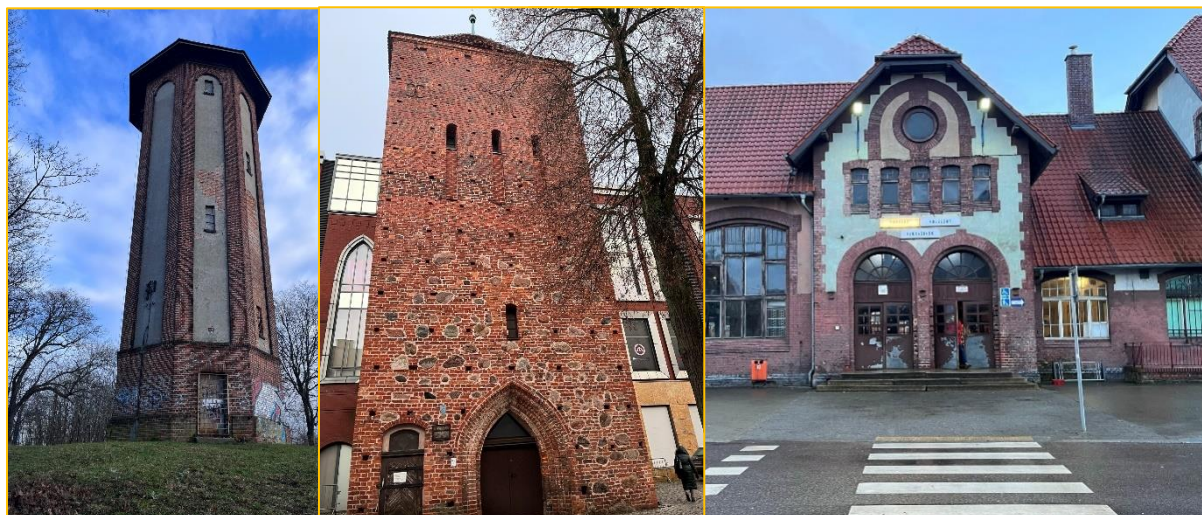
Wieża ciśnień została wybudowana około 1912 roku na najwyższym wzniesieniu w Szczecinku, znanym od czasów średniowiecznych jako Wzgórze Św. Jerzego. Do naszych czasów nie zachowała się oryginalna głowica wieży, a obiekt jest niewykorzystywany i powoli niszczeje, stając się obiektem ataków lokalnych wandalii. W przeszłości istniały plany zaadaptowania budynku na potrzeby obserwatorium astronomicznego.

Budynek Sądu Rejonowego, przy ul. Bohaterów Warszawy 42, wybudowano w latach 90. XIX w. w stylu eklektycznym z przewagą elementów neogotyckich. W 2016 roku przeprowadzono prace konserwatorskie względem elewacji budynku. W bliskim sąsiedztwie, przy ul. Bohaterów Warszawy 36 znajduje się zabytkowy budynek Poczty Polskiej. Swoją obecną formę uzyskał on w latach 30. XX w. i podobnie jak budynek Sądu, reprezentuje styl eklektyczny w architekturze użytku publicznego. Ważnym elementem jest zachowana w pierwotnej formie brama z dekorowanymi metalowymi skrzydłami.

Świadectwem wielokulturowej historii Szczecinka, jest wybudowany w stylu historyzującym budynek dawnego żydowskiego domu pogrzebowego z 1862 roku, stanowiący przykład architektury cmentarnej. Obiekt wraz z pozostałościami cmentarza żydowskiego znajduje się przy ul. Wodociągowej.

Ważnym dla lokalnej społeczności jest także budynek dworca kolejowego, znajdujący się przy ul. Dworcowej 1, powstały w latach 1910-1912. Od początku pełnił on istotną funkcję stanowiąc stację węzłową łącząc Szczecinek z pozostałymi miastami regionu. Budowa linii kolejowej i dworca przyczyniła się do rozwoju przestrzennego i gospodarczego Miasta. Obecnie budynek wymaga remontu, z racji złego stanu technicznego, niskiej dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami i niskiej efektywności energetycznej. Jako że tylko część powierzchni wykorzystywana jest do obsługi pasażerów, konieczna jest przebudowa pozostałych pomieszczeń, w celu dostosowania ich do pełnienia nowych funkcji, w tym planowanych funkcji społecznych, mających służyć całemu obszarowi rewitalizacji i Miastu.

Rysunek 23. Stan techniczny wybranych obiektów zabytkowych zlokalizowanych na obszarze rewitalizacji (1) Wieża ciśnień, (2) Wieża św. Mikołaja, (3) Dworzec kolejowy.

Źródło: materiały z wizji lokalnej przeprowadzonej w dniu 17.01.2023 r.

Obiekty zabytkowe stanowią istotny potencjał turystyczny, jednak wymagają szczególnej troski w utrzymaniu i ewentualnej adaptacji. Każdy zabieg techniczny, czy to związany z poprawą trwałości, czy estetyki wymaga szeregu zezwoleń oraz zastosowania odpowiednich materiałów, co wydłuża czas prac remontowych i zwiększa ich koszty. Brak funduszy jest częstą barierą powstrzymującą właścicieli, w tym samorządy, przed poprawą estetyki i nadaniem nowych funkcji obiektom zabytkowym.

Ocena stanu technicznego zasobu mieszkaniowego już na etapie analizy wskaźnikowej wykazała istnienie problemów w tej sferze. Jakkolwiek udział budynków mieszkalnych wymagających remontu na obszarze rewitalizacji kształtował się nieznacznie korzystniej, niż wyniosła średnia ogólnomiejska (28,7% względem 29,5%), to wizja lokalna potwierdziła występowanie zabudowy mieszkalnej w złym stanie technicznym, przejawiającym się ubytkami w elewacjach, odpadającym tynku, przestarzałą stolarką drzwiową i okienną, czy uszkodzeniami pokryć dachowych. Uwagę zwróciły opuszczone domy, zarówno wielo- jak i jednorodzinne, jak i powszechny brak udogodnień dla osób ze szczególnymi potrzebami. Budynki często wielokondygnacyjne pozbawione są wind czy podjazdów, a w starym budownictwie występują strome schody i wąskie korytarze. Warunki takie ograniczają mobilność, a przez to samodzielność osób o ograniczonych zdolnościach ruchowych, w tym seniorów.

Znaczącym problemem natury technicznej na obszarze rewitalizacji jest niska efektywność energetyczna budynków. Analiza wskaźnikowa wykazała, że budynków mieszkalnych poddanych termomodernizacji jest proporcjonalnie mniej, niż wynosi średnia dla całego Miasta (28,4% względem 32,5%). W większości pozbawione są one warstwy izolacyjnej, posiadają nieuszczelną stolarkę okienną i drzwiową, a także korzystają z przestarzałych instalacji grzewczych. To wszystko powoduje trudności w utrzymaniu odpowiedniej temperatury i wilgotności wewnątrz, jako że duża część ciepła wydostaje się na zewnątrz. Zwiększa to koszty ogrzewania, dodatkowo obciążając budżety mieszkańców i spółdzielni, co ogranicza środki niezbędne na przeprowadzenie modernizacji. Podjęcie działań termomodernizacyjnych dodatkowo utrudnia często historyczny charakter zabudowy, wymagający dodatkowych zezwoleń i szczególnych środków technicznych.

Rysunek 24. Stan techniczny wybranych budynków mieszkalnych zlokalizowanych na obszarze rewitalizacji (1) ul. Ordona 27, (2) ul. Ordona 6, (3) ul. Junacka 5, (4) ul. Ordona 3, (5) ul. Curie-Skłodowskiej 6

Źródło: materiały z wizji lokalnej przeprowadzonej w dniu 17.01.2023 r.

Stan techniczny chodników, dróg dla rowerów, ale też i jezdni jest istotny dla jakości przestrzeni publicznych i możliwości korzystania z nich. Ubytki w nawierzchni, nierówności, czy niestabilne płyty chodnikowe w znacznym stopniu obniżają bezpieczeństwo wszystkich użytkowników ruchu, w szczególności w sytuacji niekorzystnych warunków atmosferycznych. Najbardziej zagrożone są

osoby ze szczególnymi potrzebami, które ze względu na brak bezpiecznych dróg mogą ograniczać swoją aktywność.

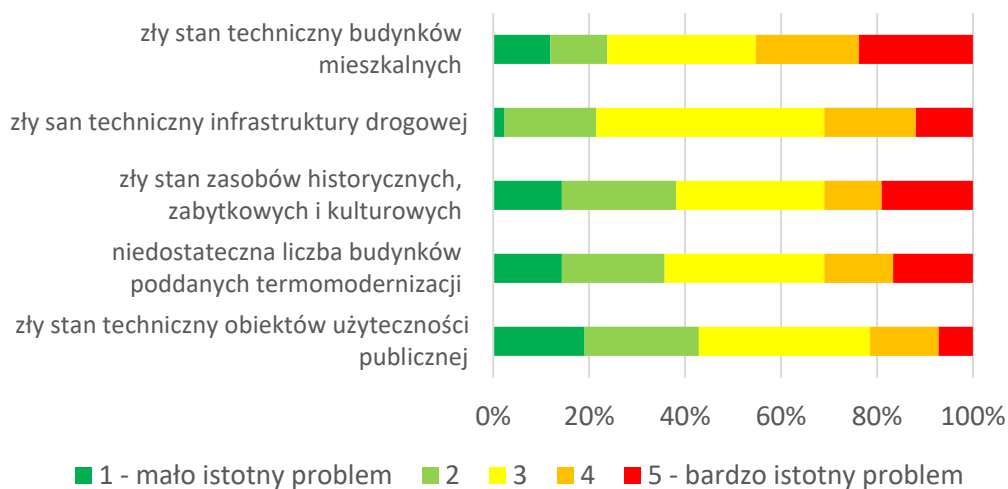
Rysunek 25. Stan techniczny wybranych nawierzchni na obszarze rewitalizacji (1) ul. Przemysłowa 7, (2) Wzgórze św. Jerzego, (3) ul. Jasna 2, (4) ul. Księżnej Elżbiety, (5) Dworzec Kolejowy.

Źródło: materiały z wizji lokalnej przeprowadzonej w dniu 17.01.2023 r.

Zły stan techniczny budynków mieszkalnych, został uznany przez ankietowanych za najistotniejszy problem natury technicznej na obszarze rewitalizacji. Na drugim miejscu znalazł się zły stan infrastruktury drogowej, natomiast kwestia termomodernizacji w świadomości mieszkańców osiągnęła wynik zbliżony do złego stanu technicznego obiektów zabytkowych i kulturowych.

Rysunek 26. Ocena problemów występujących na obszarze rewitalizacji w sferze technicznej według ankietowanych.

Źródło: opracowanie własne.

Główne problemy w sferze technicznej występujące na obszarze rewitalizacji:

- częściowe lub całkowite niedostosowanie obiektów użyteczności publicznej do standardów dostępności,
- niska efektywność energetyczna części budynków użyteczności publicznej,
- zły stan techniczny budynków mieszkalnych (ubytki w elewacji, niska efektywność energetyczna, niedostosowanie do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych),
- zły stan techniczny nawierzchni chodników i jezdni,
- degradacja stanu nieużytkowanych obiektów zabytkowych.

3.4. Lokalne potencjały obszaru

Zgodnie z ustawą z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji lokalne potencjały, czyli silne strony i możliwości danego obszaru, powinny zostać zawarte w szczegółowej diagnozie obszaru rewitalizacji. Potencjały te widoczne są w różnych analizowanych sferach: społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej, czy środowiskowej. Zidentyfikowane potencjały przyczyniają się do pobudzenia lokalnego rozwoju obszaru rewitalizacji, nie zawsze występujące wyłącznie na jego obszarze.

W Mieście Szczecinek działa wiele instytucji publicznych oraz organizacji pozarządowych, działających na rzecz rozwoju lokalnej społeczności, wspierających osoby potrzebujące i znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej, poszerzających dostęp do kultury, rozrywki, sportu i rekreacji. Następujące instytucje stanowią szczególnie istotny potencjał dla rozwiązywania problemów zidentyfikowanych na obszarze rewitalizacji:

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej (MOPS) – mieszczący się przy ul. Wiejskiej 4, stanowi jednostkę budżetową Miasta Szczecinek. Ośrodek wspiera osoby i rodziny w działaniach na rzecz przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej i funkcjonowania w warunkach odpowiadających godności człowieka. Świadczona pomoc społeczna posiada zarówno charakter materialny w postaci zasiłków stałych, okresowych, celowych i specjalnych, jak i niepieniężny, w formie pracy socjalnej, poradnictwa specjalistycznego, interwencji kryzysowych i usług opiekuńczych.

Miejskie Centrum Wsparcia (MCW) – mieszczące się przy ul. Połczyńskiej 2a, będące jednostką budżetową Miasta, której celem jest wspieranie osób i rodzin, wymagających pomocy w zaspakajaniu niezbędnych potrzeb życiowych ze względu na wiek, chorobę lub niepełnosprawność, a także przeciwdziałanie izolacji i ich aktywizacja społeczna. Centrum prowadzi Dzienny Dom Pomocy „Złota Jesień”, organizuje i prowadzi klub seniora, programy osłonowe i działania informacyjne oraz inspiruje działania na rzecz seniorów i ich rodzin służące integracji międzypokoleniowej.

Samorządowa Agencja Promocji i Kultury (SAPiK) – jest miejską instytucją kultury łączącą animację kulturalno-społeczną z promocją i marketingiem terytorialnym. W sferze kultury organizuje masowe i kameralne wydarzenia, a także zapewnia dzieciom i młodzieży dostęp do zajęć pozalekcyjnych. SAPiK promuje turystycznie i kulturalnie Miasto i jego okolice, kreuje jego wizerunek jako atrakcyjnego regionu turystycznego, organizując przedsięwzięcia promocyjne

w kraju i zagranicą. W sferze biznesu świadczy komercyjne usługi dla firm w zakresie reklamy i kreowania wizerunku medialnego. Integralną częścią instytucji są biblioteki miejskie i kino „Wolność”.

Biblioteka Publiczna im. B. Horodyskiego – zlokalizowana przy ul. Wyszyńskiego 34, wraz z filią dla dzieci i młodzieży przy ul. Jeziornej 15. Oferuje czytelnikom szeroki wybór książek, audiobooków, e-booków i prasy, a także możliwość korzystania z komputerów. Biblioteka organizuje również spotkania z pisarzami i inne wydarzenia kulturalne.

Kino „Wolność” – znajdujące się przy ul. Wyszyńskiego 65. Posiada salę z amfiteatralną widownią na 297 miejsc. Scena wykorzystywana jest przez odwiedzające Szczecinek teatry, kabarety, zespoły muzyczne i wokalistów. Wydarzenia w obiekcie organizują także organizacje pozarządowe i instytucje samorządowe.

Znaczący potencjał społeczny związany jest z **aktywnością stowarzyszeń i innych organizacji pozarządowych** funkcjonujących na terenie Miasta. Najczęściej ich działalność koncentruje się na pomocy społecznej, w tym osobom ze szczególnymi potrzebami i zagrożonym wykluczeniem społecznym, aktywizacji lokalnych społeczności w tym seniorów, kultury, oświaty, rekreacji, promowania rozwoju gospodarczego i przedsiębiorczości, współpracy różnych środowisk i równouprawnienia. Organizacje pozarządowe pełnią ważną rolę w edukowaniu mieszkańców, kształtowaniu i promowaniu postaw społecznych, upowszechnianiu aktywności fizycznej i twórczej oraz promocji kultury i lokalnego dziedzictwa. Zadania te realizowane są często poprzez spotkania edukacyjne, warsztaty zajęciowe, spotkania integracyjne i organizację innych wydarzeń tematycznych.

Według rejestru stowarzyszeń, innych organizacji społecznych i zawodowych, fundacji i zakładów opieki zdrowotnej Krajowego Rejestru Sądowego, na terenie Miasta Szczecinek zarejestrowane są 144 podmioty, z czego część z nich działa na obszarze rewitalizacji znacznie zwiększając jego społeczny potencjał. W poniższej tabeli przedstawiono organizacje prowadzące działalność ukierunkowaną na lokalną społeczność i rozwiązywanie jej problemów.

Tabela 10. Charakterystyka organizacji pozarządowych funkcjonujących na obszarze rewitalizacji.

Nazwa podmiotu	Zakres działalności
Stowarzyszenie „Atut”	rozwijanie i propagowanie inicjatyw, postaw i działań sprzyjających niesieniu pomocy, budowanie sieci oparcia społecznego dla dzieci i młodzieży zagrożonej patologią oraz osób ze szczególnymi potrzebami, starszych, bezdomnych, uzależnionych i bezrobotnych
Stowarzyszenie „Aktywność i Rozwój Gospodarczy”	inicjowanie i wspieranie rozwoju gospodarczego kraju i środowisk lokalnych oraz prywatnej przedsiębiorczości, działalności twórczej i racjonalizatorskiej, a także readaptacja społeczna osób ze szczególnymi potrzebami
Klaster NGO Powiatu Szczecineckiego	przeciwdziałanie, zapobieganie i zwalczanie negatywnych zjawisk społeczno-gospodarczych takich jak: bezrobocie, ubóstwo, niski przyrost naturalny, wykluczenie społeczne, dezintegracja społeczna, dyskryminacja, niskie wykształcenie
Fundusz Tratwa Szczecinek	aktywizacja mieszkańców do podejmowania działań prospołecznych, promocja filantropii, wspieranie dzieci i młodzieży uzdolnionej, praca z trudną młodzieżą oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie

Fundacja Przyszań	nauka, edukacja, oświata i wychowanie w zakresie zapobiegania patologiom społecznym, pomoc społeczna i działalność charytatywna na rzecz dzieci, kobiet, osób starszych, ze szczególnymi potrzebami, chorych, wykluczonych społecznie i ich rodzin, wspieranie organizacji pozarządowych i innych podmiotów działających w sferze pożytku publicznego
Fundacja „Pewna Pomoc”	promocja zdrowia i profilaktyki, pomoc w zakresie organizacji opieki medycznej i rehabilitacyjnej, działalność na rzecz osób ze szczególnymi potrzebami
Fundacja „Miłosierdzie i Wiedza”	wsparcie osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz na rzecz wzrostu ich kompetencji, integracja społeczno-zawodowa, pomoc rodzinom w trudnej sytuacji życiowej, rozwój, aktywizacja i integracja lokalnych organizacji pozarządowych
Stowarzyszenie Aktywnych Kobiet	zapewnienie równych praw kobiet i mężczyzn oraz wspieranie pomocy społecznej udzielanej rodzinom, działalność na rzecz osób ze szczególnymi potrzebami, osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, promocja zatrudnienia i aktywizacji zawodowej

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Szczecinek.

W Szczecinku od ponad 20 lat działa **Uniwersytet Trzeciego Wieku**, promujący filozofię uczenia się przez całe życie. Oferuje on nie tylko wykłady na różnorodne tematy, ale także zajęcia gimnastyki, pływania, tańca oraz warsztaty plastyczne. Co roku w zajęciach uczestniczy około 150 słuchaczy. Uniwersytet Trzeciego Wieku pozwala seniorom poszerzyć wiedzę, jak również wspiera ich integrację i aktywizację społeczną. Seniorzy wykorzystują zajęcia jako okazję do wyjścia z domu, spotkania ze znajomymi, wspólnego spędzania czasu i rozwijania pasji. Działalność tego typu instytucji pozwala na dłuższe zachowanie aktywności i przeciwdziała wykluczeniu społecznemu osób starszych, co jest szczególnie istotne w sytuacji zmieniającej się struktury demograficznej.

Niewątpliwym potencjałem obszaru rewitalizacji jest **dziedzictwo historyczne**, wynikające m.in. z położenia na jego terenie lokacyjnego centrum Miasta. Lokację Szczecinka datuje się na 1310 rok i jest związana z osobą księcia Warcisława IV. Do dziś zachowały się elementy historycznego układu urbanistycznego z centralnie położonym rynkiem i odchodzącą od niego regularną siatką ulic. Wiele z zachowanych obiektów zabytkowych pochodzi z okresu XIX w. i związana jest z intensywnym rozwojem Miasta, wynikającym m.in. z uzyskaniem połączenia kolejowego. Zabytkowa tkanka miasta uległa zniszczeniom w wyniku II Wojny Światowej i w wielu miejscach została przekształcona podczas powojennej odbudowy. Na tożsamość lokalną mieszkańców niewątpliwie wpływ miała także wymiana ludności związana z przesiedleniami populacji niemieckojęzycznej i zastępowaniu ich ludnością pochodzącą z okolic Grodna, Wilna i terenów zabużańskich.

Położenie Szczecinka między dwoma jeziorami już na początku XX wieku było wykorzystywane jako istotny potencjał turystyczny. W latach 20. i 30. znacząco rozbudowano infrastrukturę, obejmującą m.in. kąpieliska, pensjonaty, restauracje i prowadzono działania promujące wypoczynek w Szczecinku. **Dziedzictwo turystyczne** Miasta może zostać wykorzystane ponownie, zarówno poprzez promowanie tradycyjnej turystyki, jak rozwój jej alternatywnych form, takich jak np. ekoturystyka.

Potencjał turystyczny, jak i możliwości spędzania wolnego czasu i twórczego zaangażowania mieszkańców są poszerzane m.in. poprzez cykliczne wydarzenia kulturalne, wyróżniające Szczecinek na tle innych samorządów. Należą do nich:

Międzynarodowy Bieg Uliczny – Memoriał Winanda Osińskiego, będący największą imprezą biegową na dystansie 10 km w regionie. Wydarzenie wyróżnia trzydziestoletnia historia, mająca na celu upamiętnienie trzykrotnego mistrza Polski w maratonie i reprezentanta kraju na Igrzyskach Olimpijskich w Helsinkach w 1952, a pochodzącego z klubu Unia Szczecinek Winanda Osińskiego. Bieg pod auspicjami Polskiego Komitetu olimpijskiego, organizowany jest corocznie w ostatnią niedzielę kwietnia i przyciąga zawodników z całego świata, m.in. z Kenii, Ukrainy, Białorusi i Francji.

Międzynarodowy Festiwal Balonowy o Memoriał Kurta Hummela – organizowany od 2010 roku, dla upamiętnienia pochodzącego z pobliskiego Sępólna pilota, który zginął tragicznie w 1908 roku podczas zawodów. Z postacią Hummela związana jest legenda, że tuż przed katastrofą swojego balonu, napisał na kawałku koszuli list pożegnalny i umieścił je w butelce, którą po latach wyłowiono z morza i złożono w symbolicznym grobie pilota w jego rodzinnej wsi. Wydarzenie przyciąga pilotów, skoczków spadochronowych i parolotniarzy m.in. z Polski, Niemiec, Holandii, Danii, Wielkiej Brytanii, Rosji, Bułgarii i Stanów Zjednoczonych.

Imieniny Miasta, będące cyklem imprez kulturalnych organizowanych przez Samorządową Agencję Promocji i Kultury w ostatniej dekadzie czerwca. Organizowane są koncerty twórców polskiej sceny muzycznej i kabaretowej, wernisaże a także spotkania z twórcami.

Ogólnopolski Turniej Tańca Towarzyskiego o Memoriał Barbary Krzyżanowskiej-Ksok, będący największą imprezą taneczną w regionie, której patronuje zasłużona dla szczecineckiego tańca instruktorka i animatorka kultury. Wydarzenie organizowane jest od ponad 20 lat we współpracy Klubu Tańca Towarzyskiego Aida oraz Samorządowej Agencji Promocji i Kultury.

Koncerty Zespołu Tańca Współczesnego REBELIA, działającego w Samorządowej Agencji Promocji i Kultury. Występy charakteryzują się różnorodną tematyką i angażują wszystkie grupy wiekowe trenujące w zespole. Podczas tejsze imprezy mają miejsce premiery nowych układów choreograficznych i prezentacje artystyczne zaprzyjaźnionych klubów tanecznych i zespołów.

ART PIKNIK – organizowany na terenach przy Zamku Książąt Pomorskich w pierwszej połowie lipca, uchodzi za jedno z bardziej niekonwencjonalnych wydarzeń artystycznych w regionie. Trzydniowa impreza jest okazją do zaprezentowania działań artystycznych m.in. w dziedzinie malarstwa, tańca, teatru, w tym teatrów ulicznych oraz filmu.

Na obszarze rewitalizacji znajduje się szereg obiektów i przestrzeni z potencjałem dla przeprowadzenia działań na rzecz integracji mieszkańców, zwiększenia ich aktywności oraz wzmocnieniu lokalnych więzi społecznych, włączając w proces wszystkie grupy wiekowe. Są to:

Plac Wolności ze strefą pieszą w historycznym centrum Miasta – Centralny element zachowanej historycznej struktury urbanistycznej Szczecinka, otoczony historyczną zabudową kamieniczną z charakterystyczną obecnością lokali usługowych w parterach budynków. Stanowi miejsce koncentracji usług o charakterze ogólnomiejskim. Na Placu Wolności organizowane są wydarzenia kulturalne i sportowe.

Park Różany przy ul. Ordona wraz z sąsiadującą muszlą koncertową – utworzony w dwudziestolecie międzywojennym, stanowi część zabytkowego parku Miejskiego. Ogród różany jest popularnym miejscem wypoczynku wśród seniorów, natomiast muszla koncertowa stanowi miejsce dla organizacji wydarzeń kulturalnych.

Strefa Aktywnego Wypoczynku przy ul. Kopernika – stanowiąca centrum rekreacji dla mieszkańców, szczególnie uczęszczana przez młodzież, oferuje formy aktywności dla różnych grup wiekowych. Na terenie Strefy organizowane są zawody sportowe i wędkarskie.

Górka Rynkowa – wyprofilowany na potrzeby sportów zimowych teren sąsiadujący ze Strefą Aktywnego Wypoczynku, poza sezonem stanowi miejsce spotkań, w tym osób spożywających alkohol, co wpływa na zmniejszenie bezpieczeństwa i wzrost zaśmiecenia terenu.

Wieża ciśnień na Wzgórzu św. Jerzego – wieża z 1912 roku stanowi punkt charakterystyczny na najwyższym wzniesieniu w Mieście. Obiekt obecnie jest niewykorzystywany i stanowi przedmiot ataków wandalizmu.

Dworzec Kolejowy – zabytkowy budynek z początku XIX wieku, wymagający prac remontowych i zaadaptowania przestrzeni na nowe cele, w tym społeczne.

Istotnym potencjałem obszaru rewitalizacji jest funkcjonująca na jego terenie **komunikacja miejska**, która zwiększa jego dostępność zewnętrzną i wewnętrzną. Na terenie Miasta działa 9 linii autobusowych, a przewozy realizowane są przez Komunikację Miejską Sp. z o.o. w Szczecinku. Znaczna część taboru to autobusy niskopodłogowe, umożliwiające wygodne poruszanie się osobom ze szczególnymi potrzebami. Od jesieni 2019 roku przejazdy komunikacją miejską w Szczecinku są darmowe dla wszystkich podróżnych. Transport publiczny przeciwdziała wykluczeniu komunikacyjnemu, jest bardziej wydajny od komunikacji indywidualnej, zajmuje mniej przestrzeni, ogranicza zanieczyszczenia powietrza, poziom hałasu i zużycie infrastruktury. Poprzez zmniejszenie liczby pojazdów na drogach poprawie ulega także bezpieczeństwo wszystkich użytkowników ruchu. Spółka do największych wyzwań stojących przed komunikacją miejską w Szczecinku zalicza skokowy wzrost cen paliw, części i materiałów eksploatacyjnych, a także brak zawodowych kierowców na rynku pracy. Problemem jest także niewystarczająca liczba autobusów przegubowych, mogących sprostać znacznym potokom pasażerskim, które są większe od pierwotnie zakładanych, co świadczy o popularności transportu zbiorowego wśród mieszkańców. Niedobory kadry i taboru utrudniają przemodelowanie siatki połączeń w celu obsługi rozwijających się osiedli i zapewnienia odpowiedniej częstotliwości oraz dostępności miejsc w pojazdach. W najbliższych latach Spółka planuje powiększenie floty autobusów elektrycznych z 10 do 15, systematycznie zastępując wysłużony tabor spalinowy.

Skomunikowanie obszaru rewitalizacji z innymi częściami Miasta poprawia także funkcjonowanie kilku **przystanków kolejowych**. Oprócz Dworca Szczecinek znajdującego się bezpośrednio na obszarze rewitalizacji są to: Szczecinek Chyże, Szczecinek Czarnobór i planowany do oddania w 2023 r. Szczecinek Bugno. Transport kolejowy cechuje się znacznie większą pojemnością i szybszymi czasami przejazdów, a do tego niższą emisyjnością, w szczególności gdy wykorzystuje tabor elektryczny.

Położenie obszaru rewitalizacji w bezpośrednim sąsiedztwie Jeziora Trzesiecko pozwala na wykorzystanie potencjału **transportu wodnego**, który funkcjonuje w sezonie wakacyjnym i stanowi uzupełnienie komunikacji, a przede wszystkim atrakcję turystyczną. Rejsy również realizowane są przez Komunikację Miejską jednostkami „Bayern” i „Księżna Jadwiga”, jednak w odróżnieniu do przewozów autobusowych obowiązuje za nie opłata.

Na terenie Miasta Szczecinek funkcjonują **duże zakłady przemysłu** drzewnego: Kronospan Szczecinek Sp. z o.o. oraz Koszalińskie Przedsiębiorstwo Przemysłu Drzewnego KPPD-Szczecinek S.A., a także przemysłu elektrotechnicznego: Schneider Electric Elda S.A. oraz Telzas Sp. z o.o. Od 2014 roku w Mieście funkcjonuje Szczecinecki Klaster Meblowy, zrzeszający przedsiębiorstwa

z branży drzewno-meblarskiej i wspierający rozwój nowych materiałów i produktów dla przemysłu meblarskiego, co podnosi atrakcyjność Szczecinka dla inwestorów i producentów mebli. Duże firmy posiadają większy kapitał ludzki i finansowy, pozwalający na wdrażane innowacji, zarówno na potrzeby własne, jak i rozwijając produkty i świadczone usługi, co dodatkowo zwiększa zapotrzebowanie na wykwalifikowaną kadrę. Wzrost zysków i ekspansja rynkowa, będące efektem innowacji wpływają na wzrost ogólnego zatrudnienia i poziom wynagrodzeń.

Potencjał gospodarczy obszaru rewitalizacji stanowią także znajdujące się na nim **tereny przemysłowo-składowe**, wpływające na możliwość lokalizacji zdywersyfikowanych działalności gospodarczych i podniesienie różnorodności ofert zatrudnienia. Ich położenie w bliskim sąsiedztwie linii kolejowych oferuje perspektywę lepszego dostępu do oddalonych rynków pracy i zbytu, a także obniżenia kosztów transportu w przypadku konieczności dostarczenia dużych ilości surowców, bądź gotowych produktów.

Miasto Szczecinek jako uczestnik programu „Standardy obsługi inwestora w samorządach województwa zachodniopomorskiego”, wdrożyło standardy i podniosło kwalifikacje pracowników, umożliwiające **kompleksową i profesjonalną obsługę inwestorów**, podnosząc atrakcyjność Miasta jako miejsca lokalizacji inwestycji, tym samym zwiększając jego potencjał rozwoju gospodarczego i tworzenia miejsc pracy.

Potencjałem w sferze środowiskowej są działania podejmowane przez Miasto na rzecz poprawy jakości powietrza m.in. w ramach **Zachodniopomorskiego Programu Antysmogowego**, czy programu **Czyste Powietrze**. Mieszkańcy mogą pozyskać dofinansowanie na projekty termomodernizacji budynków oraz wymiany systemów ogrzewania, w tym na wykorzystujących odnawialne źródła energii. Poprawa efektywności energetycznej budynków mieszkalnych, nie tylko wpłynie na jakość powietrza, ale i na budżety mieszkańców, poprzez zmniejszenie rachunków za ogrzewanie.

3.5. Skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych

Diagnoza pogłębiona obszaru rewitalizacji potwierdza zasadność jego wyznaczenia. Na obszarze tym występuje koncentracja negatywnych zjawisk społecznych, gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych oraz technicznych, które znacząco hamują rozwój obszaru rewitalizacji, jak i całego Miasta. Obszar rewitalizacji obejmuje centrum Szczecinka, w którym koncentrują się funkcje usługowe, kulturowe, rekreacyjne i reprezentacyjne. Pomimo tego, analiza wskazała na degradację tego obszaru, skutkującą postępującym zanikiem aktywności społecznej i gospodarczej. Na obszarze rewitalizacji zidentyfikowano w szczególności: starzenie się społeczeństwa, wysoki poziom bezrobocia długotrwałego, przestępczości, ubóstwa, brak integracji mieszkańców, niską aktywność lokalnych przedsiębiorców, niską atrakcyjność rynku pracy, zbyt małą powierzchnię terenów zielonych, niską efektywność energetyczną budynków, niski poziom bezpieczeństwa drogowego, niedostateczne wykorzystanie istniejących przestrzeni do pełnienia funkcji społecznych oraz zły stan techniczny elementów infrastruktury i zabudowy.

Potrzeba rewitalizacji wynika z nagromadzenia zjawisk problemowych, ale również z ich wzajemnego powiązania i oddziaływania, które mogą występować zarówno pomiędzy poszczególnymi sferami tematycznymi, jak i wewnątrz nich. Występujące w sferze społecznej: brak integracji mieszkańców, czy akty wandalizmu, mogą wynikać z niedostatecznej liczby miejsc o funkcjach integracyjnych. Same z kolei mogą prowadzić do dalszej degradacji przestrzeni i więzi społecznych. Podobnie sfera przestrzenno-funkcjonalna jest w znacznym stopniu powiązana z jakością środowiska, a także w dużej mierze decyduje o dostępności, i potencjale integracji, wpływających na poziom wykluczenia społecznego. Te wzajemne oddziaływania często prowadzą do sprzężenia zwrotnego, powodującego dalsze pogłębianie sytuacji kryzysowej, ale dają też szanse na poprawę wielu aspektów przy ukierunkowanej na kluczowe obszary interwencji.

Problemy społeczne w znacznym stopniu mogą zostać zaadresowane poprzez kompleksowe działania prowadzone przez Samorządową Agencję Promocji i Kultury (SAPiK), która odpowiada za organizację nie tylko wydarzeń kulturalnych, ale również tematycznych zajęć dla dzieci, czy warsztatów angażujących wszystkie grupy wiekowe. Działania miękkie realizowane przez SAPiK wymagają jednak szeregu inwestycji w dostosowanie przestrzeni budynku przy ul. Kościuszki na potrzeby ich prowadzenia z uwzględnieniem dostępności dla osób o szczególnych potrzebach.

Ważną rolę w przeciwdziałaniu problemom społecznym mają działania skierowane do dzieci i młodzieży, zwłaszcza pochodzących z rodzin dysfunkcyjnych lub patologicznych. Aktywne spędzanie czasu wolnego i integrację w grupach rówieśniczych mogą zaoferować zajęcia sportowe, jednak stan techniczny boisk zlokalizowanych przy ul. Jasnej uniemożliwia ich prowadzenie, a jest to jedyny obiekt tego typu w ścisłym centrum Miasta. Różnorodność oferty rekreacyjnej i sportowej, w szczególności kierowanej dla młodzieży, zapewnia znajdująca się we wschodniej części obszaru rewitalizacji Strefa Aktywnego Wypoczynku. W jej bezpośrednim sąsiedztwie znajdują się jeszcze niezagospodarowane tereny, umożliwiające rozwój oferty dla pozostałych grup wiekowych, w tym najmłodszych dzieci, ich rodziców i dziadków, sprzyjającej integracji międzypokoleniowej i zapobiegające wykluczeniu społecznemu seniorów.

Przestrzenie do działań integracyjnych i usług społecznych mogą zostać także utworzone w obiektach zabytkowych obszaru rewitalizacji, w szczególności obecnie niezagospodarowanych: dworca kolejowego, wieży ciśnień i wieży św. Mikołaja. Obiekty te wymagają jednak znacznych nakładów inwestycyjnych w celu ich przystosowania do pełnienia funkcji społecznych, zapewnienia dostępności i spełnienia wymogów bezpieczeństwa.

Występujące na obszarze rewitalizacji problemy gospodarcze, związane są z niską aktywnością gospodarczą, ale też niewielką różnorodnością miejsc pracy. Szczególnie osoby młode, nie widząc dla siebie możliwości kształcenia i rozwoju w preferowanych dziedzinach, wyjeżdżają na studia do większych miast, gdzie następnie podejmują pracę, dodatkowo uszczuplając siłę roboczą i bazę konsumencką Szczecinka. Brak wykwalifikowanej kadry i niskie dochody przedsiębiorców przekładają się na mniejsze kwoty wynagrodzeń, co z kolei obniża siłę nabywczą lokalnej społeczności, dodatkowo zmniejszając ogólny potencjał gospodarki. Drobni przedsiębiorcy i handlarze często zmagają się z konkurencją ze strony obiektów wielkopowierzchniowych, które ze względu na skalę działania mogą w większym stopniu obniżyć koszty.

Na obszarze rewitalizacji zidentyfikowano także problemy w sferze środowiskowej. Gęsta zabudowa centrum Miasta, połączona ze znacznym udziałem powierzchni uszczelnionych, prowadzi do wzmocnienia efektu miejskiej wyspy ciepła i spływu powierzchniowego wód opadowych, powodującego lokalne podtopienia. W obliczu zachodzących zmian klimatycznych, zjawiska te będą się nasilać, prowadząc do zwiększonego zagrożenia dla zdrowia i życia mieszkańców, za sprawą m.in. będących efektem przegrzania udarów, a częstsze podtopienia zwiększą straty materialne. Przeciwdziałać temu można zwiększając udział powierzchni biologicznie czynnych, poprzez wprowadzenie zieleni na śródmiejskie ulice, czy stosowanie nawierzchni przepuszczalnych, w szczególności na znacznych powierzchniach parkingów. Retencję i mikroklimat w skali całego miasta może poprawić także dodatkowe zagospodarowanie już istniejących terenów zielonych. W Szczecinku szczególnie duży potencjał związany jest z zagospodarowaniem śródmiejskich podwórek, gdzie działania twarde, polegające na poprawie zagospodarowania łączą się z miękkimi, pod postacią sąsiedzkich spotkań i akcji integracyjnych, a także edukacji w zakresie ogrodów społecznych i wykorzystania lokalnych potencjałów w adaptacji do zmian klimatu. Dodatkowo projekty te włączają znaczną grupę interesariuszy, zarówno ze strony Miasta, spółdzielni mieszkaniowych, jak i samych mieszkańców i organizacje społeczne.

Na stan środowiska, jak i zdrowie ludności w dużym stopniu wpływa jakość powietrza. Na obszarze rewitalizacji występuje emisja zanieczyszczeń, pochodzących z indywidualnych źródeł ogrzewania na paliwo stałe, która jest szczególnie odczuwana w miesiącach zimowych, jak i emisja z indywidualnych środków transportu, występująca całorocznie. Ograniczyć ją można poprzez termomodernizację, wymianę źródeł ciepła na ekologiczne, w tym z zastosowaniem technologii OZE, takich jak ogniwa fotowoltaiczne, czy pompy ciepła, a także ograniczenia w użytkowaniu samochodów, które można osiągnąć poprzez dalsze promowanie i rozwój transportu publicznego, budowę nowych i remonty istniejących ciągów pieszych, czy stworzenie spójnego systemu dróg rowerowych. Poprawa stanu infrastruktury drogowej, w tym chodników i ścieżek rowerowych, a także doświetlanie przestrzeni publicznych i rozwój sieci monitoringu, przyczynią się do wzrostu bezpieczeństwa wszystkich użytkowników ruchu co przełoży się na zwiększoną aktywność fizyczną mieszkańców.

Znaczny potencjał obszaru rewitalizacji wynika z aktywności działających na jego terenie organizacji pozarządowych, które wykorzystując swoje doświadczenie i potencjał społeczników, będą mogły stać się głównymi animatorami wydarzeń w zrewitalizowanych obiektach i przestrzeniach, pozwalając na ich trwałe wykorzystanie i pozytywny wpływ na lokalną społeczność.

4. Opis wizji stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji

Na podstawie diagnozy szczegółowej obszaru rewitalizacji, a także biorąc pod uwagę lokalne potencjały obszaru oraz skalę i charakter potrzeb rewitalizacyjnych zdefiniowano wizję stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji. Stanowi ona wyraz aspiracji władz samorządowych, mieszkańców oraz pozostałych interesariuszy procesu rewitalizacji. Określa ona opis docelowego stanu obszaru po przeprowadzeniu zaplanowanych w niniejszym dokumencie działań rewitalizacyjnych.

Wizja stanowi wizualizację celu głównego, nadrzędnego względem celów rewitalizacji wskazanych w dokumencie, jednocześnie zawiera w sobie odniesienie do wszystkich sfer funkcjonowania obszaru, na których planowana jest rewitalizacja. Jest również pewnego rodzaju odpowiedzią na pytanie o powód i zasadność prowadzenia procesu rewitalizacji w danej jednostce.

Istotną rolą wizji jest także zjednoczenie interesariuszy rewitalizacji wokół pewnej idei. Zarówno mieszkańcy obszaru rewitalizacji, jak i funkcjonujące tam stowarzyszenia, przedsiębiorstwa, jednostki administracyjne powinni utożsamiać się z określoną wizją. Wypracowana wizja powinna łączyć różne środowiska, które wspólnie będą pracowały nad jej urzeczywistnieniem.

Przyjmując powyższe założenie, wizja obszaru rewitalizacji w perspektywie do 2033 roku brzmi:

Obszar rewitalizacji w Szczecinku jest miejscem **atrakcyjnym do zamieszkania i wypoczynku**, z nowoczesną i funkcjonalną infrastrukturą, zamieszkiwanym przez aktywną społeczność. Jego rozwój przebiega harmonijnie. **Zasoby naturalne i kulturowe są jednym z motorów rozwoju lokalnego** i stanowią podstawę aktywizacji i integracji mieszkańców. Skala problemu wykluczenia społecznego została ograniczona, a likwidacja problemów przestrzennych umożliwiła **kreowanie nowych potencjałów rozwojowych**.

Po przeprowadzeniu działań rewitalizacyjnych mieszkańcy Szczecinka stanowią świadome i zaangażowane społeczeństwo obywatelskie. Obserwuje się pozytywny wpływ rewitalizacji zarówno na mieszkańców obszaru, ale także całej społeczności Miasta, która korzysta z zaadaptowanych do pełnienia funkcji społecznych obiektów. Organizowane są cykliczne wydarzenia kulturalne i integracyjne, które pozwalają na aktywizację mieszkańców i aktywne spędzanie czasu wolnego. Bogata oferta zajęć i warsztatów kierowanych do różnych grup wiekowych sprzyja integracji rówieśniczej i międzypokoleniowej, zapobiegając wykluczeniu społecznemu. Rozwinięta oferta spędzania wolnego czasu wpłynęła na poprawę bezpieczeństwa i szczególną aktywizację młodzieży, która osiąga także lepsze wyniki w nauce dzięki różnorodnym zajęciom pozalekcyjnym. Spotkania różnych grup lokalnej społeczności inicjowane są oddolnie, wynikają z wewnętrznej potrzeby i działalności lokalnych liderów.

Ożywione w wyniku procesu rewitalizacji obiekty i przestrzenie, przyciągają wszystkich mieszkańców Szczecinka. Powstałe przestrzenie są przyjazne wszystkim mieszkańcom, również tym ze szczególnymi potrzebami, a zagospodarowane tereny zielone zachęcają do wypoczynku, poprawiają klimat Miasta i zwiększają jego odporność na zmiany klimatyczne poprzez redukcję efektu miejskiej wyspy ciepła i retencję wód opadowych.

Wyremontowane i zagospodarowane obiekty zabytkowe stanowią wizytówkę Miasta, świadczą o jego dziedzictwie historycznym i wzmacniają poczucie lokalnej tożsamości, a ich nowe funkcje odpowiadają bieżącym i przyszłym potrzebom mieszkańców. Większa dostępność przestrzenna i infrastrukturalna usług społecznych, kulturalnych, a także infrastruktury sportowej i rekreacyjnej podnosi jakość życia, przyciągając nowych mieszkańców do centrum Miasta, i zachęca pozostałych do dbania o wspólne przestrzenie oraz działalności na rzecz lokalnej społeczności. Mieszkańcy szczególnie angażują się wśród wspólnot sąsiedzkich, samodzielnie kreując atrakcyjne przestrzenie, w których organizują pikniki, spotkania ze znajomymi, dbając jednocześnie o przestrzeń publiczną i chroniąc środowisko.

Wyższe kompetencje, oraz nowi mieszkańcy pozytywnie wpływają na rynek pracy, zwiększając różnorodność dostępnych usług i miejsc pracy oferujących atrakcyjne wynagrodzenie.

Obszar rewitalizacji odznacza się wysoką jakością środowiska przyrodniczego, a mieszkańcy i przedsiębiorstwa rozwijają się prężnie dzięki sprawnej i funkcjonującej infrastrukturze. Wzrost bezpieczeństwa oraz atrakcyjności przestrzeni spowodował zwiększenie liczby mieszkańców Szczecinka.

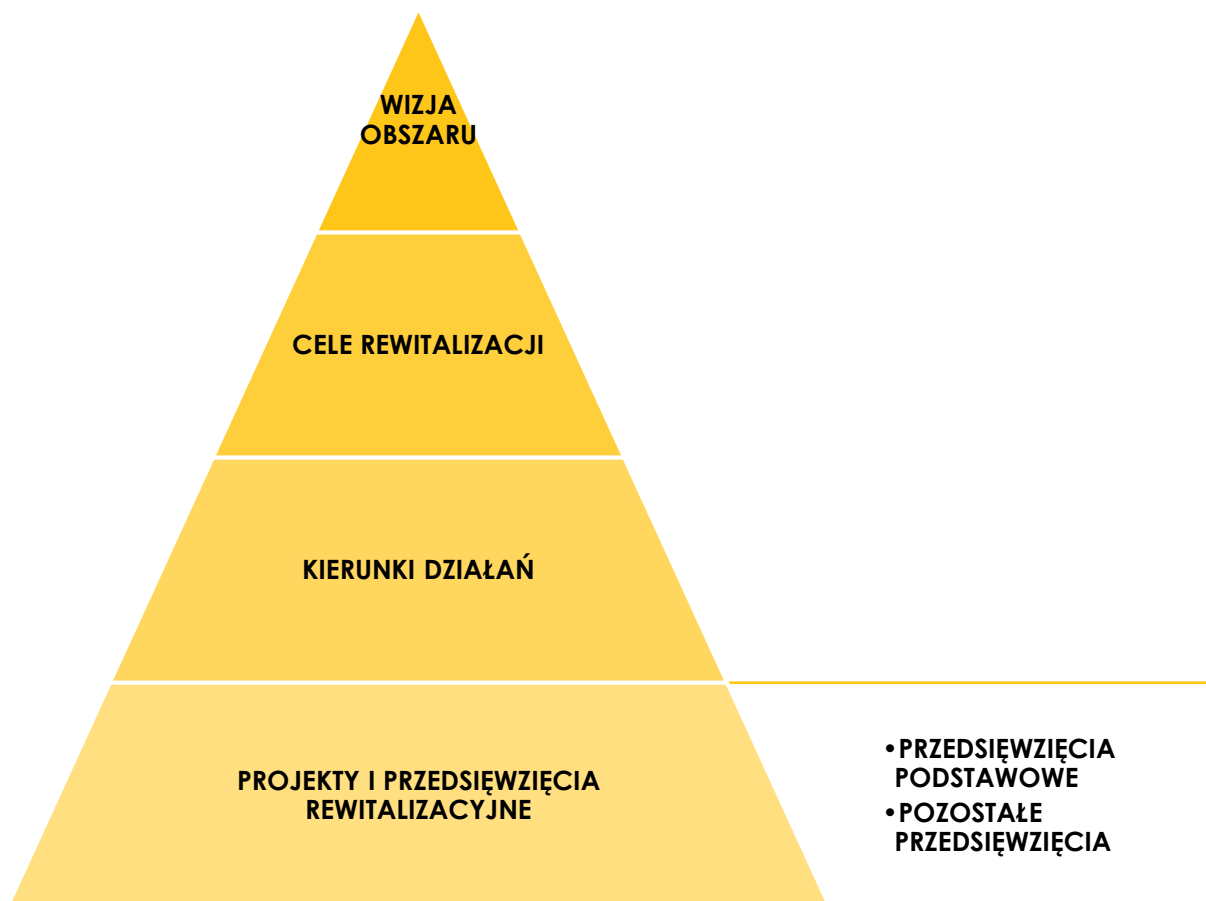
5. Cele rewitalizacji i odpowiadające im kierunki działań

Zdefiniowana wizja obszaru rewitalizacji w 2033 roku będzie możliwa do osiągnięcia poprzez realizację celów rewitalizacji i odpowiadających im kierunków działań. Część programowa dokumentu została opracowana na bazie przeprowadzonej diagnozy, a także podczas wywiadów pogłębionych umożliwiających zaangażowanie zróżnicowanych grup interesariuszy na etapie planowania procesu rewitalizacji.

Wskazane cele i kierunki działań stanowią odpowiedź na zidentyfikowane potrzeby, służące ograniczeniu bądź wyeliminowaniu negatywnych zjawisk w sferze społecznej, ale również w pozostałych sferach (gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej). Tym samym zapewnione zostało komplementarne podejście do rewitalizacji.

Cele i kierunki rewitalizacji będą osiągnięte poprzez realizację konkretnych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych, wskazanych w rozdziale 7. Poniżej przedstawiono strukturę programowej części procesu rewitalizacji.

Rysunek 27. Struktura części programowej Gminnego Programu Rewitalizacji.

Źródło: opracowanie własne.

Dla obszaru rewitalizacji wyznaczono 17 kierunków działań, których realizacja pozwoli na osiągnięcie 3 założonych celów rewitalizacji.

Tabela 11. Cele i kierunki rewitalizacji.

CEL 1: SPOŁECZEŃSTWO OBYWATELSKIE	
Kierunek 1.1.	Poszerzanie oferty spędzania czasu wolnego dla dzieci, młodzieży i seniorów
Kierunek 1.2.	Wzrost integracji międzysąsiedzkiej i międzypokoleniowej
Kierunek 1.3.	Budowanie poczucia współodpowiedzialności mieszkańców za przestrzeń wspólną
Kierunek 1.4.	Pobudzanie aktywności mieszkańców na rzecz najbliższego otoczenia
Kierunek 1.5.	Wzmacnianie poczucia tożsamości lokalnej mieszkańców
CEL 2: PODNIESIENIE ATRAKCYJNOŚCI PRZESTRZENI MIEJSKIEJ	
Kierunek 2.1.	Wykorzystanie istniejących obiektów do pełnienia funkcji społecznych
Kierunek 2.2.	Modernizacja i estetyzacja przestrzeni publicznych i półpublicznych
Kierunek 2.3.	Poprawa dostępności obiektów i przestrzeni publicznych
Kierunek 2.4.	Odnowa dziedzictwa kulturowego
Kierunek 2.5.	Zwiększenie bezpieczeństwa mieszkańców
Kierunek 2.6.	Poprawa jakości środowiska
CEL 3: PRZECIWDZIAŁANIE WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU	
Kierunek 3.1.	Tworzenie miejsc integracji na świeżym powietrzu poprawiających kondycję fizyczną i psychiczną mieszkańców
Kierunek 3.2.	Przeciwdziałanie i zapobieganie zjawisku ubóstwa i przemocy w rodzinie
Kierunek 3.3.	Podnoszenie kompetencji społecznych mieszkańców
Kierunek 3.4.	Rozwijanie oferty usług społecznych skierowanych do osób ze szczególnymi potrzebami
Kierunek 3.5.	Wspieranie rodzin w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej
Kierunek 3.6.	Zwiększanie szans edukacyjnych młodych osób

Źródło: opracowanie własne.

6. Opis powiązań Gminnego Programu Rewitalizacji z dokumentami strategicznymi na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym

Gminny Program Rewitalizacji dla Miasta Szczecinek do 2033 roku ma przede wszystkim wymiar lokalny. Dokument odpowiada na problemy zidentyfikowane na obszarze rewitalizacji, kreując tym samym rozwój na poziomie jednostki samorządu terytorialnego, jaką jest Miasto Szczecinek. W poniższej tabeli przedstawiono analizę spójności niniejszego Programu z dokumentami strategicznymi obowiązującymi na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym. Realizacja przedsięwzięć zaplanowanych w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Szczecinek do 2033 roku wpłynie pozytywnie na osiągnięcie celów operacyjnych i strategicznych wskazanych w poniższych dokumentach.

Tabela 12. Opis dokumentów powiązanych z Gminnym Programem Rewitalizacji.

Dokumenty na poziomie krajowym
Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) – SOR
<p>Głównym celem SOR jest tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców kraju przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarach: społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym. Jednym z kluczowych czynników wpływających na realizację tego celu jest zapewnienie skutecznie działającego państwa i instytucji służących wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu.</p> <p>W SOR przedstawiono nowy model rozwoju – rozwój odpowiedzialny oraz społecznie i terytorialnie zrównoważony. Podejście to opiera się na indywidualnym potencjale terytorialnym, inwestycjach, innowacjach, rozwoju, eksporcie oraz wysoko przetworzonych produktach. Fundamentalnym wyzwaniem jest przebudowanie modelu gospodarczego tak, żeby służył on całemu społeczeństwu.</p> <p>W SOR wyznaczono trzy cele szczegółowe:</p> <p>I. Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną (obszary: Reindustrializacja, Rozwój innowacyjnych firm, Małe i średnie przedsiębiorstwa, Kapitał dla rozwoju, Ekspansja zagraniczna).</p> <p>II. Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony (obszary: Spójność społeczna, Rozwój zrównoważony terytorialnie).</p> <p>III. Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu (obszary: Prawo w służbie obywatelom i gospodarce, Instytucje prorozwojowe i strategiczne zarządzanie rozwojem, E-państwo, Finanse publiczne, Efektywność wykorzystania środków UE).</p>
Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030 (SRKL)
<p>Celem głównym Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego jest wzrost kapitału ludzkiego i spójności społecznej w Polsce. Odpowiada to celowi szczegółowemu II Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju (SOR).</p> <p>Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030 wyznacza cztery cele szczegółowe:</p> <p>Cel szczegółowy 1: Podniesienie poziomu kompetencji oraz kwalifikacji obywateli, w tym cyfrowych.</p> <p>Cel szczegółowy 2: Poprawa zdrowia obywateli oraz efektywności systemu opieki zdrowotnej.</p>

Cel szczegółowy 3: Wzrost i poprawa wykorzystania potencjału kapitału ludzkiego na rynku pracy.
Cel szczegółowy 4: Redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne.

Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2030 (SRKS)

Celem głównym SRKS 2030 jest wzrost jakości życia społecznego i kulturalnego Polaków. Odnosi się on bezpośrednio do realizacji celów SOR.

Cel główny SRKS 2030 jest doprecyzowany przez trzy cele szczegółowe:

Cel szczegółowy 1: Zwiększenie zaangażowania obywateli w życie publiczne.

Cel szczegółowy 2: Wzmacnianie roli kultury w budowaniu tożsamości i postaw obywatelskich.

Cel szczegółowy 3: Wzmocnienie rozwoju społeczno-gospodarczego kraju przez sektory kultury i kreatywne.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR)

Celem głównym KSRR jest efektywne wykorzystanie wewnętrznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju, co stworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiągnięciu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym.

Cel główny polityki regionalnej do roku 2030 będzie realizowany w oparciu o trzy uzupełniające się cele szczegółowe:

Cel szczegółowy 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym,

Cel szczegółowy 2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych,

Cel szczegółowy 3. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.

Dokumenty na poziomie regionalnym

Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2030

Biorąc pod uwagę potencjał i sytuację regionu oraz jego możliwości rozwojowe, sformułowano następującą misję dla województwa zachodniopomorskiego: Pomorze Zachodnie – lider niebieskiego i zielonego wzrostu zapewniającego wysoką jakość życia mieszkańców.

SRWZ zawiera się w 4 celach strategicznych, z których wyprowadzono 14 celów kierunkowych. Cele zidentyfikowane w SRWZ są nadrzędnym aktem wyboru – spośród szerokiego katalogu celów rozwojowych dedykowanych poszczególnym obszarom aktywności samorządu województwa. Wskazują one obszary priorytetowe, wyznaczające ścieżkę do osiągnięcia zamierzonej wizji rozwoju regionu w perspektywie do 2030 roku. Wszystkie cele rozwojowe i działania sektorowe realizowane w ramach szerokiego obszaru aktywności samorządu województwa pozostają z tym strategicznym wyborem lub też stanowią jego dopełnienie:

Cel strategiczny I: Otwarta społeczność:

1.1. Wzmocnienie potencjału demograficznego i funkcji rodziny.

1.2. Włączenie społeczne i zapewnienie szans rozwojowych wszystkim mieszkańcom regionu.

1.3. Rozwój wspólnotowości i tworzenie kapitału społecznego.

Cel strategiczny II: Dynamiczna gospodarka:

2.1. Rozwój potencjału gospodarczego województwa w oparciu o inteligentne specjalizacje.

2.2. Wzmocnienie gospodarki wykorzystującej naturalne potencjały regionu.

2.3. Udoskonalenie strategicznego zarządzania rozwojem gospodarczym regionu.

Cel strategiczny III: Sprawny samorząd:

- 3.1. Rozwój głównych ośrodków miejskich.
- 3.2. Rozwój obszarów pozaaglomeracyjnych.
- 3.3. Zapewnienie zintegrowanej i wydolnej infrastruktury.
- 3.4. Zapewnienie wydajnych i efektywnych systemów usług publicznych.
- 3.5. Wzmocnienie kompetencji dla zarządzania rozwojem.

Cel strategiczny IV: Partnerski region:

- 4.1. Wzmocnienie pozycji regionu w basenie Morza Bałtyckiego.
- 4.2. Rozwój relacji z landami niemieckimi i aglomeracją berlińską.
- 4.3. Wykorzystanie potencjału makroregionu Polski Zachodniej.

Dokumenty na poziomie ponadlokalnym

Program Rozwoju Powiatu Szczecineckiego na lata 2020-2027

Dokument zawiera wizję rozwoju Powiatu Szczecineckiego do 2027 roku:

Powiat Szczecinecki miejscem wysokiej jakości życia i rozwoju konkurencyjnej, przyjaznej środowisku gospodarki opartej na lokalnych potencjałach z wykorzystaniem zasobów przyrody i kultury.

Realizacja strategii będzie przebiegała poprzez spełnienie określonych celów strategicznych i priorytetów:

Cel strategiczny 1: Konkurencyjna gospodarka bazująca na lokalnych potencjałach:

- 1.1. Wsparcie rozwoju lokalnej przedsiębiorczości i innowacyjności przedsiębiorstw.
- 1.2. Wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich.
- 1.3. Poprawa infrastruktury komunikacyjnej.
- 1.4. Promocja gospodarcza Powiatu.

Cel strategiczny 2: Poprawa jakości życia i integracja społeczna:

- 2.1. Kapitał społeczny jako katalizator procesów rozwojowych.
- 2.2. Wzrost jakości i dostępności usług społecznych.
- 2.3. Rewitalizacja obszarów zdegradowanych.
- 2.4. Rozwój usług na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu i poprawa ich infrastruktury.

Cel strategiczny 3: Zrównoważone wykorzystanie zasobów naturalnych:

- 3.1. Zachowanie i ochrona bogactw przyrodniczych i krajobrazowych środowiska.
- 3.2. Poprawa efektywności energetycznej i wzrost wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych.
- 3.3. Rozwój infrastruktury turystycznej skierowanej na wykorzystanie i poszanowanie walorów i zasobów.
- 3.4. Efektywne korzystanie z zasobów naturalnych.

Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Szczecineckim na lata 2016-2023

Strategia wyznacza cele strategiczne i operacyjne, które pozwalają na racjonalizację lokalnej polityki społecznej. Wdrożenie przewidzianych działań powinno w znaczny sposób przyczynić się do rozwiązania wielu problemów społecznych lub zminimalizowania ich skutków.

Strategia zawiera cele operacyjne przyporządkowane do celów strategicznych:

Cel strategiczny 1: Stworzenie sprawnego systemu pomocy społecznej pomagającego osobom i rodzinom przezwyciężyć trudności życiowe których nie są w stanie pokonać samodzielnie:

Cel operacyjny 1: Zidentyfikowanie zagrożeń z negatywnymi zjawiskami społecznymi m.in. bezrobocia, ubóstwa, uzależnień.

Cel operacyjny 2: Rozszerzenie oferty usług na rzecz osób starszych, bezrobotnych, bezdomnych, uzależnionych i zagrożonych ubóstwem oraz innych grup społecznych zgodnie z występującymi potrzebami.

Cel operacyjny 3: Zintegrowanie działań samorządów lokalnych oraz organizacji pozarządowych w zakresie pomocy społecznej i zapobieganiu wykluczeniu społecznemu.

Cel operacyjny 4: Wsparcie usamodzielnianych wychowanków zastępczych form opieki – rodzin zastępczych, placówek opiekuńczo-wychowawczych, młodzieżowych ośrodków wychowawczych, schronisk dla nieletnich i in.

Cel operacyjny 5: Zmniejszenie zjawiska przemocy w rodzinie oraz ochrona ofiar przemocy.

Cel strategiczny 2: Stworzenie osobom niepełnosprawnym warunków do samodzielnego pełnego uczestnictwa w życiu społecznym:

Cel operacyjny 1: Inicjowanie działań edukacyjnych w społeczności lokalnej na rzecz rozwiązywania problemów osób niepełnosprawnych.

Cel operacyjny 2: Zwiększenie dostępności do usług rehabilitacyjnych i pomocowych.

Cel operacyjny 3: Stworzenie dzieciom i młodzieży niepełnosprawnej warunków sprzyjających społecznej integracji i edukacji.

Cel operacyjny 4: Aktywizacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych.

Cel operacyjny 5: Zapewnienie osobom niepełnosprawnym pełnego uczestnictwa w życiu publicznym.

Cel operacyjny 6: Przystosowanie środowiska materialnego do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Cel operacyjny 7: Integracja działań w środowisku lokalnym na rzecz osób niepełnosprawnych.

Cel strategiczny 3: Stworzenie sprawnego systemu opieki dla dzieci pozbawionych czasowo lub trwale opieki rodziców naturalnych poprzez rodzinną i instytucjonalną pieczę zastępczą:

Cel operacyjny 1: Stworzenie sprawnego systemu opieki nad rodziną i dzieckiem.

Cel operacyjny 2: Zapewnienie wsparcia i opieki dzieciom i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych i pozbawionych całkowicie lub częściowo opieki rodziców.

Cel operacyjny 3: Zapobieganie wykluczeniu społecznemu dzieci pozbawionych opieki rodzicielskiej.

Cel operacyjny 4: Rozwój rodzinnej pieczy zastępczej i profesjonalizm rodzicielstwa zastępczego.

Cel operacyjny 5: Tworzenie wystandaryzowanych placówek opiekuńczo-wychowawczych, w tym specjalistycznych.

Dokumenty na poziomie lokalnym

Strategia Rozwoju miasta Szczecinek na lata 2018-2026

Założenia Strategii są wypadkową potrzeb rozwojowych wyłonionych na tle obiektywnej oceny stanu miasta i deklaracji dotyczących pożądanych działań w przyszłości autorstwa członków Zespołu ds. Strategii, powołanego przez Burmistrza Miasta Szczecinek. Tak zdefiniowane obszary priorytetowe zostały opisane w postaci celów strategicznych, zdekomponowanych do postaci celów kierunkowych, dla których wskazano pożądane typy działań.

W Strategii wskazano misję:

Misją samorządu miasta Szczecinek jest tworzenie warunków do inteligentnego rozwoju społeczno-gospodarczego w zgodzie z potrzebami społeczności lokalnej, zasadami demokracji i wyzwaniem przyszłości.

oraz wizję Miasta:

Szczecinek to nowoczesne, bezpieczne miasto, rozwijające się gospodarczo i turystycznie w poszanowaniu dla środowiska naturalnego, tradycji oraz zasad solidarności społecznej – miejsce do pracy i odpoczynku dla aktywnych i przedsiębiorczych ludzi.

Dokument zawiera następujące priorytety i cele strategiczne:

Priorytet I: Gospodarka i przedsiębiorczość

I.1. Miasto otwarte na firmy i inwestorów

I.2. Lokalna przedsiębiorczość

I.3. Innowacyjność i współpraca sieciowa

Priorytet II: Środowisko i przestrzeń miasta

- II.1. Środowisko do życia
- II.2. Przestrzeń do życia
- III.3. Infrastruktura do życia
- Priorytet III: Edukacja i wykształcenie
- III.1. Profesjonaliści dla gospodarki lokalnej
- III.2. Szkoła nowej generacji
- III.3. Studia wyższe w Szczecinku
- Priorytet IV: Społeczeństwo solidarne i obywatelskie
- IV.1. Miasto wrażliwe na potrzeby mieszkańców
- IV.2. Miasto aktywnych, witalnych ludzi
- IV.3. Miasto sprawnie i partnersko zarządzane
- Priorytet V. Turystyka, sport i rekreacja
- V.1. Atrakcje w mieście Szczecinek
- V.2. Atrakcje w okolicach Szczecinka

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Szczecinek na lata 2019-2026

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych to długoterminowa i perspektywiczna koncepcja polityki społecznej, mająca na celu objęcie wsparciem osób zagrożonych lub dotkniętych wykluczeniem społecznym oraz stworzenie optymalnych warunków funkcjonowania społeczności lokalnej. Głównym założeniem strategii jest wyrównanie szans społecznych mieszkańców miasta dzięki efektywnej współpracy wszystkich partnerów w obszarze polityki społecznej.

Zawiera ona misję polityki społecznej Szczecinka:

Tworzenie warunków do rozwoju społecznego miasta oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu w zgodzie z potrzebami społeczności lokalnej, zasadami demokracji i wyzwaniami przyszłości.

oraz wizję:

Miasto skutecznie rozwiązujące problemy społeczne, przeciwdziałające wykluczeniu społecznemu, z dobrze funkcjonującym systemem pomocy społecznej, zamieszkałe przez aktywnych i przedsiębiorczych mieszkańców.

Dokument zawiera następujące cele strategiczne i operacyjne:

Cel strategiczny I: Skuteczna pomoc społeczna oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.

1.1. Budowa systemu spójnej polityki senioralnej w mieście oraz pomoc osobom chorym i niepełnosprawnym.

1.2. Przeciwdziałanie powstawaniu uzależnień oraz rozwijanie systemu pomocy osobom uzależnionym.

1.3. Przeciwdziałanie i pomoc w zakresie problemów rodzinnych.

1.4. Przeciwdziałanie ubóstwu.

Cel strategiczny II: Dobrze funkcjonujący system pomocy społecznej.

2.1. Wzmocnienie potencjału instytucjonalnego systemu pomocy społecznej.

2.2. Zwiększenie aktywności społecznej mieszkańców Szczecinka.

Cel strategiczny III: Zwiększona atrakcyjność życia i zatrudnienia w mieście.

3.1. Podnoszenie jakości życia w mieście.

3.2. Zwiększenie aktywności zawodowej mieszkańców Szczecinka.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Szczecinek

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Szczecinek zostało przyjęte uchwałą nr XXVIII/257/2016 Rady Miasta Szczecinek z dnia 29 sierpnia 2016 r.

Podstawowym celem polityki przestrzennej miasta jest wspieranie i kontrolowanie rozwoju przestrzennego. Powinien być to rozwój zrównoważony, a więc taki, który uwzględnia potrzeby środowiska przyrodniczego, ludności oraz gospodarki.

W oparciu o analizę w zakresie uwarunkowań określono kierunki rozwoju przestrzennego miasta, których celem jest harmonijne kształtowanie przestrzeni przyrodniczej i zagospodarowania oraz minimalizacja konfliktów przestrzennych.

Analiza istniejącego stanu zagospodarowania miasta pozwoliła określić podstawowe kierunki zmian w strukturze przestrzennej miasta, do których należą:

- rozwój terenów usługowych,
- rozwój funkcji turystycznych i rekreacyjnych w mieście,
- wyznaczenie strefy śródmiejskiej,
- wyznaczenie obszarów wymagających przekształceń i rehabilitacji, w tym kontynuacja rehabilitacji zabudowy strefy śródmiejskiej,
- kontynuacja prac nad modernizacją i przebudową układu komunikacyjnego miasta, w tym wyprowadzenie ruchu tranzytowego (obejście w ciągu drogi S-11, dalsza przebudowa drogi wojewódzkiej nr 172) oraz dążenie do połączenia drogi krajowej nr 20 z przyszłym „Węzłem Południe” w ciągu drogi ekspresowej S-11,
- kontynuacja działań zmierzających do uporządkowania istniejącego zagospodarowania, szczególnie w obszarach przemieszania funkcji produkcyjnych i mieszkaniowych,
- poprawa stanu środowiska naturalnego (m.in. jeziora Trzesiecko),
- modernizacja i rozbudowa sieci infrastruktury technicznej, szczególnie w zachodniej części miasta oraz przyłączenie nowych terenów inwestycyjnych.

W dniu 30 czerwca 2022 roku Rada Miasta Szczecinek uchwałą Nr XLIX/450/2022 przystąpiła do sporządzenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Szczecinek.

Źródło: opracowanie własne.

7. Opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne są zaplanowanymi, długofalowymi działaniami, zmierzającymi do poprawy jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji. Istotnym ich aspektem jest przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, wzrost poczucia przynależności lokalnej oraz rozwiązywanie innych problemów sfery społecznej.

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne w Szczecinku zostały zaplanowane w taki sposób, aby ich realizacja zmierzała do poprawy sytuacji na obszarze rewitalizacji, w szczególności w sferze społecznej, a nie wyłącznie do poprawy estetyki przestrzeni czy modernizacji zdegradowanych obiektów. Zaplanowano szeroki katalog działań, na który składa się pięć podstawowych projektów zintegrowanych oraz pięć projektów uzupełniających (pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych). Projekty podstawowe to te, które w zasadniczy sposób przyczynią się do odwrócenia negatywnych trendów na obszarze, natomiast projekty uzupełniające mają charakter głównie infrastrukturalny, niemniej jednak zlokalizowane są na obszarze rewitalizacji, a ich realizacja również przyczyni się do poprawy jakości życia mieszkańców.

Projekty zintegrowane to grupy powiązanych ze sobą tematycznie działań, zarówno infrastrukturalnych jak i nieinfrastrukturalnych, które służą realizacji wspólnego celu. Tworzą one mikroprogramy, w ramach których modernizacja kubatury i przestrzeni stworzy warunki do zapobiegania zanikowi niektórych funkcji, umożliwi wprowadzenie nowych funkcji społecznych, sprzyjać będzie budowaniu więzi społecznych i przywróceniu równowagi życia społecznego. Projekty zintegrowane realizowane będą przez Miasto Szczecinek we współpracy z interesariuszami rewitalizacji. Na tym etapie zakres projektów, a także katalog potencjalnych partnerów zostały zdefiniowane w sposób generalny. Po zakończeniu procesu konsultacji społecznych projektu Gminnego Programu Rewitalizacji i uwzględnieniu ewentualnych uwag, planuje się niezwłoczne przystąpienie do realizacji fazy przygotowawczej projektów zintegrowanych. W szczególności planowane są spotkania z potencjalnymi partnerami projektów, w celu zapewnienia ich udziału w planowaniu, a docelowo w realizacji projektów zintegrowanych. Wówczas zostaną doprecyzowane założenia projektów w taki sposób, żeby były one realizowane dla mieszkańców i z mieszkańcami (przedsiębiorcami, organizacjami społecznymi, lokalnymi liderami, beneficjentami końcowymi procesu rewitalizacji).

7.1. Lista planowanych podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Tabela 13. Opis projektu zintegrowanego nr 1.

PROJEKT ZINTEGROWANY NR 1	
Zwiększenie potencjału Samorządowej Agencji Promocji i Kultury – adaptacja budynku przy ul. Kościuszki 22 do poszerzenia oferty społeczno-kulturalnej	
<p>Relacje i interakcje przebiegające między mieszkańcami przyczyniają się do budowania lokalnego kapitału społecznego, dzięki któremu możliwe jest skuteczne zaadresowanie wyzwań rewitalizacji. Kapitał ten budują także zinstytucjonalizowane relacje tworzone przez instytucje samorządu lokalnego oraz związki, organizacje i stowarzyszenia obywatelskie. W Szczecinku kluczową funkcję w tym zakresie pełni Samorządowa Agencja Promocji i Kultury (SAPiK), będąca główną jednostką odpowiadającą za animację kulturalno-społeczną w Mieście, organizującą wydarzenia masowe i kameralne, zapewniającą dostęp dzieciom i młodzieży do oferty zajęć pozalekcyjnych, a także promującą turystykę i kulturę.</p> <p>Dla przeprowadzenia działań miękkich w procesie rewitalizacji, często potrzebna jest odpowiednio przystosowana do tego celu przestrzeń. Obecnie budynek przy ul. Kościuszki 22, wybudowany w 1925 r., do 2019 r. będący własnością Nadleśnictwa Szczecinek, a przeznaczony dla SAPiK nie spełnia wymogów dostępności, bezpieczeństwa przeciwpożarowego czy efektywności energetycznej. W celu przystosowania go do sprawnego pełnienia funkcji społeczno-kulturowych, konieczna będzie jego kompleksowa modernizacja i adaptacja, jak również zagospodarowanie otoczenia poprawiające dostępność i funkcjonalność obiektu. Projekt ten będzie kontynuacją dotychczasowych działań SAPiK, a także pozwoli na ich rozszerzenie, zarówno pod względem tematycznym, jak również dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami.</p>	
Nazwa wnioskodawcy	
Miasto Szczecinek	
Potencjalni partnerzy	
Samorządowa Agencja Promocji i Kultury Miejskie Centrum Wsparcia Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Placówki oświatowe Organizacje pozarządowe	
Lokalizacja przedsięwzięcia	
Obszar rewitalizacji: budynek przy ul. Kościuszki 22 wraz z działką	
Opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia	
<p>Na obszarze rewitalizacji zdiagnozowano szereg problemów społecznych w zakresie wandalizmu, przestępczości, niskiego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i integracji wśród mieszkańców, bezrobocia długotrwałego, ubóstwa i problemów w nauce wśród dzieci i młodzieży, a także izolacji społecznej osób starszych oraz ze szczególnymi potrzebami.</p> <p>U podstawy tych problemów leży brak prawidłowych relacji i kontaktów z otoczeniem oraz wsparcia ze strony lokalnej społeczności. Dodatkowo jeden problem może prowadzić do powstania kolejnego, np. problemy wychowawcze w rodzinie mogą prowadzić do izolacji społecznej dzieci, co negatywnie wpływa na ich zdrowie psychiczne i wyniki w nauce, prowadząc do pogorszenia perspektyw dalszej edukacji, w efekcie obniżając kwalifikacje i możliwości na rynku pracy, skutkując problemami ze znalezieniem zatrudnienia lub niskim wynagrodzeniem,</p>	

utrzymując daną osobę w niekorzystnych warunkach życia, prowadząc nawet do ich dziedziczenia.

Dużym problemem jest także izolacja osób starszych i ze szczególnymi potrzebami, wynikająca z odpływu ludzi młodych ze Szczecinka, którzy szukają lepszych warunków edukacji i zatrudnienia w większych miastach. Prowadzi to do znacznego ograniczania kontaktów społecznych i pozbawia wsparcia w realizacji codziennych czynności.

Przejęty przez Miasto Szczecinek obiekt przy ul. Kościuszki 22, wcześniej należący do Nadleśnictwa Szczecinek, mógłby posłużyć zaadresowaniu problemów społecznych, jednak jego obecny stan nie pozwala na realizację pełnego zakresu planowanych działań, a także poprzez brak zapewnionej dostępności architektonicznej wyklucza udział osób ze szczególnymi potrzebami. Dodatkowo niska efektywność energetyczna budynku wpływa na zwiększone koszty jego utrzymania i niższy komfort osób korzystających z oferty.

Cel przedsięwzięcia

Celem projektu zintegrowanego nr 1 jest adaptacja byłej siedziby Nadleśnictwa Szczecinek na potrzeby Samorządowej Agencji Promocji i Kultury (SAPiK), w celu poszerzenia oferty społeczno-kulturalnej dla mieszkańców. Przystosowanie przestrzeni dla różnych grup mieszkańców, uwzględniając wymogi dostępności architektonicznej, pozwoli na organizację cyklicznych spotkań, warsztatów, kursów i imprez, sprzyjających integracji i rozwojowi osobistemu osób z różnych grup społecznych, w szczególności dzieci, młodzieży, rodziców, seniorów oraz osób ze szczególnymi potrzebami. Projekt zakłada także przystosowanie sąsiadujących z nim terenów zielonych na atrakcyjne miejsce spotkań na świeżym powietrzu. Działania miękko realizowane w obiekcie wpłyną na aktywizację mieszkańców i rozwój dialogu międzypokoleniowego, w szczególnym stopniu przeciwdziałając wykluczeniu osób starszych i dzieci z rodzin dysfunkcyjnych lub patologicznych.

Zakres realizowanych zadań

Przedmiotem projektu jest kompleksowa modernizacja obiektu wraz z zagospodarowaniem jego otoczenia, oraz organizowanie zajęć i wydarzeń dla lokalnej społeczności.

Zakres rzeczowy projektu obejmuje dwa moduły:

Moduł I: Modernizacja obiektu i zagospodarowanie otoczenia

Zakres prac będzie obejmował działania infrastrukturalne, mające na celu poprawę stanu technicznego obiektu i przyległej infrastruktury. Budynek zostanie poddany termomodernizacji, a układ pomieszczeń dostosowany do potrzeb usług społeczno-kulturalnych świadczonych przez SAPiK. W celu zapewnienia dostępności architektonicznej dla osób ze szczególnymi potrzebami, przebudowane zostaną ciągi komunikacyjne i wybudowana winda, co jednocześnie pozwoli spełnić wymogi bezpieczeństwa przeciwpożarowego. Teren wokół budynku zostanie zagospodarowany, w tym poprzez urządzenie terenów zielonych i wprowadzenie elementów małej architektury, jak ławki, gry plenerowe itp. umożliwiające wielopokoleniową integrację na świeżym powietrzu.

Prace realizowane będą w następujących etapach:

- 1) Prace przygotowawcze:
  - opracowanie audytu energetycznego budynku,
  - opracowanie dokumentacji projektowej dotyczącej remontu oraz adaptacji budynku do pełnienia nowych funkcji oraz przystosowania go dla osób ze szczególnymi potrzebami,
- 2) Roboty budowlane:
  - termomodernizacja budynku, w tym wymiana stolarki okiennej i drzwiowej,
  - remont i adaptacja pomieszczeń,
  - dostosowanie obiektu dla osób ze szczególnymi potrzebami,

- uporządkowanie terenów przyległych, w tym aranżacja zieleni,
- montaż elementów małej architektury.

Przeprowadzone działania inwestycyjne pozwolą na efektywną realizację zadań społeczno-kulturalnych SAPIK, a także innych użytkowników obiektu, umożliwiając również poszerzenie oferty i udostępnienie jej dla osób ze szczególnymi potrzebami.

Moduł II: Organizacja zajęć i wydarzeń

Działania w zakresie drugiego modułu mają za zadanie wykorzystanie zaadaptowanej przestrzeni na cele społeczno-kulturowe. Kompleksowa oferta, kierowana do różnych grup wiekowych, w tym dzieci, młodzieży i osób starszych, obejmować będzie m.in. następujące sekcje i kluby tematyczne:

- zajęcia adaptacyjne dla najmłodszych,
- sekcje taneczne m.in. baletu, tańca towarzyskiego i nowoczesnego,
- sekcje plastyczne, m.in. malarstwa, rysunku, ceramiki, modelarstwa i fotografii
- sekcje muzyczne, m.in. wokalne i gitarowe,
- sekcje sportowe, m.in. joga, aerobik, fitness,
- sekcja szachowa,
- sekcja astronomii,
- sekcja e-sportu,
- sekcja komiksu,
- sekcja kulinarna,
- klub poetycki,
- klub filmowy,
- sekcja dziennikarstwa radiowego,
- szkoła rodzenia,
- klub seniora.

Poza tym, pomieszczenia i profesjonalny sprzęt będą mogły być udostępniane początkującym zespołom muzycznym, czy organizacjom pozarządowym i służyć na potrzeby przeprowadzanych szkoleń, warsztatów i spotkań. Oferta będzie mogła być poszerzona o zajęcia wyrównawcze dla dzieci mających problemy w nauce. W obiekcie będą mogły być także prowadzone warsztaty z zakresu aktywizacji zawodowej i zwiększające kompetencje na rynku pracy, co będzie sprzyjało redukcji bezrobocia i ubóstwa wśród mieszkańców.

Różnorodna oferta spędzania czasu wolnego, pielęgnowania i rozwijania swoich pasji i umiejętności wśród grup rówieśniczych, w tym dzieci, młodzieży i seniorów, oraz międzypokoleniowych, jest ważnym krokiem w celu integracji, służącym przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu i wynikającym z niego problemów społecznych.

Dostosowanie do osób ze szczególnymi potrzebami

Niniejszy projekt zintegrowany łączy w sobie działania infrastrukturalne i nieinfrastrukturalne. Będzie on realizowany w sposób zapewniający dostępność we wszystkich możliwych wymiarach, na płaszczyźnie inwestycyjnej i nieinwestycyjnej. Zastosowane zostanie projektowanie uniwersalne, umożliwiające swobodne korzystanie z obiektu i świadczonych w nim jak największej liczbie osób. Przestrzeń będzie dostępna dla osób dotkniętych różnymi formami niepełnosprawności (ruchowa, sensoryczna, intelektualna, komunikacyjna) oraz dla osób starszych, osób z wózkami dziecięcymi, ciężkim bagażem itp.

Powiązanie przedsięwzięcia z celami rewitalizacji

Realizacja przedsięwzięcia wpłynie na realizację następujących celów i kierunków działań:

Cel 1: Społeczeństwo obywatelskie

Kierunek 1.1. Poszerzanie oferty spędzania czasu wolnego dla dzieci, młodzieży i seniorów
 Kierunek 1.2. Wzrost integracji międzysąsiedzkiej i międzypokoleniowej
 Kierunek 1.4. Pobudzanie aktywności mieszkańców na rzecz najbliższego otoczenia
 Kierunek 1.5. Wzmacnianie poczucia tożsamości lokalnej mieszkańców

Cel 2: Podniesienie atrakcyjności przestrzeni miejskiej

Kierunek 2.1. Wykorzystanie istniejących obiektów do pełnienia funkcji społecznych
 Kierunek 2.2. Modernizacja i estetyzacja przestrzeni publicznych i półpublicznych
 Kierunek 2.3. Poprawa dostępności obiektów i przestrzeni publicznych
 Kierunek 2.6. Poprawa jakości środowiska

Cel 3: Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu

Kierunek 3.1. Tworzenie miejsc integracji na świeżym powietrzu poprawiających kondycję fizyczną i psychiczną mieszkańców
 Kierunek 3.2. Przeciwdziałanie i zapobieganie zjawisku ubóstwa i przemocy w rodzinie
 Kierunek 3.3. Podnoszenie kompetencji społecznych mieszkańców
 Kierunek 3.4. Rozwijanie oferty usług społecznych skierowanych do osób ze szczególnymi potrzebami
 Kierunek 3.5. Wspieranie rodzin w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej
 Kierunek 3.6. Zwiększanie szans edukacyjnych młodych osób

Ramy realizacji przedsięwzięcia		
Szacowana wartość przedsięwzięcia	Możliwe źródła finansowania	Ramy czasowe realizacji przedsięwzięcia
Moduł I: 10.000.000,00 zł Moduł II: 1.000.000,00 zł Łącznie: 11.000.000,00 zł (szczegółowe kwoty podane zostaną na etapie opracowania dokumentacji projektowej)	- Budżet Miasta Szczecinek - Środki zewnętrzne (w tym m.in.: fundusze europejskie, dotacje krajowe, środki własne partnerów, pożyczki, kredyty, środki WFOŚiGW oraz NFOŚiGW, PPP)	Moduł I: 2023-2026 Moduł II: 2026-2033
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji		
<ul style="list-style-type: none"> • zwiększenie oferty i poprawa dostępności usług społecznych i kulturalnych, • pobudzenie aktywności społecznej wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji, • zwiększenie integracji mieszkańców, w tym integracji międzypokoleniowej, • zwiększenie liczby miejsc i przestrzeni do spotkań mieszkańców, • zwiększenie świadomości mieszkańców na temat problemów społecznych i możliwości ich rozwiązywania, • poprawa wyglądu, estetyki i trwałości budynku i jego najbliższego otoczenia, • poprawa stanu środowiska, poprzez zmniejszenie emisji w związku ze zwiększeniem efektywności energetycznej. 		
Wskaźniki produktu	Wartość i jednostka miary	Sposób oceny i źródło danych
Liczba obiektów poddanych termomodernizacji	1 szt.	Protokół odbioru
Liczba zaadaptowanych pomieszczeń do pełnienia nowych funkcji	30 szt.	Protokół odbioru

Powierzchnia zagospodarowanych terenów zielonych	1 000 m ²	Protokół odbioru
Liczba obiektów małej architektury	10 szt.	Protokół odbioru
Liczba cyklicznych imprez, warsztatów, kursów i spotkań zorganizowanych w budynku	25 szt./rok	Informacje od organizatorów
Liczba sekcji tematycznych dla dzieci i młodzieży	10 szt./rok	Informacje od organizatorów
Wskaźniki rezultatu	Wartość	Sposób oceny i źródło danych
Poprawa efektywności energetycznej obiektu – zmniejszenie zużycia energii	Minimum 25%	Dokumentacja projektowa, audyt energetyczny
Liczba osób biorących udział w organizowanych imprezach, warsztatach, kursach i spotkaniach zorganizowanych w budynku	2 000 os./rok	Prowadzona lista uczestników
Liczba dzieci i młodzieży biorących udział w sekcjach tematycznych	200 os./rok	Prowadzona lista uczestników
Liczba seniorów biorących udział w spotkaniach integracyjnych	200 os./rok	Prowadzona lista uczestników

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji z prowadzonego naboru przedsięwzięć.

Tabela 14. Opis projektu zintegrowanego nr 2.

PROJEKT ZINTEGROWANY NR 2
<p>Wzmocnienie tożsamości lokalnej - adaptacja wieży św. Mikołaja na cele wystawiennicze</p> <p>Dziedzictwo historyczne pełni istotną rolę w kształtowaniu lokalnej tożsamości, a ta z kolei przekłada się na poczucie wspólnoty i intensywność relacji społecznych. Z kolei relacje te i chęć niesienia pomocy członkom wspólnoty są kluczowe dla przeciwdziałania i rozwiązywania powstających problemów społecznych. Obecna sytuacja społeczna i gospodarcza Szczecinka jest wyrazem jego burzliwej historii, w tym zniszczeń wojennych i powojennej wymiany ludności. Jakkolwiek współczesne pokolenie w pełni utożsamia się ze Szczecinkiem, to tak duży, jednoczesny napływ ludzi z różnych regionów spowodował, że brakuje wspólnych tradycji jednoczących wszystkich mieszkańców Szczecinka, a społeczności lokalne są pofragmentowane i niezaangażowane w życie całej społeczności. Ten brak zaangażowania sprzyja powstawaniu i rozprzestrzenianiu się problemów społecznych, jako że osoby nimi dotknięte nie otrzymują należytego wsparcia otoczenia. Dodatkowo izolacja ta sprzyja wykluczeniu osób szczególnie na nie narażonych, tj. seniorów, osób ze szczególnymi potrzebami, a także dzieci i młodzież z rodzin dysfunkcyjnych lub patologicznych.</p> <p>Problem niskiego poczucia tożsamości można zaadresować tworząc warunki do edukacji historycznej, promocji lokalnych osiągnięć z dziedziny kultury, sztuki i gospodarki, a także promując lokalnych liderów społecznych. Takim miejscem mogłaby się stać wieża św. Mikołaja, stanowiąca pozostałość po najstarszym kościele w Szczecinku. Do 2006 roku mieściła ona zbiory muzealne, jednak ze względu na jej stan techniczny, nie mogła być dłużej udostępniana zwiedzającym. Znaczenie historyczne obiektu, jak i jego położenie stanowią istotny potencjał do rozwoju oferty usług społecznych i kulturowych, jednak jego wykorzystanie będzie wymagało</p>

kompleksowych działań inwestycyjnych, w tym zabezpieczenia przeciwpożarowego i poprawy dostępności architektonicznej.

Nazwa wnioskodawcy

Miasto Szczecinek

Potencjalni partnerzy

Muzeum Regionalne w Szczecinku
Samorządowa Agencja Promocji i Kultury
Organizacje pozarządowe
Lokalni twórcy
Lokalni przedsiębiorcy

Lokalizacja przedsięwzięcia

Obszar rewitalizacji: Wieża św. Mikołaja, ul. Księżnej Elżbiety 6

Opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia

Na obszarze rewitalizacji odnotowano niski poziom integracji obywatelskiej, a także tożsamości lokalnej wśród mieszkańców. Wywiady pogłębione wykazały, że w Szczecinku brakuje lokalnych tradycji spajających społeczeństwo, co może być skutkiem powojennej wymiany ludności i osiedlenia osób z różnych regionów. Jakkolwiek obecne pokolenie czuje się w pełni obywatelami Szczecinka, to problem wspólnych tradycji pozostaje niezaadresowany. Niska integracja wpływa na pogłębienie problemów społecznych, jako że nie zachęca do pomocy innym członkom społeczności. Sprzyja to także wykluczeniu osób, w szczególności seniorów, osób z niepełnosprawnościami, oraz dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych lub patologicznych. Grupy te charakteryzują się także niską mobilnością i ograniczonymi zasobami finansowymi, limitującymi dostęp do instytucji kultury znajdujących się w oddaleniu od miejsc zamieszkania, zubażając tym samym ofertę spędzania czasu wolnego. W przypadku młodszej części społeczeństwa brak dostępu do twórczego spędzania czasu może skutkować zwiększeniem problemu wandalizmu, kiedy to młodzież próbując znaleźć zajęcie, często w wyniku presji grupy rówieśniczej skłania się ku zachowaniom bardziej ryzykownym. Z kolei w przypadku seniorów i osób ze szczególnymi potrzebami, brak miejsc spotkań pogłębia ich izolację oraz samodzielność w życiu codziennym.

Wieża św. Mikołaja, znajdująca się w historycznym centrum miasta mogłaby stać się miejscem integracji i promocji lokalnej tożsamości, do tego będącym bliskim mieszkańcom. Od 2006 roku, kiedy przeniesiono zbiory muzealne, budowla pozostaje niezagospodarowana, a jej stan techniczny nie pozwala na udostępnienie jej odwiedzającym. Obiekt nie spełnia wymogów bezpieczeństwa przeciwpożarowego, ani wymogów dostępności architektonicznej. Stanowi on przykład degradacji substancji zabytkowej Miasta, będąc jednocześnie jednym z najcenniejszych zabytków. Remont i adaptacja na nowe cele społeczne, nie tylko pozwolą zapobiec niszczeniu dziedzictwa historycznego, ale także poprawi ofertę społeczno-kulturalną centrum Miasta.

Cel przedsięwzięcia

Celem przedsięwzięcia jest ochrona dziedzictwa kulturowego poprzez zabezpieczenie konstrukcji wieży św. Mikołaja, dostosowanie jej do wymogów bezpieczeństwa przeciwpożarowego oraz wymogów dostępności architektonicznej, a także zaadaptowanie do pełnienia funkcji społeczno-kulturalnych, nadając jej funkcje wystawiennicze. Położenie wieży w ścisłym centrum Szczecinka zwiększy dostępność przestrzenną do usług kulturalnych, a uniwersalne podejście do zagospodarowania na szeroko rozumiane cele wystawiennicze, pozwoli powiększyć również zakres tematyczny tych usług. Organizowane wystawy będą mogły mieć charakter wystaw muzealnych, wernisaży lokalnych twórców, spotkań integracyjnych oraz

promocji osiągnięć lokalnej społeczności, czy biznesu, budując poczucie lokalnej tożsamości i dumy. W przestrzeni wystawienniczej będą mogły się również odbywać szkolenia i warsztaty podnoszące kompetencje społeczne mieszkańców, jak również spotkania z miejscowymi artystami oraz działaczami społecznymi, promujące twórcze spędzanie czasu i zaangażowania na rzecz lokalnej społeczności. Stworzenie dostępnego przestrzennie i architektonicznie miejsca spędzania wolnego czasu pozwoli przeciwdziałać wykluczeniu osób z grup marginalizowanych, w szczególności seniorów, osób z niepełnosprawnościami, a także dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych lub patologicznych, promując zarówno integrację rówieśniczą, jak i dialog międzypokoleniowy.

Zakres realizowanych zadań

Przedmiotem projektu jest remont wieży św. Mikołaja, przystosowujący obiekt do pełnienia funkcji wystawienniczych, a także organizacja wydarzeń w zaadaptowanym obiekcie.

Zakres rzeczowy projektu obejmuje dwa moduły:

Moduł I: Remont obiektu wraz z adaptacją na cele wystawiennicze

Pierwszy moduł będzie polegał na poprawie stanu technicznego zabytku i przygotowaniu go do pełnienia nowych funkcji. Prace infrastrukturalne obejmą dobudowę części sanitarnej i szybu windowego, montaż instalacji przeciwpożarowych, a także monitoringu dodatkowo podnoszącego bezpieczeństwo użytkowników i wystawianych w obiekcie kolekcji. Prace remontowe obejmą także przystosowanie zabytku do potrzeb osób starszych oraz z niepełnosprawnościami. Pomieszczenia wystawiennicze zostaną wyposażone w gabloty ekspozycyjne oraz sprzęt multimedialny, umożliwiając przedstawianie ekspozycji i prowadzenie wydarzeń w sposób nowoczesny i interaktywny.

Działania inwestycyjne zapobiegą dalszej degradacji zabytku, nadając mu nową wartość użytkową dla lokalnej społeczności, uwzględniając grupy zagrożone wykluczeniem. Poprawie ulegnie także estetyka historycznego centrum Szczecinka. Uwzględnienie na etapie projektu różnorodności działalności wystawienniczej pozwoli na kształtowanie bardziej różnorodnej i atrakcyjnej oferty działań kulturalnych i społecznych.

Moduł II: Organizacja wydarzeń

Moduł drugi obejmuje zagospodarowanie przygotowanej uprzednio bazy infrastrukturalnej i technicznej. Przewiduje się ekspozycję zbiorów muzealnych, organizację wernisaży artystycznych, ekspozycje tematyczne lokalnych organizacji pozarządowych i promujące miejscowych twórców oraz przedsiębiorców. Sprzęt multimedialny pozwoli także na organizację spotkań integracyjnych i warsztatów o różnorodnej tematyce, w tym promujących postawy obywatelskie i pomoc sąsiedzką. Tematyka organizowanych ekspozycji i wydarzeń będzie mogła być kierowana do różnych grup docelowych, w tym wiekowych, tworząc atrakcyjne miejsce spędzania wolnego czasu, służące zacieśnianiu więzi społecznych, podnoszeniu świadomości historycznej i kreowaniu lokalnej tożsamości.

Dostosowanie do osób ze szczególnymi potrzebami

Projekt będzie realizowany w sposób zapewniający dostępność we wszystkich możliwych wymiarach, ze szczególnym uwzględnieniem osób dotkniętych różnymi formami niepełnosprawności oraz osób starszych. Projekt zakłada m.in. montaż windy, utworzenie podjazdów bezprogowych, a także utworzenie przystosowanej dla osób ze szczególnymi potrzebami części sanitarnej. Tablice informacyjne i znaki przy obiektach będą dostosowane do osób z różnymi formami niepełnosprawności, nie tylko niepełnosprawnością ruchową – będą odpowiedniej wielkości, czytelne i wyraźne, zawierające piktogramy.

Dodatkowo, tablice informacyjne będą zawierały kody QR, które po zeskanowaniu umożliwią odsłuchanie informacji zawartych na tablicy, ale również przedstawiają opis wyglądu miejsca, w którym znajduje się zwiedzający.

Powiązanie przedsięwzięcia z celami rewitalizacji

Realizacja przedsięwzięcia wpłynie na realizację następujących celów i kierunków działań:

Cel 1: Społeczeństwo obywatelskie

Kierunek 1.1. Poszerzenie oferty spędzania czasu wolnego dla dzieci, młodzieży i seniorów

Kierunek 1.2. Wzrost integracji międzysąsiedzkiej i międzypokoleniowej

Kierunek 1.4. Pobudzanie aktywności mieszkańców na rzecz najbliższego otoczenia

Kierunek 1.5. Wzmacnianie poczucia tożsamości lokalnej mieszkańców

Cel 2: Podniesienie atrakcyjności przestrzeni miejskiej

Kierunek 2.1. Wykorzystanie istniejących obiektów do pełnienia funkcji społecznych

Kierunek 2.2. Modernizacja i estetyzacja przestrzeni publicznych i półpublicznych

Kierunek 2.3. Poprawa dostępności obiektów i przestrzeni publicznych

Kierunek 2.4. Odnowa dziedzictwa kulturowego

Cel 3: Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu

Kierunek 3.3. Podnoszenie kompetencji społecznych mieszkańców

Kierunek 3.4. Rozwijanie oferty usług społecznych skierowanych do osób ze szczególnymi potrzebami

Ramy realizacji przedsięwzięcia

Szacowana wartość przedsięwzięcia	Możliwe źródła finansowania	Ramy czasowe realizacji przedsięwzięcia
Moduł I: 8.000.000,00 zł Moduł II: 750.000,00 zł Łącznie: 8.750.000,00 zł (szczegółowe kwoty podane zostaną na etapie opracowania dokumentacji projektowej)	- Budżet Miasta Szczecinek - Środki zewnętrzne (w tym m.in.: fundusze europejskie, dotacje krajowe, środki własne partnerów pożyczki, kredyty, PPP, środki konserwatora zabytków)	Moduł I: 2025-2027 Moduł II: 2027-2033

Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji

- zabezpieczenie zabytkowej wieży św. Mikołaja przed degradacją techniczną,
- poprawa dostępności usług społecznych i kulturalnych dla osób ze szczególnymi potrzebami,
- poszerzenie oferty spędzania wolnego czasu dla różnych grup wiekowych,
- wzrost świadomości na temat lokalnej kultury i zwiększenie rozpoznawalności lokalnych artystów,
- wzmocnienie poczucia lokalnej tożsamości wśród mieszkańców,
- wzmocnienie integracji lokalnej społeczności.

Wskaźniki produktu	Wartość i jednostka miary	Sposób oceny i źródło danych
Liczba wyremontowanych obiektów zabytkowych	1 szt.	Protokół odbioru

Liczba obiektów zabytkowych przystosowana do pełnienia nowych funkcji	1 szt.	Protokół odbioru
Liczba wprowadzonych rozwiązań z zakresu dostępności architektonicznej i/lub informacyjnej	4 szt.	Protokół odbioru
Liczba organizowanych wystaw i wydarzeń integracyjnych	12 szt./rok	Informacje od organizatorów
Wskaźniki rezultatu	Wartość	Sposób oceny i źródło danych
Liczba osób odwiedzających zorganizowane wystawy	1 200 os./rok	Ewidencja organizatorów, ankietyzacja mieszkańców
Liczba osób biorących udział w spotkaniach integracyjnych	250 os./rok	Ewidencja organizatorów, ankietyzacja mieszkańców
Liczba osób ze szczególnymi potrzebami korzystających z obiektu	60 os./rok	Ewidencja organizatorów, ankietyzacja mieszkańców

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji z prowadzonego naboru przedsięwzięć.

Tabela 15. Opis projektu zintegrowanego nr 3.

PROJEKT ZINTEGROWANY NR 3
Aktywna młodzież – modernizacja i zagospodarowanie boisk przy ul. Jasnej
<p>Aktywność fizyczna ma potwierdzony pozytywny wpływ na zdrowie człowieka. Podejmowana regularnie wzmacnia odporność i wydolność organizmu, kształtuje zdolności motoryczne, poprawia jakość snu, redukuje stres, zwiększa siłę mięśni, pomaga kontrolować uzależnienia, dodaje pewności siebie, obniża ryzyko demencji oraz zwiększa zdolność uczenia się. Zalecenie ograniczania siedzącego trybu życia i podejmowane różnorodnej aktywności fizycznej kierowane jest do wszystkich grup wiekowych. W przypadku dzieci i młodzieży, Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) rekomenduje minimum 60 minut aktywności fizycznej odbywanej 3 razy w tygodniu. Rekomendacje te jednak nie są wypełniane przez znaczną część społeczeństwa, co często jest tłumaczone brakiem miejsca czy umiejętności. W przypadku Szczecinka, jedyne ogólnodostępne boiska znajdujące się w centrum Miasta są w tak złym stanie technicznym, że uniemożliwiają bezpieczne uprawianie sportu. Ich remont, wraz z organizacją zajęć prowadzonych przez wykwalifikowane do tego osoby znacząco podniesie jakość i dostępność oferty spędzania wolnego czasu, kierowaną do dzieci i młodzieży, wspierając ich rozwój psychofizyczny, zapobiegając tym samym szeregowi problemów społecznych.</p>
Nazwa wnioskodawcy
Ośrodek Sportu i Rekreacji
Potencjalni partnerzy
Samorządowa Agencja Promocji i Kultury Placówki oświatowe Organizacje pozarządowe
Lokalizacja przedsięwzięcia
Obszar rewitalizacji: boiska sportowe przy ul. Jasnej 2
Opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia

Wiele ze zidentyfikowanych problemów społecznych na obszarze rewitalizacji bezpośrednio dotyczy dzieci i młodzieży. Należą do nich m.in. problemy w nauce, izolacja społeczna, problemy opiekuńczo-wychowawcze, szczególnie nasilone w okresie popandemicznym, przemoc w rodzinie, ubóstwo, czy wandalizm. Są one ze sobą wzajemnie powiązane, ponieważ problemy rodzinne wpływają na stan zdrowia psychicznego dziecka, co przekłada się na pogorszenie wyników w nauce, czy dodatkową izolację w obawie przed napiętnowaniem przez grupę rówieśniczą. Z kolei słabe wyniki w nauce pogarszają perspektywy dalszej edukacji i podnoszenia kwalifikacji, co skutkuje redukcją możliwości podjęcia zatrudnienia i utrzymaniem niekorzystnej sytuacji materialnej oraz społecznej. Ubóstwo ogranicza także dostęp do oferty społeczno-kulturalnej dotkniętych nim osób. Młodzież z rodzin dysfunkcyjnych lub patologicznych, próbując samodzielnie zagospodarować swój czas wolny, nie posiadając alternatyw i ulegając presji rówieśniczej, może uciekać się do podejmowania zachowań ryzykownych, w tym wandalizmu, czy spożywania alkoholu.

Alternatywą spędzania czasu wolnego może być aktywność fizyczna, która wymaga jednak odpowiedniej infrastruktury technicznej, jak i kadry instruktorskiej. Jedyne publicznie dostępne boiska w centrum Szczecinka są w bardzo złym stanie technicznym, przejawiającym się m.in. ubytkami w nawierzchni czy zniszczonym sprzętem sportowym. Przekłada się to zarówno na obniżenie funkcjonalności obiektu, jak i bezpieczeństwo korzystających z niego osób.

Brak podejmowania aktywności fizycznej wśród dzieci i młodzieży skutkuje osłabieniem funkcji poznawczych, zaburzeniami rozwojowymi i może prowadzić do zaburzeń depresyjnych i stanów lękowych, jak również nadmiernej masy ciała, skutkującej szeregiem dalszych problemów zdrowotnych, m.in. układu krążenia, czy układu ruchu.

Cel przedsięwzięcia

Celem projektu jest poprawa dostępności i warunków aktywnego wypoczynku dzieci i młodzieży z obszaru rewitalizacji, ze szczególnym uwzględnieniem osób z rodzin dysfunkcyjnych lub patologicznych i z niepełnosprawnościami, poprzez remont i zagospodarowanie ogólnodostępnych boisk sportowych przy ul. Jasnej 2. Pozwoli to na zagospodarowanie czasu wolnego grup docelowych, wspierając integrację rówieśniczą. Organizowane zajęcia oraz zawody sportowe będą wspierać kształtowanie postaw takich jak samodyscyplina, dążenie do wyznaczonych celów i samorozwoju, które będą miały przełożenie na pozostałe aspekty życia, w tym poprawę wyników w nauce. Dzięki zwiększeniu aktywności fizycznej poprawie ulegnie także stan zdrowia dzieci i młodzieży, pełniąc funkcje prewencyjne względem chorób m.in. układu ruchu, układu krążenia, czy psychicznych. Poprzez darmowe udostępnienie usług sportowo-rekreacyjnych, szczególnie dla dzieci i młodzieży z rodzin ubogich, podatnych na wykluczenie społeczne i doświadczających problemów opiekuńczo-wychowawczych, przewiduje się redukcję negatywnych zjawisk społecznych, takich jak izolacja, wandalizm oraz spożywanie alkoholu. Integracja rówieśnicza i włączenie społeczne na wczesnych etapach rozwoju psychofizycznego, pozwoli na wykształcenie postaw sprzyjających większemu zaangażowaniu na rzecz lokalnej społeczności w dorosłym życiu.

Zakres realizowanych zadań

W ramach projektu planowany jest kompleksowy remont i modernizacja istniejącej infrastruktury sportowej, jak również organizacja zajęć sportowych skierowanych w szczególności do dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych lub patologicznych i ze szczególnymi potrzebami.

Na projekt zintegrowany składają się dwa moduły:

Moduł I: Remont infrastruktury sportowej

Zakres prac w ramach modułu pierwszego będzie obejmował działania infrastrukturalne, pozwalające na przywrócenie funkcjonalności dwóch boisk: boiska wielofunkcyjnego z polami do piłki ręcznej oraz koszykówki o wymiarach 22x42 metry, a także boiska do piłki siatkowej o wymiarach 9x18 metrów. Prace będą obejmować:

- całkowitą wymianę zniszczonej nawierzchni poliuretanowej,
- wymianę sprzętu sportowego, w tym bramek i koszy,
- naprawę ogrodzenia wokół boisk.

Działania te przywrócą funkcjonalność boisk, możliwość bezpiecznego korzystania z nich, jak również poprawią ich dostępność, uwzględniając osoby ze szczególnymi potrzebami. Działania te znacznie powiększą ofertę aktywnego spędzania czasu dla dzieci i młodzieży z obszaru rewitalizacji.

Moduł II: Organizacja zajęć

Wyremontowane boiska będą obiektem ogólnodostępnym, służącym celom rekreacyjno-sportowym całej społeczności lokalnej. W celu dodatkowego przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych lub patologicznych oraz ze szczególnymi potrzebami planuje się organizację darmowych zajęć prowadzonych przez specjalistę do spraw rekreacji ruchowej z Ośrodka Sportu i Rekreacji, w tym zajęć piłki ręcznej, siatkówki i koszykówki. Pozwoli to na aktywne zagospodarowanie czasu wolnego, wspierając integrację rówieśniczą, co przełoży się na poprawę zdrowia fizycznego i psychicznego uczestników. Obiekty będą mogły być także udostępniane placówkom oświatowym i organizacjom pozarządowym dla realizacji podobnych celów. Dodatkowo przewiduje się organizację zawodów sportowych dla dzieci i młodzieży, sprzyjające wyznaczaniu osobistych celów, doskonaleniu umiejętności i kształtujące samodyscyplinę.

Dostosowanie do osób ze szczególnymi potrzebami

Niniejszy projekt zintegrowany łączy w sobie działania infrastrukturalne i nieinfrastrukturalne. Będzie on realizowany w sposób zapewniający dostępność we wszystkich możliwych wymiarach, na płaszczyźnie inwestycyjnej i nieinwestycyjnej. Zastosowane zostanie projektowanie uniwersalne, umożliwiające swobodne korzystanie z obiektu i świadczonych usług jak największej liczbie osób:

- projekt będzie atrakcyjny i użyteczny dla osób o różnych możliwościach i umiejętnościach,
- uwzględni szeroki zakres indywidualnych preferencji i możliwości odbiorców,
- zastosowane rozwiązania będą łatwe do zrozumienia niezależnie od doświadczenia, wiedzy, zdolności czy aktualnej koncentracji odbiorców,
- przestrzeń będzie dostępna dla osób dotkniętych różnymi formami niepełnosprawności (ruchowa, sensoryczna, intelektualna, komunikacyjna).

Powiązanie przedsięwzięcia z celami rewitalizacji

Realizacja przedsięwzięcia wpłynie na realizację następujących celów i kierunków działań:

Cel 1: Społeczeństwo obywatelskie

Kierunek 1.1. Poszerzanie oferty spędzania czasu wolnego dla dzieci, młodzieży i seniorów

Cel 2: Podniesienie atrakcyjności przestrzeni miejskiej

Kierunek 2.1. Wykorzystanie istniejących obiektów do pełnienia funkcji społecznych

Kierunek 2.2. Modernizacja i estetyzacja przestrzeni publicznych i półpublicznych

Kierunek 2.3. Poprawa dostępności obiektów i przestrzeni publicznych

Cel 3: Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu

Kierunek 3.1. Tworzenie miejsc integracji na świeżym powietrzu poprawiających kondycję fizyczną i psychiczną mieszkańców

Kierunek 3.4. Rozwijanie oferty usług społecznych skierowanych do osób ze szczególnymi potrzebami

Kierunek 3.5. Wspieranie rodzin w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej

Kierunek 3.6. Zwiększanie szans edukacyjnych młodych osób

Ramy realizacji przedsięwzięcia		
Szacowana wartość przedsięwzięcia	Możliwe źródła finansowania	Ramy czasowe realizacji przedsięwzięcia
Moduł I: 350.000,00 zł Moduł II: 100.000,00 zł Łącznie: 450.000,00 zł (szczegółowe kwoty podane zostaną na etapie opracowania dokumentacji projektowej)	- Budżet Miasta Szczecinek - Środki zewnętrzne (w tym m.in.: fundusze europejskie, dotacje krajowe, pożyczki, kredyty)	Moduł I: 2025-2026 Moduł II: 2026-2033
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji		
<ul style="list-style-type: none"> wzrost integracji rówieśniczej społeczności lokalnej, zapewnienie miejsc aktywnego spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży, w tym z rodzin ubogich i ze szczególnymi potrzebami przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych lub patologicznych, i ze szczególnymi potrzebami poprawa wyglądu, estetyki i trwałości najbliższego otoczenia budynku. 		
Wskaźniki produktu	Wartość	Sposób oceny i źródło danych
Liczba zmodernizowanych boisk	2 szt.	Protokoły odbioru
Liczba wymienionego sprzętu sportowego: bramki i kosze	4 szt.	Protokoły odbioru
Długość wymienionego ogrodzenia	150 m	Protokoły odbioru
Liczba bezpłatnych zajęć sportowych dla dzieci	24 szt./rok	Dane organizatora
Liczba organizowanych zawodów sportowych	3 szt./rok	Dane organizatora
Wskaźniki rezultatu	Wartość	Sposób oceny i źródło danych
Liczba dzieci korzystających ze zmodernizowanej infrastruktury	600 os./rok	Dokumentacja projektowa, audyt energetyczny
Liczba dzieci biorących udział w bezpłatnych zajęciach	100 os./rok	Prowadzona lista uczestników
Liczba organizacji pozarządowych i placówek oświatowych korzystających z obiektu	3 szt./rok	Ewidencja administratora obiektu

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji z prowadzonego naboru przedsięwzięć.

Tabela 16. Opis projektu zintegrowanego nr 4.

PROJEKT ZINTEGROWANY NR 4	
Aktywna edukacja dla bezpieczeństwa i integracji – utworzenie miasteczka ruchu drogowego dla dzieci przy Strefie Aktywnego Wypoczynku	
<p>Wraz z rozwojem motoryzacji miasta ulegały przekształceniom, w celu dostosowania ich do potrzeb komunikacji samochodowej. W wielu przypadkach oznaczało to wyburzenia historycznej tkanki urbanistycznej, która została pofragmentowana szerokimi arteriami, zapewniającymi wysokie prędkości przejazdu. Krótsze czasy podróży z kolei zachęcają do dodatkowego zwiększenia liczby samochodów na drogach, aż do momentu wypełnienia całej dostępnej przepustowości. Jak pokazują badania Appleyarda i Lintella, im większy ruch uliczny, tym mieszkańcy niżej oceniają jakość życia, jak również ograniczane są interakcje sąsiedzkie. Wynika to z mało przyjaznej przestrzeni publicznej i zagrożeń jakie płyną ze strony ruchu samochodowego, zarówno w formie bezpośredniej, pod postacią wypadków drogowych, jak i pośrednio poprzez generowane zanieczyszczenia pyłowe, hałas i gazy cieplarniane. Zanieczyszczenia te nie tylko zagrażają zdrowiu mieszkańców, ale także wzmagają zmiany klimatyczne, co przekłada się na wzmocnienie efektu miejskiej wyspy ciepła, jak i występowania ekstremalnych zjawisk atmosferycznych. Zjawiska te przynoszą kolejne zagrożenia dla zdrowia, szczególnie grup wrażliwych: seniorów i dzieci, m.in. pod postacią zwiększonego ryzyka przegrzania i udarów. Większego stresu wodnego będzie doświadczać także lokalna fauna i flora. Dla przeciwdziałania skutkom zmian klimatu, wypełnienia celów środowiskowych, jak i przywrócenia atrakcyjności przestrzeni publicznej możliwe jest zagospodarowanie na cele społeczne zadrzewionego terenu o powierzchni ok. 1 ha, przylegającego do Strefy Aktywnego Wypoczynku na ul. Kopernika. Strefa powstała w 2016 roku i stanowi atrakcyjne miejsce spędzania czasu, szczególnie wśród młodzieży i dzieci. Prowadzone w niej do tej pory działania wskazują jednak na potrzebę dodatkowego zwiększenia przestrzeni specjalnie dedykowanej najmłodszym mieszkańcom, ich rodzicom i dziadkom. Teren ten oprócz integracji i rekreacji może pełnić ważne funkcje edukacyjne w zakresie celów środowiskowych oraz zrównoważonej mobilności, jako że posiada korzystne warunki do ulokowania miasteczka ruchu drogowego oraz elementów zielonej i błękitnej infrastruktury.</p>	
Nazwa wnioskodawcy	
Miasto Szczecinek	
Potencjalni partnerzy	
Samorządowa Agencja Promocji i Kultury Ośrodek Sportu i Rekreacji Placówki oświatowe Organizacje pozarządowe Straż Miejska Komenda Powiatowa Policji	
Lokalizacja przedsięwzięcia	
Obszar rewitalizacji: ul. Kopernika, działka 515, obręb 13 przy Strefie Aktywnego Wypoczynku	
Opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia	
<p>Na obszarze rewitalizacji znajdują się najbardziej niebezpieczne ulice pod względem liczby wypadków drogowych. Najbardziej narażeni na utratę zdrowia lub życia w wyniku zderzeń pozostają piesi i rowerzyści, w szczególności dzieci, osoby starsze i ze szczególnymi potrzebami. Ze strony transportu samochodowego płyną również zagrożenia związane z emisją zanieczyszczeń pyłowych, hałasu, oraz gazów cieplarnianych. Czynniki te w bezpośredni sposób wpływają negatywnie na stan zdrowia mieszkańców, a także przyczyniają się do zmian</p>	

klimatycznych, które niosą ryzyko dodatkowych zagrożeń ze strony ekstremalnych zjawisk pogodowych, takich jak fale upałów grożące przegrzaniem i udarami, czy deszczami nawalnymi powodującymi podtopienia. Znaczny ruch samochodowy wpływa także negatywnie na jakość przestrzeni publicznych poprzez fragmentację przestrzenną sąsiedztw i zajmowanie znacznych powierzchni pod parkingi, często z uszczelnioną nawierzchnią, co dodatkowo obniża zdolności retencji wód opadowych. Intensywny ruch uliczny obniża także intensywność relacji wśród lokalnych społeczności poprzez zniechęcanie do przebywania w przestrzeniach publicznych. Jakkolwiek w Szczecinku funkcjonuje szczególnie popularna wśród młodzieży Strefa Aktywnego Wypoczynku, to niewystarczająca w stosunku do potrzeb jest oferta rekreacyjna kierowana do najmłodszych dzieci, co dodatkowo może zachęcać młodych rodziców do poszukiwania lepszych warunków życia gdzie indziej. Potęguje to odpływ młodych mieszkańców, wzmacniając izolację seniorów, pozbawionych bezpośrednich kontaktów i pomocy w codziennym życiu ze strony najbliższych.

Cel przedsięwzięcia

Celem przedsięwzięcia jest poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego poprzez edukację dzieci i młodzieży, a także uświadamianie rodziców w zakresie bezpiecznego użytkowania dróg dla pieszych i rowerzystów, z wykorzystaniem miasteczka ruchu drogowego utworzonego przy Strefie Aktywnego Wypoczynku na ul. Kopernika. Projekt ma także za zadanie propagowanie zrównoważonej mobilności, które przyczyni się do odbywania większej liczby podróży pieszo, rowerem, czy transportem zbiorowym, co przełoży się na spadek natężenia ruchu drogowego, dodatkowo poprawiając bezpieczeństwo i redukując jego negatywny wpływ społeczny i środowiskowy, zmniejszając emisję zanieczyszczeń pyłowych, hałasu oraz gazów cieplarnianych. Zagospodarowane tereny zielone, uwzględniające dostosowanie do osób ze szczególnymi potrzebami i rozwiązania z zakresu zielonej i błękitnej infrastruktury, dodatkowo poprawią dostępność oferty rekreacyjnej na obszarze rewitalizacji i zwiększą odporność klimatyczną Szczecinka. Teren zadrzewiony będzie oferował wytchnienie podczas upałów, co jest szczególnie ważne dla bardziej wrażliwych grup społecznych, takich jak seniorzy i dzieci, a pilotażowe projekty zielonej i błękitnej infrastruktury zwiększą zdolności retencyjne obszaru, ograniczając ryzyko podtopień i zmniejszając dotkliwość okresów suszy. Organizowane wydarzenia dodatkowo przysłużą się integracji lokalnej społeczności i będą wspierały aktywne spędzanie czasu wolnego, co wpłynie na poprawę zdrowia publicznego, zarówno fizycznego, jak i psychicznego.

Zakres realizowanych zadań

W ramach projektu przewiduje się budowę miasteczka ruchu drogowego, stanowiącego miejsce edukacji i rekreacji, jak również zagospodarowanie pozostałego terenu zielonego na cele rekreacji dla wszystkich grup wiekowych, pełnienia dodatkowych funkcji środowiskowych oraz edukacji w zakresie adaptacji do zmian klimatu. Tak przystosowana infrastruktura posłuży do organizacji wydarzeń kierowanych do najmłodszych, jak i mających na celu integrację międzypokoleniową.

Projekt zintegrowany obejmuje trzy moduły:

Moduł I: Budowa miasteczka ruchu drogowego

Pierwszy moduł przedsięwzięcia obejmuje budowę miasteczka ruchu drogowego zawierającego wszystkie zalecane elementy, dla jak najskuteczniejszej edukacji w zakresie bezpieczeństwa ruchu drogowego. Miasteczko powinno zajmować powierzchnię minimum 2 500 m² i zawierać np. następujące elementy:

- jezdnię o powierzchni minimum 800 m² z co najmniej jedną długą prostą i jednym długim łukiem,

- jedno skrzyżowanie równorzędne,
- jedno skrzyżowanie z drogą podporządkowaną,
- jedno skrzyżowanie z ruchem okrężnym,
- jedno skrzyżowanie z sygnalizacją świetlną, obejmującą 4 maszty sygnalizacji z sygnalizatorami dla pieszych i pojazdów, z wykorzystaniem zielonej strzałki do skrętu w prawo,
- jeden odcinek drogi dla ruchu jednokierunkowego,
- dwie wysepki kanalizujące ruch,
- oznakowanie strefy zamieszkania,
- jezdnia do wykonywania tzw. ósemek – promień wewnętrzny 1,5 m, promień zewnętrzny 3,5 m,
- oznakowany przejazd kolejowy,
- przynajmniej jeden próg zwalniający,
- fragment drogi gruntowej w celu włączenia się do ruchu drogowego,
- skrzyżowanie trójwylotowe,
- chodniki dla pieszych o szerokości przynajmniej 1 m, przy 1/3 długości jezdni, ale nie wzdłuż całości,
- trzy przejścia dla pieszych: z sygnalizacją świetlną, bez sygnalizacji świetlnej oraz specjalne przejście oznaczone jako przejście dla dzieci, (przejścia dla pieszych powinny być usytuowane przy wszystkich skrzyżowaniach oraz przynajmniej jedno na każdym odcinku jezdni; przejścia i chodniki powinny być oznakowane zgodnie z przepisami Kodeksu Ruchu Drogowego),
- ścieżki rowerowe w części miasteczka oraz przynajmniej jedno skrzyżowanie z ich udziałem,
- znaki pionowe wszystkich grup: ostrzegawcze, zakazu, nakazu informacyjne i uzupełniające, wykonane w rozmiarach grupy mini, z licem z folii odbłaskowej: A1 lub A2, A5, A6, A7, A8, A9 lub A10, A16, A17, A29, B2, B21 lub B22, B35, B36, C1 lub C2, lub C3 lub C4, C6 lub C7, C12, D1, D3, D6, D40, D41, razem przynajmniej 21 znaków pionowych,
- znaki poziome o zmniejszonych rozmiarach, o wielkości stanowiącej co najmniej 50% obowiązujących znaków drogowych poziomych, szerokości standardowej linii i znaków poprzecznych: P1, P3, P4, P10, P12 lub P14 oraz P13, (należy pominąć oznakowanie na 15-20% długości jezdni),

Kompleksowo wyposażone miasteczko ruchu drogowego to miejsce skutecznej nauki połączonej z zabawą. Dzieci w praktyce i aktywnie spędzając czas poznają zasady ruchu drogowego, dzięki czemu stają się świadomymi uczestnikami ruchu, poprawiając bezpieczeństwo własne, jak i innych.

Moduł II: Zagospodarowanie zieleni

Moduł drugi obejmuje prace związane z zagospodarowaniem zieleni, udostępnieniem jej do celów rekreacyjnych i pilotażowe działania w zakresie adaptacji do zmian klimatu. Przewiduje się prace pielęgnacyjne przy istniejącym drzewostanie, uzupełnienie nasadzeń i wprowadzenie nowych, montaż elementów małej architektury, takich jak ławki, kosze na śmieci, oświetlenie, a także wprowadzenie elementów zielonej i błękitnej infrastruktury, takich jak np. ogrody deszczowe, niecki filtracyjne, rowy i muldy chłonne, wraz z tablicami informującymi o ich działaniu i adaptacji do zmian klimatu.

W zakresie nasadzeń zaleca się wykorzystanie rodzimych gatunków roślin, przystosowanych do lokalnych warunków środowiskowych, jednocześnie stanowiących siedliska dla lokalnej fauny. Elementy zielonej i błękitnej infrastruktury z kolei pozwolą na zwiększenie pojemności biologicznej i retencyjnej obszaru, spowalniając spływ powierzchniowy, co ograniczy ryzyko podtopień w sytuacji deszczy nawalnych, natomiast zmagazynowana wilgoć zwiększy odporność roślinności w okresach suszy. Taka regulacja pozytywnie wpłynie na mikroklimat, podnosząc atrakcyjność terenu jako miejsca wypoczynku i rekreacji. Informowanie o adaptacji do zmian

klimatu i możliwych rozwiązaniach wpłynie na świadomość ekologiczną mieszkańców i zachęci do stosowania podobnych rozwiązań we własnych ogrodach, na działkach, czy balkonach, przyczyniając się do dalszego wzrostu odporności klimatycznej Szczecinka.

Moduł III: Organizacja wydarzeń dla dzieci i integracji międzypokoleniowej

Działania w zakresie trzeciego moduły opierają się na wykorzystaniu infrastruktury przygotowanej w modułach poprzednich. Planuje się organizację wydarzeń kierowanych w szczególności dla dzieci, obejmujących m.in. zawody rowerowe i szkolenia z zakresu bezpieczeństwa ruchu drogowego. Miasteczko ruchu drogowego będzie także wykorzystywane przez starsze dzieci w zakresie szkoleń w celu uzyskania karty rowerowej, co będzie mogło być realizowane we współpracy z placówkami oświatowymi z obszaru rewitalizacji. Tereny rekreacyjne, wzbogacone o elementy zielonej i błękitnej infrastruktury również będą mogły być wykorzystywane w celach dydaktycznych, dla różnych grup wiekowych, w celu zaznajomienia z problematyką zmian klimatu i działaniami adaptacyjnymi. Cały zagospodarowany teren poszerzy ofertę rekreacyjną sąsiedniej Strefy Aktywnego Wypoczynku, pozwalając na aktywne spędzanie czasu rodziców z dziećmi, a także seniorów.

Dostosowanie do osób ze szczególnymi potrzebami

Projektowane przestrzenie publiczne będą uwzględniały rozwiązania dedykowane osobom ze szczególnymi potrzebami, obejmując m.in. elementy małej architektury dostosowane poprzez zastosowanie profilowanych siedzisk, oparc i podłokietników ułatwiających siadanie i wstawanie. Tablice informacyjne i znaki przy obiektach będą uwzględniały potrzeby osób z różnymi formami niepełnosprawności, nie tylko z niepełnosprawnością ruchową – będą odpowiedniej wielkości, czytelne i wyraźne, zawierające piktogramy.

Dodatkowo, tablice informacyjne będą zawierały kody QR, które po zeskanowaniu umożliwią odsłuchanie informacji zawartych na tablicy, ale również przedstawią opis wyglądu miejsca, w którym znajduje się użytkownik.

Powiązanie przedsięwzięcia z celami rewitalizacji

Realizacja przedsięwzięcia wpłynie na realizację następujących celów i kierunków działań:

Cel 1: Społeczeństwo obywatelskie

Kierunek 1.1. Poszerzanie oferty spędzania czasu wolnego dla dzieci, młodzieży i seniorów

Kierunek 1.2. Wzrost integracji międzysąsiedzkiej i międzypokoleniowej

Cel 2: Podniesienie atrakcyjności przestrzeni miejskiej

Kierunek 2.2. Modernizacja i estetyzacja przestrzeni publicznych i półpublicznych

Kierunek 2.3. Poprawa dostępności obiektów i przestrzeni publicznych

Kierunek 2.5. Zwiększenie bezpieczeństwa mieszkańców

Kierunek 2.6. Poprawa jakości środowiska

Cel 3: Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu

Kierunek 3.1. Tworzenie miejsc integracji na świeżym powietrzu poprawiających kondycję fizyczną i psychiczną mieszkańców

Kierunek 3.5. Wspieranie rodzin w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej

Ramy realizacji przedsięwzięcia

Szacowana wartość przedsięwzięcia	Możliwe źródła finansowania	Ramy czasowe realizacji przedsięwzięcia
Moduł I: 750.000,00 zł	- Budżet Miasta Szczecinek	Moduł I: 2026-2026

<p>Moduł II: 150.000,00 zł Moduł III: 100.000,00 zł</p> <p>Łącznie: 1.000.000,00 zł (szczegółowe kwoty podane zostaną na etapie opracowania dokumentacji projektowej)</p>	<p>- Środki zewnętrzne (w tym m.in.: fundusze europejskie, dotacje krajowe, środki własne partnerów, pożyczki, kredyty, środki WFOŚiGW oraz NFOŚiGW)</p>	<p>Moduł II: 2026-2027 Moduł III: 2027-2033</p>
<p>Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji</p>		
<ul style="list-style-type: none"> • poprawa bezpieczeństwa dzieci i młodzieży jako uczestników ruchu drogowego, • zmniejszenie liczby wypadków drogowych, • wzrost udziału podróży pieszych i rowerowych i zmniejszenie ruchu samochodowego, • zmniejszenie zanieczyszczeń pyłowych, hałasu i emisji gazów cieplarnianych pochodzących z komunikacji indywidualnej, • zwiększenie retencji wód opadowych, • poprawa integracji rówieśniczej i międzypokoleniowej, • zwiększenie różnorodności i dostępności oferty rekreacyjnej dla różnych grup wiekowych, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci. 		
Wskaźniki produktu	Wartość i jednostka miary	Sposób oceny i źródło danych
Liczba w pełni funkcjonalnych miasteczek ruchu drogowego	1 szt.	Protokoły odbioru
Długość ścieżek pieszych i pieszo-rowerowych	400 m	Protokoły odbioru
Liczba elementów małej architektury	15 szt.	Protokoły odbioru
Liczba zastosowanych rozwiązań z zakresu zielonej i błękitnej infrastruktury	3 szt.	Protokoły odbioru
Liczba tablic informacyjnych	3 szt.	Protokoły odbioru
Liczba zorganizowanych wydarzeń dla dzieci	4 szt./rok.	Informacje od organizatorów
Wskaźniki rezultatu	Wartość	Sposób oceny i źródło danych
Liczba osób korzystających z terenów rekreacyjnych	5000 os./rok	Ankiety wśród mieszkańców
Liczba dzieci i młodzieży biorących udział w organizowanych wydarzeniach	200 os./rok	Informacje od organizatorów
Liczba dzieci i młodzieży przeszkolonych w zakresie karty rowerowej	75 os./rok	Informacje od organizatorów
Liczba seniorów korzystających z terenów rekreacyjnych	500 os./rok	Ankiety wśród mieszkańców

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji z prowadzonego naboru przedsięwzięć.

Tabela 17. Opis projektu zintegrowanego nr 5.

PROJEKT ZINTEGROWANY NR 5	
Podwórka z klimatem – adaptacja podwórek do zmian klimatu i integracji sąsiedzkiej	
<p>Miasta od początku swego istnienia były ośrodkami koncentracji ludzkiej działalności i wzmożonych interakcji, oferując dostęp do różnorodnych usług oraz możliwości rozwoju mieszkańców. Wraz z ich rozbudową i coraz większą populacją, wyraźniejsze stają się jednak problemy związane czy to z wysoką gęstością zaludnienia, czy rozlewaniem się zabudowy, przejawiające się m.in. w sferze jakości środowiska, czy jakości interakcji społecznych. Aby przeciwdziałać negatywnym skutkom urbanizacji, powstała koncepcja miasta ogrodu, stworzona przez Howarda, zakładająca połączenie zalet obszarów miejskich z korzyściami jakie mogą zaoferować tereny wiejskie. Obecnie koncepcja ta nabiera szczególnego znaczenia w obliczu zmian klimatycznych i konieczności adaptacji w celu zmniejszenia ich negatywnych efektów. Miasta stanowią obszary szczególnie narażone, m.in. ze względu na znaczny udział powierzchni zabudowanej, sprzyjający zjawisku miejskiej wyspy ciepła i obniżających retencję, prowadząc do lokalnych podtopień.</p> <p>W przypadku gęstej zabudowy terenów śródmiejskich możliwość oferują podwórka miejskie, które mogą stać się oazami zieleni i życia sąsiedzkiego. Bliskość wysokiej jakości przestrzeni wspólnych sprzyja integracji mieszkańców, przeciwdziałając wykluczeniu społecznemu, na które w szczególności narażone są osoby starsze i ze szczególnymi potrzebami, a które w przypadku Szczecinka dodatkowo doświadczają izolacji związanej z emigracją młodszych członków rodzin do większych miast. W tej sytuacji sąsiedzi mogliby stanowić grupę wsparcia dla tych osób. Podwórka zagospodarowane z uwzględnieniem potrzeb wszystkich grup mieszkańców stanowią atrakcyjne miejsce spędzania wolnego czasu, a tereny zielone, kształtując lokalny mikroklimat, dodatkowo pozytywnie wpływają na samopoczucie i stan zdrowia.</p>	
Nazwa wnioskodawcy	
Zakład Gospodarki Mieszkaniowej Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.	
Potencjalni partnerzy	
Miasto Szczecinek Szczecinecka Spółdzielnia Mieszkaniowa Wspólnoty mieszkaniowe Prywatni właściciele nieruchomości Organizacje pozarządowe	
Lokalizacja przedsięwzięcia	
Obszar rewitalizacji: ul. Szewska, działki nr 218/2 i 135/19, obręb 13	
Opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia	
<p>Na obszarze rewitalizacji zidentyfikowano problem niskiej integracji społecznej i tożsamości lokalnej. Zjawiska te potęgowane są odpływem ludności, szczególnie osób młodych, emigrujących do większych miast w poszukiwaniu lepszych perspektyw edukacji, pracy i życia. Prowadzi to do fragmentacji tkanki społecznej i przyspiesza proces starzenia się społeczeństwa, jako że seniorzy cechują się znacznie mniejszą mobilnością i często wolą pozostać w dotychczasowym miejscu zamieszkania. Pozbawieni bezpośrednich kontaktów i wsparcia ze strony najbliższych osoby starsze, jak i ze szczególnymi potrzebami, narażone są na izolację społeczną. Izolacja ta potęgowana jest przez występujące bariery architektoniczne, takie jak np. wysokie krawężniki, schody, zniszczone nawierzchnie, które dodatkowo ograniczają mobilność tych osób i ich udział w życiu publicznym.</p>	

Mieszkańcy centrum Miasta często zgłaszają, że w ich najbliższym otoczeniu zamieszkania brakuje bezpiecznych, cichych miejsc dla odpoczynku na świeżym powietrzu, a przestrzenie na zapleczach budynków są często niezagospodarowane i mało estetyczne, co uniemożliwia ich wykorzystywanie przez lokalne społeczności sąsiedzkie.

Na obszarze śródmiejskim Szczecinka problemem jest także niski udział terenów zielonych, trudnych do wydzielenia wśród gęstej zabudowy, natomiast większość powierzchni ma charakter uszczelniony. Generuje to szereg problemów natury środowiskowej, takich jak wzmocnienie efektu miejskiej wyspy ciepła, oraz większy spływ powierzchniowy, prowadzący do lokalnych podtopień i uniemożliwiający gromadzenie wilgoci na okresy suche. Te problemy środowiskowe będą się nasilać wraz z postępującymi zmianami klimatycznymi, a ich skutki będą bezpośrednio wpływać na pogorszenie stanu zdrowia ludności, poprzez m.in. wzrost stężeń zanieczyszczeń pyłowych, czy zagrożenie udarami w związku z przegrzaniem organizmu.

Możliwość zagospodarowania przestrzeni wspólnych, w tym z uwzględnieniem terenów zielonych płynie z miejskich podwórek, jednak te w dużym stopniu są w złym stanie technicznym, związanym z wieloletnim niedoinwestowaniem. Niska estetyka przestrzeni publicznych, zabudowy i ciągów komunikacyjnych dodatkowo zniechęca mieszkańców do przebywania w tych przestrzeniach, wzmagając izolację społeczną.

Cel przedsięwzięcia

Celem przedsięwzięcia jest utworzenie wzorcowej przestrzeni integracji sąsiedzkiej, poprzez projekt pilotażowy zagospodarowania podwórka przy ul. Szewskiej. Planowane działania przyczynią się do podniesienia jakości przestrzeni wspólnej i dostosowania jej do osób ze szczególnymi potrzebami. Utworzenie dostępnego dla wszystkich mieszkańców miejsca spotkań i wypoczynku będzie sprzyjało podejmowaniu działań integracyjnych i przeciwdziałało wykluczeniu społecznemu, w szczególności osób starszych i z niepełnosprawnościami. Utworzone zostanie atrakcyjne miejsce spędzania wolnego czasu oraz podejmowania aktywności fizycznej i społecznej dla wszystkich grup wiekowych. Zagospodarowanie zieleni przyczyni się do poprawy mikroklimatu, co wpłynie pozytywnie na zdrowie mieszkańców. Zaangażowanie mieszkańców w proces tworzenia przestrzeni wspólnej, zwiększy poczucie odpowiedzialności za tę przestrzeń, inspirując do dalszych działań na rzecz lokalnej społeczności. Projekt poprzez możliwości powielania rozwiązań w innych lokalizacjach przyczyni się do stopniowego przekształcania przestrzeni wspólnych w całym Szczecinku, zwiększając jego atrakcyjność jako miejsca do życia, wzmacniając lokalną tożsamość.

Zakres realizowanych zadań

W ramach projektu powstanie pilotażowe podwórko sąsiedzkie, stanowiące wzorzec dla właścicieli nieruchomości i wspólnot sąsiedzkich w całym Szczecinku. Zakłada on zagospodarowanie zdegradowanego podwórka i urządzenie przestrzeni atrakcyjnej dla wszystkich grup wiekowych, z uwzględnieniem osób ze szczególnymi potrzebami, jak również aktywizację lokalnej społeczności w formie ogrodu sąsiedzkiego i towarzyszących oddolnych wydarzeń integracyjnych.

Projekt zintegrowany obejmuje dwa moduły:

Moduł I: Urządzenie przestrzeni na potrzeby wszystkich grup wiekowych

W ramach modułu przewidziane są prace porządkowe i infrastrukturalne mające na celu zagospodarowanie zaniedbanego podwórka przy ul. Szewskiej. Prace będą obejmować:

- kompleksową naprawę ciągów komunikacyjnych z uwzględnieniem potrzeb osób z niepełnosprawnościami,
- naprawę nawierzchni miejsc parkingowych z uwzględnieniem utworzenia miejsca dla osób ze szczególnymi potrzebami i udział nawierzchni przepuszczalnych,

- zagospodarowanie terenów zielonych, uwzględniające nowe nasadzenia, niwelację terenu, zasianie trawy odpornej na zdeptanie,
- wyposażenie w elementy małej architektury, takie jak ławki do odpoczynku, stół, stanowisko do gry w szachy i warcaby, mini plac zabaw dla najmłodszych, czy grill murowany,
- wyposażenie w przyrządy do ćwiczeń na świeżym powietrzu – siłownia plenerowa, oferująca formę rehabilitacji ruchowej,

Powyższe działania poprawią komfort użytkowania przestrzeni wspólnych wszystkich użytkowników, w tym osób ze szczególnymi potrzebami i seniorów. Podniesiona zostanie także estetyka, zachęcająca do spędzania czasu w odnowionej przestrzeni, co dodatkowo umożliwią wprowadzone elementy małej architektury i urządzenia sportowe. Kompleksowe zagospodarowanie podwórka stworzy miejsce spędzania wolnego czasu dla różnych grup wiekowych, sprzyjające integracji sąsiedzkiej i przeciwdziałające wykluczeniu społecznemu. Zagospodarowana zieleń, wraz z nowymi nasadzeniami zwiększy udział powierzchni biologicznie czynnych, sprzyjając zachowaniu bioróżnorodności wśród zabudowy centrum Miasta, jak i wpłynie na poprawę lokalnego mikroklimatu, zapewniając wytchnienie podczas upalnych dni i regulując retencję wód opadowych, zapobiegając podtopieniom i przesuszeniu roślinności. Mieszkańcy zyskają przestrzeń do spotkań i aktywnego spędzania wolnego czasu, uwzględniającą potrzeby i preferencje różnych grup wiekowych i niewymagającą pokonywania znacznych odległości do Parku Miejskiego.

Moduł II: Organizacja ogrodu sąsiedzkiego

W module drugim, planowane jest wykorzystanie odnowionej przestrzeni w celu organizacji działań integrujących społeczność sąsiedzką. Dzięki wprowadzonym elementom małej architektury możliwa będzie organizacja spotkań sąsiedzkich, niewielkich festynów okolicznościowych oraz warsztatów. Dodatkowym działaniem na rzecz lokalnej integracji i zwiększenia poczucia współodpowiedzialności za przestrzeń wspólną, będzie przeznaczenie części terenów zielonych na rzecz ogrodu sąsiedzkiego, prowadzonego przez samych mieszkańców. Dla jego zagospodarowania przewiduje się np. przeprowadzanie warsztatów z zakresu ogrodnictwa, zielonej i błękitnej infrastruktury oraz adaptacji do zmian klimatu, po czym część zostanie zagospodarowana właśnie z uwzględnieniem działań adaptacyjnych np. w formie ogrodu deszczowego. Dla większego efektu edukacyjnego, zostanie ustawiona tablica informacyjna, przybliżająca zasady działania wybranego rozwiązania, a także podkreślająca wagę terenów zielonych na obszarach śródmiejskich. Jako że niniejszy projekt będzie miał charakter pilotażowy, przewidziana jest jego promocja wśród wspólnot mieszkaniowych, spółdzielni i właścicieli nieruchomości, która pozwoli na rozpowszechnienie idei i stosowanych rozwiązań w innych częściach Miasta, przyczyniając się do wzrostu integracji sąsiedzkiej, poprawy jakości przestrzeni wspólnych, włączenia społecznego wszystkich grup wiekowych z uwzględnieniem osób ze szczególnymi potrzebami, poprawy mikroklimatu, a także adaptacji do zmian klimatu w skali całego Miasta.

Dostosowanie do osób ze szczególnymi potrzebami

Realizacja projektu przyczyni się do zwiększenia dostępności przestrzeni publicznych i półpublicznych dla osób ze szczególnymi potrzebami poprzez likwidację barier architektonicznych, takich jak wysokie krawężniki, stopnie, ubytki w nawierzchni, a także dostosowanie elementów małej architektury poprzez zastosowanie m.in. profilowanych siedzisk, oparcí i podłokietników ułatwiających siadanie i wstawanie. Przewiduje się także dostosowanie chodników do odpowiedniej szerokości oraz przynajmniej jednego miejsca parkingowego na rzecz osób z niepełnosprawnościami. Realizacja projektów międzysąsiedzkich pozwoli na włączenie wszystkich mieszkańców w życie społeczne wspólnoty.

Powiązanie przedsięwzięcia z celami rewitalizacji

Realizacja przedsięwzięcia wpłynie na realizację następujących celów i kierunków działań:

Cel 1: Społeczeństwo obywatelskie

Kierunek 1.1. Poszerzanie oferty spędzania czasu wolnego dla dzieci, młodzieży i seniorów

Kierunek 1.2. Wzrost integracji międzysąsiedzkiej i międzypokoleniowej

Kierunek 1.3. Budowanie poczucia współodpowiedzialności mieszkańców za przestrzeń wspólną

Kierunek 1.4. Pobudzanie aktywności mieszkańców na rzecz najbliższego otoczenia

Cel 2: Podniesienie atrakcyjności przestrzeni miejskiej

Kierunek 2.2. Modernizacja i estetyzacja przestrzeni publicznych i półpublicznych

Kierunek 2.3. Poprawa dostępności obiektów i przestrzeni publicznych

Kierunek 2.6. Poprawa jakości środowiska

Cel 3: Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu

Kierunek 3.1. Tworzenie miejsc integracji na świeżym powietrzu poprawiających kondycję fizyczną i psychiczną mieszkańców

Kierunek 3.3. Podnoszenie kompetencji społecznych mieszkańców

Ramy realizacji przedsięwzięcia

Szacowana wartość przedsięwzięcia	Możliwe źródła finansowania	Ramy czasowe realizacji przedsięwzięcia
Moduł I: 200.000,00 zł Moduł II: 25.000,00 zł Łącznie: 225.000,00 zł (szczegółowe kwoty podane zostaną na etapie opracowania dokumentacji projektowej)	- Budżet Miasta Szczecinek - Środki zewnętrzne (w tym m.in.: fundusze europejskie, dotacje krajowe, środki własne partnerów, pożyczki, kredyty, środki WFOŚiGW oraz NFOŚiGW, PPP)	Moduł I: 2024-2033 Moduł II: 2024-2033

Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji

- pobudzenie aktywności społecznej wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji,
- tworzenie poczucia przynależności do danego miejsca i grupy społecznej,
- budowanie poczucia współodpowiedzialności za utrzymanie przestrzeni publicznych i półpublicznych,
- zwiększenie integracji mieszkańców poprzez inicjatywy oddolne,
- zwiększenie liczby miejsc i przestrzeni do spotkań mieszkańców,
- zwiększenie atrakcyjności przestrzeni publicznych i półpublicznych,
- adaptacja wspólnot sąsiedzkich do skutków zmian klimatu.

Wskaźniki produktu	Wartość i jednostka miary	Sposób oceny i źródło danych
Liczba nowych elementów małej architektury	4 szt.	Protokoły odbioru
Liczba przyrządów służących aktywności fizycznej	2 szt.	Protokoły odbioru
Powierzchnia zagospodarowanych terenów zielonych	500 m ²	Protokoły odbioru
Liczba rozwiązań z zakresu zielonej i błękitnej infrastruktury	1 szt.	Protokoły odbioru

Długość przebudowanych chodników	50 m	Protokoły odbioru
Liczba miejsc parkingowych dla osób z niepełnosprawnościami	1 szt.	Protokoły odbioru
Udział miejsc parkingowych z powierzchnią przepuszczalną	75%	Protokoły odbioru
Wskaźniki rezultatu	Wartość	Sposób oceny i źródło danych
Liczba osób korzystających z przestrzeni wspólnej	50 os./rok	Ankiety wśród mieszkańców
Liczba seniorów korzystających z przestrzeni wspólnej	20 os./rok	Ankiety wśród mieszkańców
Liczba osób zaangażowanych w ogrodzie sąsiedzkim	5 os./rok	Ankiety wśród mieszkańców / Informacje od administratora
Liczba zorganizowanych wydarzeń we współpracy sąsiedzkiej	4 szt./rok	Ankiety wśród mieszkańców

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji z prowadzonego naboru przedsięwzięć.

7.2. Charakterystyka pozostałych przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Tabela 18. Charakterystyka pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

PRZEDSIĘWZIĘCIE UZUPEŁNIAJĄCE NR 1
Modernizacja budynku Dworca Kolejowego wraz z adaptacją pomieszczeń do pełnienia nowych funkcji
Podmiot realizujący
Miasto Szczecinek
Lokalizacja
Obszar rewitalizacji: Dworzec Kolejowy, ul. Dworcowa 1
Charakterystyka przedsięwzięcia
<p>Projekt zakłada modernizację zabytkowego budynku dworca kolejowego wraz z dostosowaniem pomieszczeń do pełnienia funkcji społecznych i kulturalnych. Obecnie budynek jest w złym stanie technicznym, wymagającym pilnego remontu dla zapewnienia bezpiecznej obsługi pasażerów, jak również nadania nowych funkcji nieużytkowanym pomieszczeniom. Obiekt nie spełnia wymogów dostępności architektonicznej i efektywności energetycznej.</p> <p>Prace będą obejmować renowację elewacji całego budynku, przebudowę parteru związanego z funkcją kolejową, obejmującą hol główny wraz z poczekalnią, kasy biletowe, zaplecze socjalne i sanitariaty, a także część pomieszczeń znajdujących się na parterze i piętrze budynku. Wykonane zostaną prace architektoniczno-konstrukcyjne, elektryczne, sanitarne oraz zamontowany zostanie dźwig osobowy, przystosowany do poruszania się osób z niepełnosprawnościami. Obiekt zostanie w pełni dostosowany do osób ze szczególnymi potrzebami poprzez niwelację progów, dostosowanie toalet, wykonanie kierunkowych ścieżek rozpoznawalnych dotykowo, wykonanie oznakowania alfabetem Braille'a, a także montaż platformy przed wejściem na dworzec. Budynek zostanie poddany również termomodernizacji polegającej na dociepleniu ścian zewnętrznych systemem od wewnątrz, wykonaniu wentylacji mechanicznej z odzyskiem ciepła, ociepleniu posadzki na gruncie, zamontowaniu kurtyny powietrznej przy drzwiach wejściowych, renowacji i wymianie stolarki okiennej i drzwiowej. Efektywność energetyczna zostanie dodatkowo podniesiona poprzez zastosowanie instalacji oświetleniowej z energooszczędnymi oprawami typu LED.</p> <p>Inwestycja przyczyni się do poprawy stanu technicznego dworca z zachowaniem jego walorów historycznych, co wpłynie na podniesienie estetyki przestrzeni publicznych. Zwiększona zostanie dostępność architektoniczna budynku, umożliwiając korzystanie z niego osobom ze szczególnymi potrzebami, przeciwdziałając ich wykluczeniu i sprzyjając samodzielności. Poprawie ulegnie komfort obsługi mieszkańców, a rozwiązania z zakresu efektywności energetycznej, poprzez zmniejszenie zużycia energii, obniżą koszty eksploatacji, jak również przyczynią się do realizacji celów klimatycznych, redukując emisję gazów cieplarnianych. W dalszym etapie, po przeprowadzeniu kompleksowej modernizacji obiektu, planuje się przeznaczyć część pomieszczeń na funkcje społeczne i kulturalne, przyczyniające się do ożywienia społeczno-gospodarczego obszaru rewitalizacji. Szczegółowy zakres działalności realizowanej w budynku dworca zostanie określony na późniejszym etapie.</p>

Powiązanie przedsięwzięcia z celami rewitalizacji i kierunkami działań

Cel 2: Podniesienie atrakcyjności przestrzeni miejskiej

Kierunek 2.1. Wykorzystanie istniejących obiektów do pełnienia funkcji społecznych

Kierunek 2.2. Modernizacja i estetyzacja przestrzeni publicznych i półpublicznych

Kierunek 2.3. Poprawa dostępności obiektów i przestrzeni publicznych

Kierunek 2.4. Odnowa dziedzictwa kulturowego

Kierunek 2.6. Poprawa jakości środowiska

PRZEDSIĘWZIĘCIE UZUPEŁNIAJĄCE NR 2

Modernizacja wieży ciśnień na wzgórzu św. Jerzego wraz z adaptacją pomieszczeń do pełnienia nowych funkcji

Podmiot realizujący

Miasto Szczecinek

Lokalizacja

Obszar rewitalizacji: Wieża ciśnień na wzgórzu św. Jerzego, ul. Wodociągowa

Charakterystyka przedsięwzięcia

Projekt zakłada kompleksową modernizację zabytkowej wieży ciśnień, zlokalizowanej na wzgórzu św. Jerzego przy ul. Wodociągowej. Jest to jeden z najbardziej charakterystycznych obiektów Szczecinka, stanowiący dominantę przestrzenną na najwyższym wzniesieniu w Mieście. Wieża od lat pozostaje nieużytkowana i niszczeje, stając się obiektem ataków miejscowych wandalii. Konstrukcja pozbawiona jest także oryginalnej głowicy oraz nie spełnia wymogów ochrony przeciwpożarowej, dostępności i efektywności energetycznej.

Realizacja projektu ma na celu odrestaurowanie wieży dla przywrócenia jej funkcji reprezentacyjnych i nadania nowych funkcji społecznych, a także uporządkowanie okolicznego terenu zielonego. Na jej szczycie planowane jest utworzenie punktu widokowego. Projekt modernizacji zakłada zaprojektowanie chodników o pochyleniu <6% umożliwiającego swobodny dostęp osobom o ograniczonych zdolnościach ruchowych, montaż windy w trzonie wieży dla skomunikowania odcinka między parterem a czwartym piętrem, zastosowanie platform schodowych na wyższych piętrach, na których umieszczenie windy byłoby niefunkcjonalne, zaprojektowanie przejść bezprogowych, a także rozbudowę parteru z wydzieleniem węzła sanitarnego.

Modernizacja obiektu pozwoli na przywrócenie jego funkcji reprezentacyjnych, podniesie estetykę przestrzeni publicznych, a także ich dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami. Zmodernizowana wieża będzie mogła pełnić dodatkowe funkcje społeczne, które zostaną doprecyzowane na dalszym etapie prac.

Powiązanie przedsięwzięcia z celami rewitalizacji i kierunkami działań

Cel 2: Podniesienie atrakcyjności przestrzeni miejskiej

Kierunek 2.1. Wykorzystanie istniejących obiektów do pełnienia funkcji społecznych

Kierunek 2.2. Modernizacja i estetyzacja przestrzeni publicznych i półpublicznych

Kierunek 2.3. Poprawa dostępności obiektów i przestrzeni publicznych

Kierunek 2.4. Odnowa dziedzictwa kulturowego

Kierunek 2.6. Poprawa jakości środowiska

PRZEDSIĘWZIĘCIE UZUPEŁNIAJĄCE NR 3

Poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej i budynków mieszkalnych

Podmiot realizujący

Miasto Szczecinek

Lokalizacja

Budynki użyteczności publicznej zlokalizowane na obszarze rewitalizacji: Przedszkole „Słoneczko” (ul. Kopernika 16), Przedszkole „Krasnoludek” (ul. Przemysłowa 5), Biblioteka Publiczna im. B. Horodyskiego (ul. Wyszyńskiego 34), budynki w zasobie ZGM na obszarze rewitalizacji

Charakterystyka przedsięwzięcia

Przedsięwzięcie obejmuje termomodernizację budynków użyteczności publicznej, w szczególności przedszkoli: „Słoneczko” oraz „Krasnoludek”, wymianę stolarki okiennej na spełniającą aktualne normy efektywności energetycznej w budynku Biblioteki Publicznej im. B. Horodyskiego, jak również działania termomodernizacyjne budynków mieszkalnych na obszarze rewitalizacji. W ramach potrzeb i możliwości technicznych występujących dla poszczególnych budynków, przewiduje się wymianę źródeł ciepła na ekologiczne, m.in. z zastosowaniem technologii odnawialnych źródeł energii, takich jak ogniwa fotowoltaiczne, kolektory słoneczne, czy pompy ciepła.

Projekt przyczyni się do poprawy estetyki budynków użyteczności publicznej oraz mieszkalnych, poprawi komfort ich użytkowania i zmniejszy zużycie energii, obniżając tym samym koszty eksploatacji oraz emisję substancji pyłowych i gazów cieplarnianych do atmosfery, przyczyniając się do poprawy zdrowia mieszkańców, a także realizacji celów klimatycznych.

Powiązanie przedsięwzięcia z celami rewitalizacji i kierunkami działań

Cel 2: Podniesienie atrakcyjności przestrzeni miejskiej

Kierunek 2.2. Modernizacja i estetyzacja przestrzeni publicznych i półpublicznych

Kierunek 2.6. Poprawa jakości środowiska

PRZEDSIĘWZIĘCIE UZUPEŁNIAJĄCE NR 4

Rozbudowa monitoringu miejskiego

Podmiot realizujący

Miasto Szczecinek

Lokalizacja

Obszar rewitalizacji

Charakterystyka przedsięwzięcia

Na obszarze rewitalizacji odnotowano wysoki poziom przestępczości, wandalizmu, jak i znaczną w skali Miasta ilość wypadków drogowych. W celu poprawy bezpieczeństwa planowana jest rozbudowa sieci miejskiego monitoringu. Działania będą obejmowały inwentaryzację i analizę przestrzeni publicznych o znacznym natężeniu przestępstw, wykroczeń oraz wypadków drogowych, pozwalając na wybranie lokalizacji nowych punktów monitoringu.

Projekt zwiększy poczucie bezpieczeństwa mieszkańców, przyczyni się do poprawy porządku publicznego i zredukuje zagrożenia dla zdrowia, życia i mienia, co poprawi funkcjonowanie życia społecznego na obszarze rewitalizacji.

Powiązanie przedsięwzięcia z celami rewitalizacji i kierunkami działań

Cel 1: Społeczeństwo obywatelskie

Kierunek 1.3. Budowanie poczucia współodpowiedzialności mieszkańców za przestrzeń wspólną

Cel 2: Podniesienie atrakcyjności przestrzeni miejskiej

Kierunek 2.5. Zwiększenie bezpieczeństwa mieszkańców

PRZEDSIĘWZIĘCIE UZUPEŁNIAJĄCE NR 5

Doświetlenie przejść dla pieszych i wymiana oświetlenia miejskiego na energooszczędne

Podmiot realizujący

Miasto Szczecinek

Lokalizacja

Obszar rewitalizacji

Charakterystyka przedsięwzięcia

W związku ze znaczną liczbą wypadków drogowych na obszarze rewitalizacji planowane jest doświetlenie przejść dla pieszych. Dodatkowo w ramach projektu przewiduje się systematyczną wymianę lamp sodowych oświetlenia miejskiego na lampy LED, co nie tylko poprawi bezpieczeństwo mieszkańców, ale także zmniejszy koszty utrzymania i emisję zanieczyszczeń związanych z produkcją energii elektrycznej oraz obniży ślad węglowy Szczecinka. Tam, gdzie warunki techniczne będą na to pozwalały, przewiduje się montaż oświetlenia zasilanego odnawialnymi źródłami energii, dodatkowo redukując zużycie energii z paliw kopalnych i zwiększając autonomię systemu oświetlenia.

Powiązanie przedsięwzięcia z celami rewitalizacji i kierunkami działań

Cel 2: Podniesienie atrakcyjności przestrzeni miejskiej

Kierunek 2.2. Modernizacja i estetyzacja przestrzeni publicznych i półpublicznych

Kierunek 2.5. Zwiększenie bezpieczeństwa mieszkańców

Kierunek 2.6. Poprawa jakości środowiska

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji z prowadzonego naboru przedsięwzięć.

8. Mechanizmy integrowania działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych

---

8.1. Kompleksowość programu

Przez rewitalizację należy rozumieć proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, **prowadzony w sposób kompleksowy**, poprzez zintegrowane działania szczególnie na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki. Proces ten jest skoncentrowany terytorialnie oraz prowadzony przez interesariuszy rewitalizacji zgodnie z przyjętym programem rewitalizacji. Założeniami procesu rewitalizacji są: interdyscyplinarność, kompleksowość, partnerstwo oraz reakcja na kryzys.

Kompleksowo prowadzone działania uwzględniają projekty rewitalizacyjne współfinansowane ze środków unijnych oraz innych publicznych lub prywatnych, które skupione są na **aspekcie społecznym z uwzględnieniem rozwoju gospodarczego, przestrzenno-funkcjonalnego, technicznego lub środowiskowego**. Planowane przedsięwzięcia uwzględniają najpilniejsze potrzeby obszaru rewitalizacji i ich długofalowe oddziaływanie warunkujące osiągnięciem kompleksowości interwencji. W trakcie wdrażania programu rewitalizacji nie dopuszcza się możliwości planowania i realizacji tylko wybiórczych inwestycji, nastawionych jedynie na szybki efekt poprawy estetyki przestrzeni, skupionych tylko na działaniach remontowych czy modernizacyjnych, które nie skutkują zmianami strukturalnymi na obszarze rewitalizacji.

8.2. Koncentracja programu

Na etapie delimitacji obszaru zdegradowanego na wyznaczonym obszarze rewitalizacji Miasta Szczecinek zdiagnozowano koncentrację negatywnych zjawisk, w szczególności w sferze społecznej, ale również w sferze gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej.

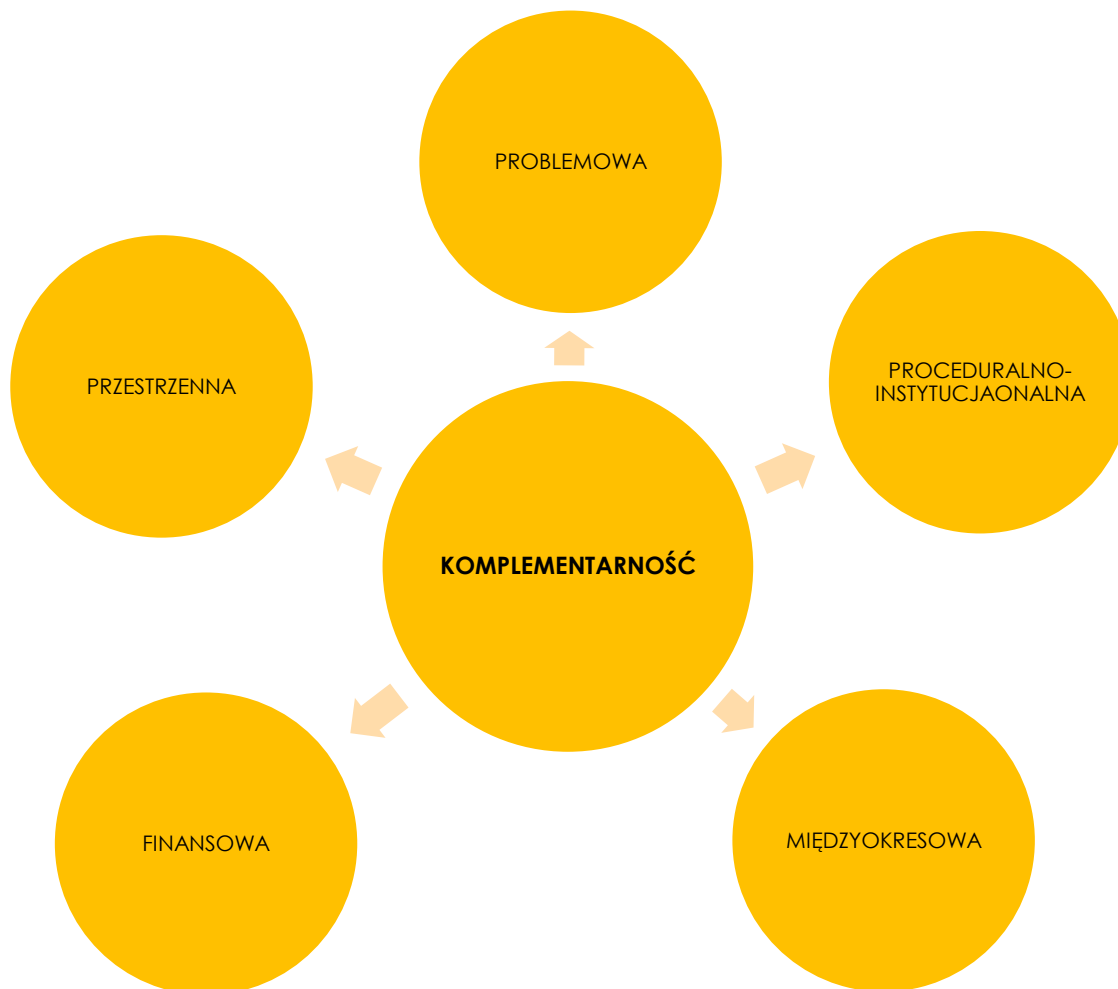
Wszystkie podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne będą prowadzone na wyznaczonym obszarze rewitalizacji. W celu wsparcia prowadzonego procesu rewitalizacji dopuszcza się realizację pozostałych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, również zlokalizowanych wyłącznie na obszarze rewitalizacji.

8.3. Komplementarność przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Działania zaplanowane w Gminnym Programie Rewitalizacji dla Miasta Szczecinek do 2033 roku wspierają proces rewitalizacji w sposób zaplanowany, skoordynowany, komplementarny oraz zintegrowany wewnętrznie i zewnętrznie. Komplementarność przedsięwzięć rewitalizacyjnych jest widoczna w obecnie wdrażanych działaniach o charakterze rewitalizacyjnym lub planowanych do realizacji.

Zaplanowane w programie rewitalizacji przedsięwzięcia są komplementarne w następujących wymiarach: przestrzennym, problemowym, proceduralno-instytucjonalnym, międzyokresowym oraz w zakresie źródeł finansowania.

8.3.1. Komplementarność przestrzenna

Komplementarność przestrzenna oznacza konieczność wzięcia pod uwagę podczas tworzenia i realizacji programu rewitalizacji wzajemnych powiązań pomiędzy projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi zarówno realizowanych na obszarze rewitalizacji, jak i znajdujących się poza nim, ale oddziałujących na obszar rewitalizacji.

Planowane do realizacji przedsięwzięcia rewitalizacyjne zlokalizowane są wyłącznie w granicach wyznaczonego obszaru rewitalizacji. Pomimo, iż działania są prowadzone w różnych częściach obszaru, to znacząco oddziałują pomiędzy sobą prowadząc do efektu synergii.

Zapewnienie komplementarności przestrzennej powinno wiązać się z wprowadzeniem mechanizmów analizy następstw decyzji przestrzennych w skali Miasta i otoczenia dla skuteczności Programu Rewitalizacji. Warto zaznaczyć, że realizowane projekty będą oddziaływały na cały obszar dotknięty kryzysem, a nie wyłącznie punktowo. Zakładają one możliwość korzystania z nowej infrastruktury publicznej nie tylko przez mieszkańców obszaru rewitalizacji, ale i całego Miasta.

Należy również zaznaczyć, że realizacja zaplanowanych przedsięwzięć nie będzie skutkować przenoszeniem się problemów na inne obszary, co mogłoby prowadzić do niepożądanych efektów społecznych, takich jak segregacja społeczna, czy marginalizacja.

Lokalizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych zobrazowana została w załączniku nr 1 do Gminnego Programu Rewitalizacji.

8.3.2. Komplementarność problemowa

Prowadzone działania rewitalizacyjne w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Szczecinek do 2033 roku mają dążyć do założonej w Programie wizji oraz przyczynić się do realizacji celów rewitalizacji. Powiązania podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych z celami rewitalizacji, a także ich pożądane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny przedstawiono w rozdziale 7.1. Z kolei spójność pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych z kierunkami działań, które realizują, została przedstawiona w rozdziale 7.2. Komplementarność problemową przedsięwzięć powinno się również zapewniać stosując mechanizm powiązania działań rewitalizacyjnych ze strategicznymi decyzjami Miasta w innych sferach, co wpłynie na lepszą koordynację tematyczną oraz sprawną organizację działań.

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne zostały również opracowane w myśl wzajemnego oddziaływania i dopełnienia tematycznego. W rezultacie będą one stanowiły odpowiedź na występujące problemy w sferze społecznej, gospodarczej, środowiskowej, technicznej oraz przestrzenno-funkcjonalnej.

Tabela 19. Komplementarność problemowa przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Oddziaływanie na problemy w sferze:				
		społecznej	gospodarczej	przestrzenno-funkcjonalnej	technicznej	środowiskowej
PZ nr 1	Zwiększenie potencjału Samorządowej Agencji Promocji i Kultury – adaptacja budynku przy ul. Kościuszki 22 do poszerzenia oferty społeczno-kulturalnej					
PZ nr 2	Wzmocnienie tożsamości lokalnej - adaptacja wieży św. Mikołaja na cele wystawiennicze					
PZ nr 3	Aktywna młodzież – modernizacja i zagospodarowanie boisk przy ul. Jasnej					
PZ nr 4	Aktywna edukacja dla bezpieczeństwa i integracji – utworzenie miasteczka ruchu drogowego dla dzieci przy Strefie Aktywnego Wypoczynku					
PZ nr 5	Podwórka z klimatem – adaptacja podwórek do zmian klimatu i integracji sąsiedzkiej					

PU nr 1	Modernizacja budynku Dworca Kolejowego wraz z adaptacją pomieszczeń do pełnienia nowych funkcji					
PU nr 2	Modernizacja wieży ciśnień na wzgórzu św. Jerzego wraz z adaptacją pomieszczeń do pełnienia nowych funkcji					
PU nr 3	Poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej i budynków mieszkalnych					
PU nr 4	Rozbudowa monitoringu miejskiego					
PU nr 5	Doświetlenie przejść dla pieszych i wymiana oświetlenia miejskiego na energooszczędne					

Źródło: opracowanie własne.

Każde podstawowe przedsięwzięcie rewitalizacyjne składa się z kilku powiązanych ze sobą działań (modułów) mających charakter zarówno infrastrukturalny, jak i miękki, tworząc w ten sposób projekt zintegrowany. Ma to przeciwdziałać również fragmentacji działań tj. tzw. „rewitalizacji technicznej” lub „rewitalizacji społecznej”, które to pojęcia są błędnie stosowane, ponieważ rewitalizacja jest zawsze kompleksowa.

Ponadto poszczególne projekty zintegrowane są powiązane pomiędzy sobą, co zwiększa komplementarność zaplanowanych do realizacji działań. Niniejszy dokument zakłada również realizację pozostałych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, które mają na celu wsparcie i dopełnienie projektów podstawowych, bezpośrednio ukierunkowanych na osiągnięcie celów strategicznych. Ma to prowadzić do osiągnięcia efektu synergii i zachowania kompleksowości podejmowanej interwencji. Powiązania pomiędzy przedsięwzięciami podstawowymi oraz ich zależność z pozostałymi przedsięwzięciami przedstawia poniższa tabela.

Tabela 20. Powiązania między przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi.

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	PZ nr 1	PZ nr 2	PZ nr 3	PZ nr 4	PZ nr 5
PZ nr 1	Zwiększenie potencjału Samorządowej Agencji Promocji i Kultury – adaptacja budynku przy ul. Kościuszki 22 do poszerzenia oferty społeczno-kulturalnej					
PZ nr 2	Wzmocnienie tożsamości lokalnej - adaptacja wieży św. Mikołaja na cele wystawiennicze					
PZ nr 3	Aktywna młodzież – modernizacja i zagospodarowanie boisk przy ul. Jasnej					
PZ nr 4	Aktywna edukacja dla bezpieczeństwa i integracji – utworzenie miasteczka ruchu drogowego dla dzieci przy Strefie Aktywnego Wypoczynku					

PZ nr 5	Podwórka z klimatem – adaptacja podwórek do zmian klimatu i integracji sąsiedzkiej					
PU nr 1	Modernizacja budynku Dworca Kolejowego wraz z adaptacją pomieszczeń do pełnienia nowych funkcji					
PU nr 2	Modernizacja wieży ciśnień na wzgórzu św. Jerzego wraz z adaptacją pomieszczeń do pełnienia nowych funkcji					
PU nr 3	Poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej i budynków mieszkalnych					
PU nr 4	Rozbudowa monitoringu miejskiego					
PU nr 5	Doświetlenie przejść dla pieszych i wymiana oświetlenia miejskiego na energooszczędne					

Źródło: opracowanie własne.

8.3.3. Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna oznacza konieczność takiego zaprojektowania systemu zarządzania programem rewitalizacji, który pozwoli na efektywne współdziałanie na jego rzecz różnych instytucji oraz wzajemne uzupełnianie się i spójność procedur.

Zakłada się połączenie systemu wdrażania, zarządzania i monitoringu Gminnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Szczecinek do 2033 roku z procedurami wynikającymi ze Strategii Rozwoju Miasta Szczecinek na lata 2018-2026. Wspólnymi organami w realizacji obu wymienionych dokumentów będzie Burmistrz Miasta Szczecinek odpowiedzialny za stymulowanie i koordynację działań, a także odpowiednie Wydziały Urzędu Miasta Szczecinek oraz jednostki realizujące poszczególne działania czy zadania wynikające z Programu, które będą zlecane w taki sposób, aby wykonywały je podmioty mające do tego najlepsze kompetencje.

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna zostanie zapewniona nie tylko na etapie programowania, ale również na etapie wdrażania, dzięki współpracy i działaniu osób odpowiedzialnych za poszczególne elementy programu w ramach Komitetu Rewitalizacji, na którego czele będzie stał Przewodniczący.

Szczegółowy opis systemu zarządzania, monitorowania i oceny efektywności wdrażanych działań przedstawiony został w rozdziale 10 i 12.

8.3.4. Komplementarność międzyokresowa

Zachowanie ciągłości programowej (polegającej na kontynuacji lub rozwijaniu wsparcia z polityki spójności) ma w procesach rewitalizacji kluczowe znaczenie, stąd działania rewitalizacyjne

zaplanowane w niniejszym Programie są komplementarne z działaniami prowadzonymi w perspektywach finansowych Unii Europejskiej w latach 2004-2006, 2007-2013 oraz 2014-2020 oraz kolejnej perspektywie. Stanowią one kontynuację i uzupełnienie wcześniejszych projektów. Ponadto wnioski wyciągnięte z realizacji poprzednich projektów pozwolą na bardziej efektywne wykorzystanie środków, co wzmocni efektywność i skuteczność podejmowanych działań.

Tabela 21. Wybrane przedsięwzięcia związane z procesem rewitalizacji realizowane w poprzednich latach przy wsparciu środków pochodzących z funduszy europejskich.

Perspektywa finansowa 2004-2006				
Lp.	Nazwa zrealizowanego projektu	Wartość projektu	Dofinansowanie UE	Beneficjent
1.	Szczecineckie Centrum Wspierania Biznesu	501 745,32 zł	376 308,99 zł	Miasto Szczecinek
2.	Remont zabytkowego budynku po szkole podstawowej z przeznaczeniem na muzeum regionalne w Szczecinku	2 962 376,88 zł	1 634 906,00 zł	Miasto Szczecinek
Perspektywa finansowa 2007-2013				
Lp.	Nazwa zrealizowanego projektu	Wartość projektu	Dofinansowanie UE	Beneficjent
1.	Odrestaurowanie zabytkowego skrzydła Zamku Książąt Pomorskich w Szczecinku na centrum kongresowo-szkoleniowe z zapleczem gastronomicznym i hotelowym	9 994 607,55 zł	2 887 821,19 zł	Miasto Szczecinek
2.	Budowa kompleksu stałych pomostów rekreacyjnych wraz z basenem i kąpieliskiem na plaży miejskiej w Szczecinku	1 590 781,34 zł	1 344 857,90 zł	Miasto Szczecinek
3.	Renowacja i modernizacja Zabytkowego Parku Miejskiego jako istotnego elementu szczecineckiej infrastruktury turystycznej. Etap od ul. Mickiewicza do ul. Lelewela	2 853 028,48 zł	1 255 382,52 zł	Miasto Szczecinek
4.	Wsparcie na starcie- indywidualizacja nauczania w klasach I-III	466 815,00 zł	396 792,75 zł	Miasto Szczecinek
5.	Wykonanie planu gospodarki niskoemisyjnej dla Miasta Szczecinek	62 500,00 zł	53 125,00 zł	Miasto Szczecinek
6.	Projekt systemowy „Szansa”	2 239 156,68 zł	1 903 283,18 zł	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczecinku
7.	Każdy ma szansę na sukces	342 380,00 zł	291 023,00 zł	Szkoła Podstawowa nr 6 w Szczecinku
8.	Baltic Youth influencing Transport Policies - BAYinTRAP	904 088,43 zł	768 475,17 zł	Samorządowa Agencja Promocji i Kultury w Szczecinku

Perspektywa finansowa 2014-2020				
Lp.	Nazwa zrealizowanego projektu	Wartość projektu	Dofinansowanie UE	Beneficjent
1.	Modernizacja oświetlenia miejskiego w Szczecinku w kierunku jego energooszczędności	2 517 568,06 zł	2 064 213,40 zł	Miasto Szczecinek
2.	Rozwój szczecineckiego produktu turystycznego poprzez budowę wielofunkcyjnego pomostu stałego na jeziorze Trzesiecko	2 228 007,53 zł	633 985,86 zł	Miasto Szczecinek
3.	Przedsięwzięcia inwestycyjne z zakresu modernizacji energetycznej budynków jednorodzinnych wraz z wymianą źródła ciepła na mniej emisyjną w mieście Szczecinek	2 340 000,00 zł	2 082 500,00 zł	Miasto Szczecinek
4.	Uzupełnienie sieci dróg rowerowych prowadzących do miejsc pracy i szkół w mieście Szczecinek	3 528 066,22 zł	1 584 180,70 zł	Miasto Szczecinek
5.	Rozbudowa dynamicznego systemu informacji pasażerskiej wraz z modernizacją głównych przystanków autobusowych w Szczecinku	1 841 210,00 zł	1 530 000,00 zł	Miasto Szczecinek
6.	Modelowa Szkoła Ćwiczeń w Szczecinku	1 312 484,20 zł	1 106 161,68 zł	Miasto Szczecinek
7.	Mniej zależni	914 895,00 zł	777 660,75 zł	Miasto Szczecinek
8.	Nowa Szansa	711 677,50 zł	600 677,50 zł	Miasto Szczecinek
9.	Dziecko w rodzinie	642 112,71 zł	545 795,80 zł	Miasto Szczecinek
10.	Zaopiekowani	614 272,53 zł	522 131,65 zł	Miasto Szczecinek
11.	Przedsięwzięcia inwestycyjne z zakresu likwidacji „niskiej emisji”, obejmujące wymianę starych kotłów, pieców, urządzeń grzewczych na mniej emisyjne w mieście Szczecinek	471 000,00 zł	423 600,00 zł	Miasto Szczecinek
12.	Kompleksowa, głęboka modernizacja energetyczna wielorodzinnych budynków mieszkalnych w mieście Szczecinek.	3 993 834,70 zł	1 672 704,64 zł	Miasto Szczecinek
13.	Zmiany organizacyjne w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Szczecinku	371 200,04 zł	312 847,39 zł	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczecinku

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.mapadotacji.gov.pl.

8.3.5. Komplementarność źródeł finansowania

Działania rewitalizacyjne, zaplanowane do wdrożenia w niniejszym Programie, mają na celu wyprowadzenie obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego. Nagromadzenie się negatywnych zjawisk zarówno w sferze społecznej, jak i gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej koreluje z koniecznością zwiększenia nakładów finansowych na

realizację działań w wyznaczonym obszarze. Projekty o charakterze rewitalizacyjnym łączące środki prywatne i publiczne, mogą być wspomagane środkami zewnętrznymi, pochodzącymi z:

- funduszy unijnych;
- funduszy publicznych krajowych;
- programów jednostek samorządu terytorialnego wyższego szczebla, w tym zwłaszcza programów finansowanych ze środków Samorządu Województwa Zachodniopomorskiego;
- innych funduszy międzynarodowych, w tym m.in. funduszy EOG i funduszy Norweskich;
- innych zwrotnych i bezzwrotnych źródeł finansowania, dystrybuowanych przez podmioty publiczne i prywatne.

Warto jest zauważyć, że w ramach perspektywy finansowej 2021-2027 samorząd będzie miał możliwość korzystania z nowej puli dofinansowań. Polityka spójności na lata 2021-2027 docelowo obejmie fundusze takie jak: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR), Fundusz Spójności (FS), Europejski Fundusz Społeczny+ (EFS+). Do krajowych programów w ramach Umowy Partnerstwa w nowej perspektywie finansowej 2021-2027 należą:

- Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko (FEnIKS),
- Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki (FENG),
- Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS),
- Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy (FERC),
- Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich (PTFE),
- Fundusze Europejskie Pomoc Żywnościowa (FEPŻ),
- programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej.

Miasto może korzystać także z funduszy dedykowanych dla województwa zachodniopomorskiego w ramach Funduszy Europejskich dla Pomorza Zachodniego 2021-2027, które jednak nie posiadają puli środków wydzielonych specjalnie na działania rewitalizacyjne. Kolejnymi możliwościami finansowania działań rewitalizacyjnych z uwzględnieniem udziału interesariuszy procesu jest finansowanie w ramach formuły Partnerstwa Publiczno-Prywatnego oraz zaangażowanie do działań organizacji pozarządowych.

Zakłada się możliwość uzupełniania i łączenia finansowania projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych ze środków EFS i EFRR i FS z wykluczeniem ryzyka podwójnego finansowania oraz prywatnych i publicznych źródeł finansowania.

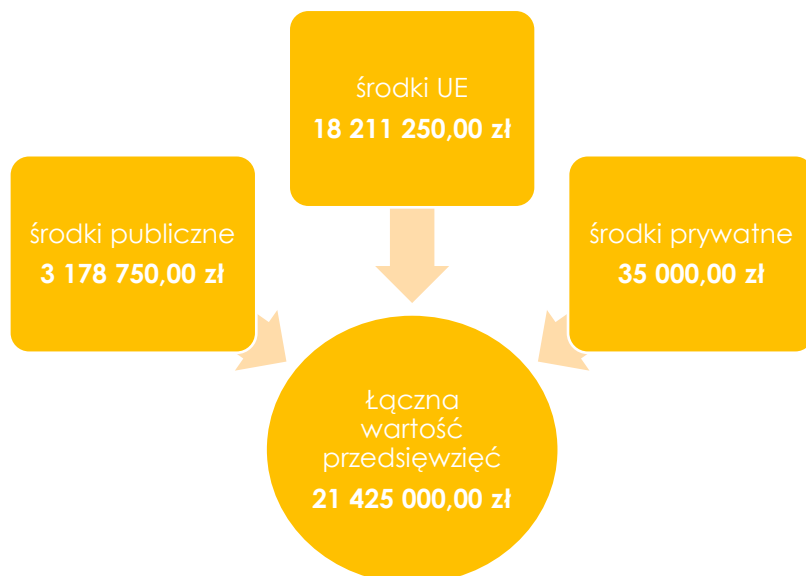
Szczegółowe informacje dotyczące potencjalnych źródeł finansowania poszczególnych projektów znajdują się w rozdziale 9.

9. Ramy finansowe Gminnego Programu Rewitalizacji

W niniejszym rozdziale przedstawione zostały ramy finansowe zaplanowanych projektów zintegrowanych wraz z szacunkowymi nakładami finansowymi w podziale na środki publiczne, środki UE oraz środki prywatne. Łączna wartość przedsięwzięć rewitalizacyjnych szacowana jest na poziomie 21,425 mln zł, z czego zakładano, że 3,179 mln zł wydatkowana zostanie ze środków publicznych, w tym z budżetu Miasta Szczecinek, 18,211 mln zł finansowana będzie ze środków Unii Europejskiej (zakładając 85% dofinansowania), a pozostała kwota ze środków prywatnych.

Rysunek 28. Szacunkowe zestawienie wartości podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Źródło: opracowanie własne.

Zaznaczyć należy, iż podane kwoty stanowią wartości szacunkowe, a kwota rzeczywista określana będzie na podstawie dokumentacji projektowej i uwzględniana w Wieloletniej Prognozie Finansowej Miasta. Założono również maksymalne wartości dofinansowań ze środków Unii Europejskiej dla Województwa Zachodniopomorskiego, jednak przy braku takich możliwości realizacja przedsięwzięć będzie odbywała się w miarę możliwości przy wykorzystaniu środków z innych źródeł. Dopuszcza się również możliwość realizacji przedsięwzięć etapami (modułami), jeśli zaistnieje możliwość pozyskania funduszy na dany moduł. W poniższej tabeli przedstawiono podział źródeł finansowania dla poszczególnych projektów zintegrowanych.

Tabela 22. Szacunkowe ramy finansowe podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Numer projektu	Nazwa przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	Podmiot realizujący przedsięwzięcie	Szacowana wartość przedsięwzięcia (zł)	Szacunkowe nakłady finansowe (zł)			Źródła finansowania
				Środki publiczne	Środki UE	Środki prywatne	
PZ NR 1	Zwiększenie potencjału Samorządowej Agencji Promocji i Kultury – adaptacja budynku przy ul. Kościuszki 22 do poszerzenia oferty społeczno-kulturalnej	Miasto Szczecinek	11 000 000,00	1 640 000, 00	9 350 000,00	10 000,00	- Budżet Miasta Szczecinek - Środki zewnętrzne (w tym m.in.: fundusze europejskie, dotacje krajowe, środki własne partnerów, pożyczki, kredyty, środki WFOŚiGW oraz NFOŚiGW, PPP)
PZ NR 2	Wzmocnienie tożsamości lokalnej - adaptacja wieży św. Mikołaja na cele wystawiennicze	Miasto Szczecinek	8 750 000,00	1 302 500,00	7 437 500,00	10 000,00	- Budżet Miasta Szczecinek - Środki zewnętrzne (w tym m.in.: fundusze europejskie, dotacje krajowe, środki własne partnerów pożyczki, kredyty, PPP, środki Konserwatora Zabytków)
PZ NR 3	Aktywna młodzież – modernizacja i zagospodarowanie boisk przy ul. Jasnej	Miasto Szczecinek	450 000,00	67 500,00	382 500,00	0	- Budżet Miasta Szczecinek - Środki zewnętrzne (w tym m.in.: fundusze europejskie, dotacje krajowe, pożyczki, kredyty)
PZ NR 4	Aktywna edukacja dla bezpieczeństwa i integracji – utworzenie miasteczka ruchu drogowego dla dzieci przy Strefie Aktywnego Wypoczynku	Miasto Szczecinek	1 000 000,00	140 000,00	850 000,00	10 000,00	- Budżet Miasta Szczecinek - Środki zewnętrzne (w tym m.in.: fundusze europejskie, dotacje krajowe, środki własne partnerów, pożyczki, kredyty, środki WFOŚiGW oraz NFOŚiGW)
PZ NR 5	Podwórka z klimatem – adaptacja podwórek do zmian klimatu i integracji sąsiedzkiej	Miasto Szczecinek	225 000,00	28 750,00	191 250,00	5 000,00	- Budżet Miasta Szczecinek - Środki zewnętrzne (w tym m.in.: fundusze europejskie, dotacje krajowe, środki własne partnerów, pożyczki, kredyty, środki WFOŚiGW oraz NFOŚiGW, PPP)
Ogółem			21 425 000,00	3 178 750,00	18 211 250,00	35 000,00	-

Źródło: opracowanie własne.

10. Wdrażanie Gminnego Programu Rewitalizacji

10.1. Struktura zarządzania realizacją Gminnego Programu Rewitalizacji

---

Gminny Program Rewitalizacji dla Miasta Szczecinek do 2033 roku to dokument operacyjny, oddziałujący na różne obszary funkcjonowania Miasta, realizowany w różnym czasie, we współpracy z różnymi podmiotami, zarówno w trakcie jego przygotowania, jak również podczas realizacji, monitoringu i ewaluacji. Z tego względu wymaga on zaplanowania odpowiedniego systemu zarządzania. Właściwa realizacja Programu zakłada aktywną współpracę ze wszystkimi interesariuszami rewitalizacji oraz przyporządkowanie poszczególnym jednostkom konkretnych zadań tak, aby przyniosła ona jak najlepsze efekty.

Za zarządzanie i wdrażanie Gminnego Programu Rewitalizacji oraz przedstawianie okresowych ocen z postępu jego realizacji, odpowiedzialny jest Burmistrz Miasta Szczecinek. Pełni on rolę nadzorcą nad całym procesem rewitalizacji, a jego zadania wykonywane są we współpracy z powołanym przez niego organem, którym będzie Zespół ds. Rewitalizacji.

Zespół ten funkcjonował będzie w strukturze Urzędu Miasta Szczecinek, a w jego skład będą wchodzić osoby zaangażowane w realizację założeń Gminnego Programu Rewitalizacji – pracownicy Urzędu Miasta z Wydziału Rozwoju, Wydziału Planowania Przestrzennego oraz Zastępca Burmistrza Miasta. W skład Zespołu przewiduje się także włączenie przedstawicieli takich jednostek jak: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Miejskie Centrum Wsparcia, Samorządowa Agencja Promocji i Kultury, Zarząd Gospodarki Mieszkaniowej Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o. o. Do zadań Zespołu należeć będzie:

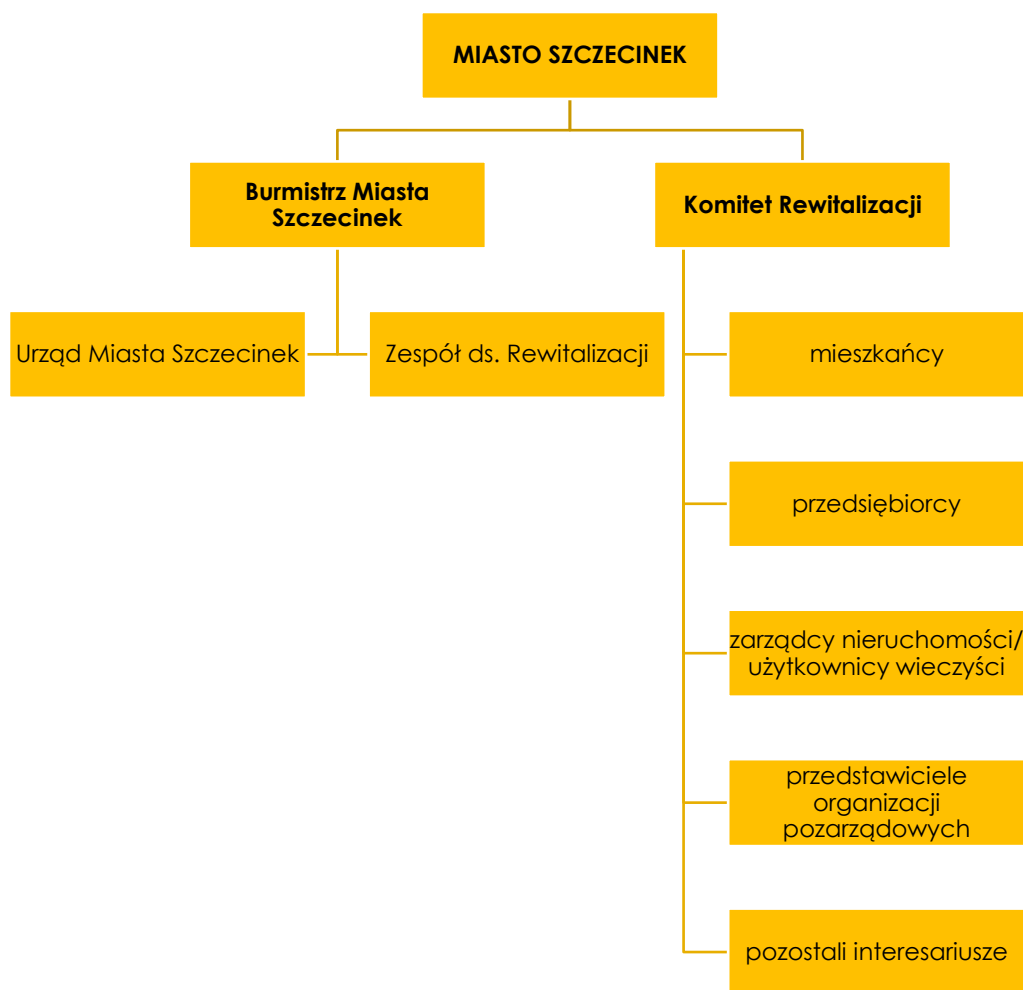
- 1) monitorowanie stopnia realizacji założeń Programu, w tym:
  - pozyskiwanie, agregacja oraz archiwizacja danych niezbędnych do oszacowania wartości wskaźników realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych,
  - prowadzenie analiz na podstawie zgromadzonych danych,
  - sporządzanie sprawozdań rocznych z realizacji Programu,
- 2) ocena założeń skuteczności programu,
- 3) decydowanie o potrzebie aktualizacji, bądź dokonania korekt w Programie,
- 4) identyfikowanie potencjalnych zagrożeń i problemów związanych z realizacją Programu,
- 5) zgłaszanie propozycji przedsięwzięć rewitalizacyjnych,
- 6) ocena wpływu realizacji na sytuację w sferze społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej obszaru rewitalizacji, w tym:
  - pozyskiwanie, agregacja oraz archiwizacja danych niezbędnych do oszacowania wartości wskaźników oddziaływania,
  - prowadzenie analiz na podstawie zgromadzonych danych,
- 7) ewaluacja ex-post realizacji Programu.

Zgodnie z art. 7 ust. 4 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, w terminie nie dłuższym niż 3 miesiące od dnia uchwalenia Gminnego Programu Rewitalizacji, Rada Miasta zobowiązana jest podjąć uchwałę w sprawie określenia zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji. Komitet ten stanowi forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami Miasta oraz sprawuje funkcję opiniotwórczo-doradczą w sprawach związanych z wdrażaniem Gminnego Programu Rewitalizacji. Tworzą go osoby reprezentujące wszystkich interesariuszy rewitalizacji przed organami władz Miasta Szczecinek. Do minimalnego zakresu uprawnień i zadań Komitetu

należy zaopiniowanie, sporządzonej przez Burmistrza, oceny aktualności i stopnia realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji. Do pozostałych zadań Komitetu należy m.in.: podejmowanie działań mających wpływ na proces rewitalizacji na każdym etapie i poziomie prac nad Programem, sprawowanie nadzoru, monitorowanie i ewaluacja działań rewitalizacyjnych. Szczegółowe zasady funkcjonowania Komitetu określa się w regulaminie Komitetu.

Na poniższym schemacie przedstawiono strukturę zarządzania Gminnym Programem Rewitalizacji dla Miasta Szczecinek do 2033 roku.

Rysunek 29. Struktura zarządzania realizacją Gminnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Szczecinek.

Źródło: opracowanie własne.

10.2. Koszty zarządzania

Koszty związane z zarządzaniem procesem rewitalizacji w Mieście Szczecinek ujęte zostaną w bieżących kosztach funkcjonowania Miasta i stanowić będą wydatki na wynagrodzenia pracowników zajmujących się wdrażaniem Gminnego Programu Rewitalizacji wraz z pochodnymi od wynagrodzeń. Średnie miesięczne wynagrodzenie brutto pracowników Urzędu Miasta w 2022 roku wyniosło 5 645,11 zł, co stanowiło ponad 88 tys. zł całkowitych wydatków na pracownika w skali roku. Osobami najbardziej zaangażowanymi w proces zarządzania Programem będą członkowie Zespołu ds. Rewitalizacji (około 8 osób). Wynika z tego, że roczne koszty

funkcjonowania Zespołu mogłyby wynosić około 704,5 tys. zł. Należy jednak zwrócić uwagę, że zadania dotyczące rewitalizacji będą wykonywane przez członków Zespołu w ramach etatu (w ramach swoich dotychczasowych obowiązków służbowych), co pozwala wnioskować, że koszty zarządzania Gminnym Programem Rewitalizacji na będą niższe. Zgodnie z Regulaminem wynagradzania pracowników Urzędu Miasta Szczecinek, z tytułu okresowego zwiększenia zakresu obowiązków służbowych, lub powierzenia dodatkowych zadań, pracownikowi może być przyznany dodatek specjalny, przyznawany na czas określony, nie dłuższy niż rok i nieprzekraczający 40% łącznej kwoty wynagrodzenia zasadniczego i dodatku funkcyjnego.

10.3. Ramowy harmonogram realizacji programu

Gminny Program Rewitalizacji dla Miasta Szczecinek jest programem wieloletnim. Jego okres realizacji wynosi 10 lat. Rok 2023 jest rokiem kończącym prace nad przygotowaniem dokumentu oraz rozpoczynającym realizację przedsięwzięć rewitalizacyjnych. W tym roku planuje się również powołanie Zespołu ds. Rewitalizacji oraz Komitetu Rewitalizacji. Z uwagi na fakt, iż ustawa o rewitalizacji obliuguje do przygotowywania oceny skuteczności działań rewitalizacyjnych przynajmniej raz na 3 lata, został zaproponowany podział realizacji Programu na 3 letnie okresy. Rok 2033 jest rokiem kończącym Program, w którym zostanie przeprowadzona ewaluacja Gminnego Programu Rewitalizacji.

Tabela 23. Ramowy harmonogram realizacji procesu rewitalizacji.

2022-2023	2023-2025	2026-2028	2029-2031	2032-2033
Prace nad GPR:	Pierwszy okres realizacji GPR:	Drugi okres realizacji GPR:	Trzeci okres realizacji GPR:	Czwarty okres realizacji oraz zakończenie prac nad GPR:
Uchwalenie GPR	Realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych przewidzianych na lata 2023-2025	Realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych przewidzianych na lata 2026-2028	Realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych przewidzianych na lata 2029-2031	Realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych przewidzianych na lata 2032-2033
Powołanie Zespołu ds. Rewitalizacji	Opracowanie rocznych raportów monitoringowych za rok 2023 (do 31 marca 2024 r.), 2024 (do 31 marca 2025 r.), 2025 (do 31 marca 2026 r.)	Opracowanie rocznych raportów monitoringowych za rok 2026 (do 31 marca 2027 r.), 2027 (do 31 marca 2028 r.), 2028 (do 31 marca 2029 r.)	Opracowanie rocznych raportów monitoringowych za rok 2029 (do 31 marca 2030 r.), 2030 (do 31 marca 2031 r.), 2031 (do 31 marca 2032 r.)	Opracowanie rocznego raportu monitoringowego za rok 2032 (do 31 marca 2033 r.), 2033 (do 31 marca 2034 r.)
Powołanie Komitetu Rewitalizacji	Opracowanie oceny skuteczności działań rewitalizacyjnych za okres 2023-2025 (do 30 kwietnia 2026 r.)	Opracowanie oceny skuteczności działań rewitalizacyjnych za okres 2026-2028 (do 30 kwietnia 2029 r.)	Opracowanie oceny skuteczności działań rewitalizacyjnych za okres 2029-2031 (do 30 kwietnia 2032 r.)	Opracowanie oceny skuteczności działań rewitalizacyjnych za okres 2032-2033 (do 30 kwietnia 2034 r.) Ewaluacja ex-post realizacji GPR za okres 2023-2033

Źródło: opracowanie własne.

11. Partycypacja społeczna w procesie rewitalizacji

Partycypacja społeczna jest wyrazem aktywnego uczestnictwa obywateli i podejmowania przez nich decyzji, które są znaczące dla danej społeczności. Może przybierać różnego rodzaju formy i odnosić się do różnych grup społecznych. W przypadku partycypacji w procesie rewitalizacji, mówimy o relacji między władzami samorządowymi a obywatelami, którą charakteryzuje angażowanie jednostek w sprawy je dotyczące poprzez konsultowanie i wypracowywanie konkretnych rozwiązań w dążeniu do osiągnięcia wspólnego celu. W ustawie o rewitalizacji partycypacja odnosi się do aktywnego udziału interesariuszy w kształtowaniu całego procesu rewitalizacji.

Z uwagi na to, iż Gminny Program Rewitalizacji jest dokumentem o charakterze operacyjnym, wdrożenie całego programu, w tym zawartych w nim działań i przedsięwzięć, angażuje wszystkie podmioty zlokalizowane na obszarze rewitalizacji. Uczestnictwo różnych grup interesariuszy należy umożliwić na wszystkich etapach prac nad Programem (diagnozowania, programowania, wdrażania i monitorowania).

Na etapie diagnozowania czynników i zjawisk kryzysowych występujących na terenie miasta Szczecinek fundamentalne było nawiązanie współpracy z instytucjami publicznymi, których działalność ukierunkowana jest na obsługę mieszkańców oraz przeciwdziałanie problemom występujących w społeczności lokalnej. W celu pozyskania danych niezbędnych do przeprowadzenia analiz nawiązano współpracę z: różnymi wydziałami Urzędu Miasta Szczecinek, Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Powiatowym Urzędem Pracy, Starostwem Powiatowym, Komendą Powiatową Policji, Samorządową Agencją Promocji i Kultury, zarządcami nieruchomości oraz placówkami edukacyjnymi zlokalizowanymi na terenie Miasta Szczecinek. Dzięki współpracy z wyżej wskazanymi instytucjami możliwe było opracowanie kompleksowej bazy danych, na podstawie której przeprowadzono delimitację obszarów zdegradowanych w Szczecinku.

Przeprowadzona analiza wskaźnikowa umożliwiła wskazanie obszarów o szczególnej koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, które uznane zostały za obszary predestynowane do objęcia procesem rewitalizacji. Dysponując diagnozą służącą wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Miasta Szczecinek oraz wstępnym obszarem rewitalizacji przeprowadzono konsultacje społeczne. Od dnia 29 sierpnia 2022 r. do dnia 28 września 2022 r. wszyscy zainteresowani mogli zgłaszać swoje uwagi oraz wnioski do projektu uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Miasta Szczecinek. Konsultacje odbyły się w następujących formach:

1. zbierania uwag i wniosków w formie papierowej oraz elektronicznej z wykorzystaniem formularza konsultacyjnego;
2. dwóch spotkań konsultacyjnych w dniu 12 września 2022 r., na których przedstawiona została propozycja wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, a także zapewniona została możliwość złożenia uwag i przedstawienia opinii;
3. ankiety, której wyniki zostały przedstawione w rozdziale 3 niniejszego dokumentu.

Aktywną partycypację na etapie diagnozowania i programowania umożliwiono:

- mieszkańcom Miasta Szczecinek,
- przedstawicielom instytucji funkcjonujących na terenie Miasta,
- przedsiębiorcom z obszaru rewitalizacji,
- organizacjom pozarządowym działającym na terenie Miasta,

- samorządowi gminnemu,
- pozostałym interesariuszom np. przyszłym inwestorom, przyszłym mieszkańcom.

Uczestnicy mieli możliwość przedstawienia swoich wniosków, a także swobodnego udziału w dyskusji nad przedstawionymi propozycjami dotyczącymi założeń programu. W wyniku konsultacji społecznych, po rozpatrzeniu wniesionych uwag, zostały zmienione granice obszaru rewitalizacji uwzględniające teren znajdujący się pomiędzy ul. Winniczną a ul. Kopernika, tzw. „Górkę Rynkową” i Strefę Aktywnego Wypoczynku oraz stosunki własnościowe nieruchomości. Z kolei wnioski z badań ankietowych wykorzystane zostały do opracowywania diagnozy pogłębionej obszaru rewitalizacji oraz oceny charakteru i skali potrzeb rewitalizacyjnych.

Na etapie diagnozy pogłębionej obszaru rewitalizacji oraz programowania Gminnego Programu Rewitalizacji odbyło się również spotkanie z interesariuszami rewitalizacji. W celu uzyskania możliwie szerokiego przekroju obserwacji, uczestnikami spotkania byli przedstawiciele Urzędu Miasta Szczecinek, jednostek organizacyjnych Miasta Szczecinek (Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, Miejskiego Centrum Wsparcia, Samorządowej Agencji Promocji i Kultury, Ośrodka Sportu i Rekreacji, Zarządu Gospodarki Mieszkaniowej Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o. o.), stowarzyszeń i organizacji pozarządowych działających na terenie Miasta Szczecinek (Fundusz Tratwa, Fundacja Dobre Rzeczy) oraz młodzieży. Spotkanie składało się z dwóch zasadniczych części. Pierwsza z nich służyła wprowadzeniu uczestników w tematykę związaną z procesem rewitalizacji, omówieniu podstawowych definicji oraz przedstawieniu metodologii delimitacji obszaru rewitalizacji. Część druga prowadzona była w formie dyskusji, której celem była wspólna identyfikacja przyczyn występujących problemów oraz możliwych sposobów ich rozwiązywania. Obserwacje i wnioski z przeprowadzonych spotkań wykorzystane zostały do sporządzenia pogłębionej diagnozy obszaru rewitalizacji.

Zgodnie z art. 6 ust. 2 ustawy o rewitalizacji, informację o konsultacjach społecznych ww. projektu uchwały wraz z załącznikami, zamieszczono 7 dni kalendarzowych przed rozpoczęciem konsultacji w następujących formach:

1. na stronie podmiotowej Miasta w Biuletynie Informacji Publicznej: bip.szczecinek.pl;
2. na stronie internetowej www.szczecinek.pl;
3. na tablicach ogłoszeń w Urzędzie Miasta Szczecinek, pl. Wolności 13, 78-400 Szczecinek;
4. w mediach społecznościowych.

Na etapie programowania zaproszono również interesariuszy rewitalizacji do zgłaszania pomysłów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Pomysły zbierano za pomocą uproszczonych fiszek projektowych, udostępnionych w trakcie trwania naboru. Propozycje mogły być zgłaszane zarówno przez osoby fizyczne, jak i instytucje publiczne, organizacje pozarządowe, koła, kluby, podmioty gospodarcze i inne. Ponadto odbyły się dwa wywiady focusowe z przedstawicielami Miasta z obszaru pomocy społecznej, rozwoju, planowania przestrzennego i ochrony środowiska, a także konsultowano się z jednostkami organizacyjnymi Miasta, Powiatowym Urzędem Pracy, Komendą Powiatową Policji, w celu wypracowania spójnych działań rewitalizacyjnych w oparciu o zidentyfikowane problemy i potrzeby rewitalizacyjne obszaru.

Ostatnią formą partycypacji społecznej na etapie przygotowania Gminnego Programu Rewitalizacji były konsultacje społeczne projektu dokumentu. Przeprowadzono je w trzech formach: zbierania uwag w postaci wypełnionego papierowego lub elektronicznego formularza uwag, wypełnienia ankiety on-line oraz spotkania konsultacyjnego o charakterze otwartym.

Udział społeczności lokalnej zostanie również zapewniony na etapie wdrażania dokumentu. Za proces wdrażania Programu odpowiedzialny będzie Zespół ds. Rewitalizacji. Z kolei funkcję doradczą, opiniującą oraz monitorującą sprawował będzie Komitet Rewitalizacji. Dodatkowa forma partycypacji społecznej wystąpi również na etapie wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji, dla którego prowadzone będą konsultacje społeczne.

Przejawem partycypacji społecznej na etapie wdrażania Programu będzie również udział mieszkańców, przedsiębiorców, organizacji pozarządowych, wspólnot mieszkaniowych i innych zainteresowanych osób w realizację poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Projekty adaptacji obiektów do pełnienia nowych funkcji, tworzenia nowych przestrzeni i ich wyposażenia, będą odbywały się wspólnie z jednostkami, które będą odbiorcami poszczególnych działań. Szczególnym przejawem partycypacji społecznej podczas wdrażania Programu będzie również realizacja projektu zintegrowanego nr 5 „Podwórka z klimatem – adaptacja podwórek do zmian klimatu i integracji sąsiedzkiej”. Ten projekt ma na celu zwiększenie inicjatyw oddolnych wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji i wypracowywanie koncepcji zagospodarowania podwórek we własnym zakresie, co pozwoli na stworzenie przestrzeni odpowiadających na konkretne potrzeby danej wspólnoty. Pozwoli to również na lepsze dostosowanie tych przestrzeni do potrzeb interesariuszy i bardziej efektywne wykorzystanie środków. Takie działania wpłyną również na zwiększenia poczucia współodpowiedzialności, przynależności do miejsca zamieszkania i dbania o wspólną przestrzeń oraz zintegrują społeczność bez względu na wiek czy status społeczny.

Wszelkie informacje i raporty o prowadzonych działaniach rewitalizacyjnych, będą przekazywane mieszkańcom we wszelkich możliwych formach, zakładających dotarcie do wszystkich mieszkańców, bez względu na wiek, status społeczny, poglądy czy stopień i rodzaj niepełnosprawności m.in. na stronie internetowej Miasta, mediach społecznościowych, lokalnej prasie. Sprzyjać to będzie większej partycypacji społecznej w proces rewitalizacji oraz wpływać na większe zaangażowanie mieszkańców w życie Miasta.

12. System monitorowania i oceny Gminnego Programu Rewitalizacji

---

12.1. Monitoring programu

System monitorowania procesu rewitalizacji prowadzony będzie przez powołany Zespół ds. Rewitalizacji we współpracy z Komitetem Rewitalizacji i obejmował będzie zarówno monitoring cząstkowy przeprowadzany rokrocznie oraz końcową ewaluację założeń Programu. Monitoring procesu rewitalizacji polega na systematycznym gromadzeniu danych pozwalających określić stopień realizacji poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Prowadzony on będzie w trzech płaszczyznach:

1. monitorowanie podstawowych parametrów Gminnego Programu Rewitalizacji na etapie przyjęcia Programu oraz późniejszych jego aktualizacji (listy przedsięwzięć rewitalizacyjnych, nakładów finansowych, przewidywanych rezultatów);

2. bieżący monitoring poziomu wdrażania Programu poprzez ocenę stopnia realizacji poszczególnych projektów za pomocą karty oceny projektu/przedsięwzięcia stanowiącej załącznik nr 2 do niniejszego Programu;
3. monitorowanie stopnia realizacji celów oraz skutków realizacji Programu za pomocą wskaźników produktu i rezultatu dotyczących przedsięwzięć podstawowych zaplanowanych do realizacji w ramach niniejszego dokumentu oraz wskaźników oddziaływania.

Analiza wartości wskaźników produktu i rezultatu pozwoli na uzyskanie informacji o stopniu realizacji danego przedsięwzięcia, natomiast wskaźniki oddziaływania wskażą w jakim stopniu przeprowadzony proces rewitalizacji wpłynął na poprawę sytuacji mieszkańców obszaru rewitalizacji. Do wskaźników oddziaływania zaliczono część wskaźników wykorzystanych w procesie delimitacji obszarów zdegradowanych na terenie Miasta Szczecinek oraz wskaźniki identyfikujące kluczowe problemy na obszarze rewitalizacji. Monitoring realizacji celów Programu przedstawia poniższa tabela.

Tabela 24. Monitoring realizacji celów Gminnego Programu Rewitalizacji.

Cel operacyjny	Nazwa wskaźnika	Wartość wskaźnika w roku bazowym	Wartość docelowa na koniec roku 2033	Źródło danych
1. Społeczeństwo obywatelskie	Liczba funkcjonujących organizacji pozarządowych na obszarze rewitalizacji	53	55	Starostwo Powiatowe w Szczecinku
	Liczba uczniów biorących udział w dodatkowych zajęciach pozalekcyjnych na obszarze rewitalizacji	549	600	UM Szczecinek, SAPIK, KC UW
	Liczba ogólnodostępnych obiektów sportowych poddanych modernizacji na obszarze rewitalizacji	0	2	UM Szczecinek, OSiR
	Liczba zmodernizowanych podwórek sąsiedzkich na obszarze rewitalizacji	0	3	ZGM Szczecinek, SSM, wspólnoty mieszkaniowe
2. Podniesienie atrakcyjności przestrzeni miejskiej	Liczba budynków użyteczności publicznej poddanych termomodernizacji w ramach procesu rewitalizacji	0	5	UM Szczecinek, ZGM
	Liczba budynków adaptowanych do pełnienia funkcji społecznych w ramach procesu rewitalizacji	0	4	UM Szczecinek, ZGM
	Liczba budynków dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych w ramach procesu rewitalizacji	0	4	UM Szczecinek, ZGM
	Liczba stwierdzonych przestępstw na obszarze rewitalizacji	129	115	KPP Szczecinek
	Liczba stwierdzonych wykroczeń dotyczących kradzieży na obszarze rewitalizacji	206	190	KPP Szczecinek

3. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu	Powierzchnia ogólnodostępnych terenów rekreacyjnych na obszarze rewitalizacji (m ²)	27 494	30 000	UM Szczecinek
	Liczba wszczętych procedur niebieskiej karty na obszarze rewitalizacji	9	7	MOPS w Szczecinku
	Liczba uczniów mających problemy w nauce na obszarze rewitalizacji	158	135	UM Szczecinek, KCUW
	Liczba uczniów zagrożonych oceną niedostateczną na koniec roku szkolnego na obszarze rewitalizacji	61	55	UM Szczecinek, KCUW

Źródło: opracowanie własne.

Należy podkreślić, że realizacja założeń zadań Gminnego Programu Rewitalizacji zależy bezpośrednio od ujęcia przedsięwzięć w budżecie miasta na dany rok.

12.2. Ocena skuteczności działań rewitalizacyjnych

Stałe monitorowanie procesów zachodzących w przestrzeni obszaru zdegradowanego daje możliwość rozpoznania kierunków oraz bieżących potrzeb interesariuszy rewitalizacji.

Skuteczność procesu rewitalizacji jest możliwa do zweryfikowania dzięki prowadzonemu corocznemu monitoringowi Gminnego Programu Rewitalizacji, a także ocenie skuteczności działań rewitalizacyjnych dokonywanej raz na 3 lata przez Burmistrza Miasta Szczecinek przy pomocy Zespołu ds. Rewitalizacji. Dokument ten podlegać będzie zaopiniowaniu przez Komitet Rewitalizacji, a następnie oraz ogłaszany będzie na stronie podmiotowej Miasta Szczecinek w Biuletynie Informacji Publicznej, zgodnie z art. 22 ust. 1 i 2 ustawy o rewitalizacji.

Analiza zachodzących zmian pozwoli stwierdzić, czy skutecznie zostało wyeliminowane zjawisko degradacji i jego negatywne konsekwencje oraz czy w wyniku powadzonego procesu nie zaistniała konieczność skupienia się na problemach wcześniej niewystępujących.

12.3. System wprowadzania modyfikacji do programu

Bieżące monitorowanie i ocena skuteczności działań Gminnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Szczecinek do 2033 roku będzie przesłanką do zareagowania, a tym samym wprowadzenia zmian w Programie, w przypadkach uzasadnionych.

W momencie, gdy Burmistrz Miasta Szczecinek wraz z Zespołem ds. Rewitalizacji w porozumieniu z Komitetem Rewitalizacji zidentyfikują konieczność modyfikacji Gminnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Szczecinek do 2033 roku, Burmistrz występuje do Rady Miasta z wnioskiem o jego zmianę. Do wniosku należy załączyć opinię, że Gminny Program Rewitalizacji dla Miasta Szczecinek wymaga aktualizacji wraz z oceną aktualności i stopnia realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji.

Ponadto Zespół odpowiedzialny będzie za przyjmowanie propozycji przedsięwzięć od interesariuszy procesu rewitalizacji według zasad ustalonych przez Zespół. Na podstawie zebranych wniosków, Zespół będzie mógł wnioskować do Burmistrza Miasta Szczecinek i Rady Miasta o wprowadzenie zmian w treści dokumentu.

Rysunek 30. Schemat wprowadzania zmian do Gminnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Szczecinek.

Źródło: opracowanie własne.

Zgodnie z art. 23 ust. 1 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, ewentualna zmiana Gminnego Programu Rewitalizacji następuje w trybie, w jakim jest on uchwalany.

13. Określenie zmian w uchwałach, o których mowa w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie kodeksu cywilnego

Zgodnie z art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego implementacja Gminnego Programu Rewitalizacji prowadzi ze sobą szereg zmian podejmowanych uchwałami dotyczącymi:

1. Wieloletnich programów gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy.
2. Zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu gminy, w tym zasad i kryteriów wynajmowania lokali, których najem jest związany ze stosunkiem pracy, jeżeli w mieszkaniowym zasobie gminy wydzielono lokale przeznaczone na ten cel.

Dla Miasta Szczecinek są to:

- Uchwała nr XXXIV/319/2021 Rady Miasta Szczecinek z dnia 27 maja 2021 r. w sprawie przyjęcia „Wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Miasta Szczecinek na lata 2021-2025”;
- Uchwała nr XX/202/2020 Rady Miasta Szczecinek z dnia 26 marca 2020 r. w sprawie zasad wynajmowania lokali i pomieszczeń tymczasowych wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Miasta Szczecinek;

- Uchwała nr XXI/185/2016 Rady Miasta Szczecinek z dnia 22 lutego 2016 roku w sprawie ustalenia zasad i trybu sprzedaży lokali mieszkalnych stanowiących własność Miasta Szczecinek oraz udzielania bonifikat.

Z uwagi na charakter planowanych przedsięwzięć nie przewiduje się zmian w powyższych uchwałach w przypadku wdrożenia Gminnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Szczecinek do 2033 roku.

14. Określenie niezbędnych zmian w uchwale dot. Komitetu Rewitalizacji

---

Zasady wyznaczania składu oraz zasady działania Komitetu Rewitalizacji uchwali Rada Miasta Szczecinek w terminie nie dłuższym niż 3 miesiące, licząc od dnia uchwalenia Gminnego Programu Rewitalizacji. Komitet Rewitalizacji stanowił będzie forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami Miasta w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji oraz pełnił będzie funkcję opiniodawczo-doradczą.

Zakłada się, że w strukturach Komitetu Rewitalizacji znajdą się m.in. przedstawiciele mieszkańców obszaru rewitalizacji, organizacji pozarządowych, instytucji publicznych, w tym instytucji kultury i oświaty czy przedsiębiorców działających w obszarze rewitalizacji.

Przewiduje się ewentualną możliwość dokonania zmian w Uchwale regulującej zasady wyboru członków Komitetu Rewitalizacji w celu włączenia przedstawicieli terenu objętego rewitalizacją. Liczebność Komitetu Rewitalizacji może zostać przedyskutowana w przypadku podjęcia zmian w powyższej Uchwale w drodze konsultacji społecznych.

15. Specjalna Strefa Rewitalizacji

Zgodnie z art. 25 ust. 1 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji istnieje możliwość ustanowienia Specjalnej Strefy Rewitalizacji w celu zapewnienia sprawnej realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Takie rozwiązanie można wprowadzić na wniosek wójta, burmistrza lub prezydenta miasta za pomocą odrębnej uchwały przyjmowanej przez radę gminy. Uchwała ta stanowi akt prawa miejscowego. Specjalna Strefa Rewitalizacji może zostać wyznaczona w granicach obszaru rewitalizacji, na okres nie dłuższy niż 10 lat, bez możliwości przedłużenia.

Ze względu na specyfikę przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz plany inwestycyjne Miasta, nie przewiduje się ustanawiania Specjalnej Strefy Rewitalizacji na obszarze rewitalizacji.

16. Realizacja Gminnego Programu Rewitalizacji w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego

---

16.1. Wskazanie zakresu zmian w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy

---

Obszar rewitalizacji, jak i całego Miasta Szczecinek objęty jest Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Szczecinek, przyjętym uchwałą nr XXVIII/257/2016 Rady Miasta Szczecinek z dnia 29 sierpnia 2016 roku. Na podstawie analizy dokumentu, stwierdzono, iż nie wystąpi konieczność wprowadzenia zmian w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego wynikających z realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Szczecinek do 2033 roku, gdyż projektowane przedsięwzięcia są zgodne z polityką przestrzenną przedstawioną w Studium. W wyniku realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych nie nastąpi zmiana funkcji obszarów wskazanych w ww. dokumencie.

16.2. Wskazanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego koniecznych do uchwalenia albo zmiany

---

W granicach obszaru rewitalizacji obowiązują następujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego:

- 1) „28 Lutego I”: uchwała Nr XXXVI/328/2013 Rady Miasta Szczecinek z dnia 17 czerwca 2013 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „28 Lutego I” w Szczecinku;
- 2) „28 Lutego I-A”: uchwała Nr LXIV/546/2018 Rady Miasta Szczecinek z dnia 1 października 2018 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „28 Lutego I-A” w Szczecinku;
- 3) „28 Lutego II”: uchwała Nr XXXVI/329/2013 Rady Miasta Szczecinek z dnia 17 czerwca 2013 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „28 Lutego II” w Szczecinku;
- 4) „28 Lutego III”: uchwała Nr XXXVIII/344/2013 Rady Miasta Szczecinek z dnia 12 sierpnia 2013 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „28 Lutego III” w Szczecinku;
- 5) „Armii Krajowej-1”: uchwała Nr X/82/2011 Rady Miasta Szczecinek z dnia 16 maja 2011 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Armii Krajowej-1” w Szczecinku;
- 6) „Centrum”: uchwała Nr XXVIII/232/2012 Rady Miasta Szczecinek z 24 września 2012 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Centrum” w Szczecinku;
- 7) „Cieślaka-Sikorskiego”: uchwała Nr XLII/385/06 Rady Miasta Szczecinek z 28 sierpnia 2006 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu „Cieślaka-Sikorskiego” w Szczecinku;
- 8) „zmiana planu Cieślaka-Sikorskiego”: uchwała Nr XIV/106/2011 Rady Miasta Szczecinek z dnia 5 września 2011 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu „Cieślaka-Sikorskiego” w Szczecinku;

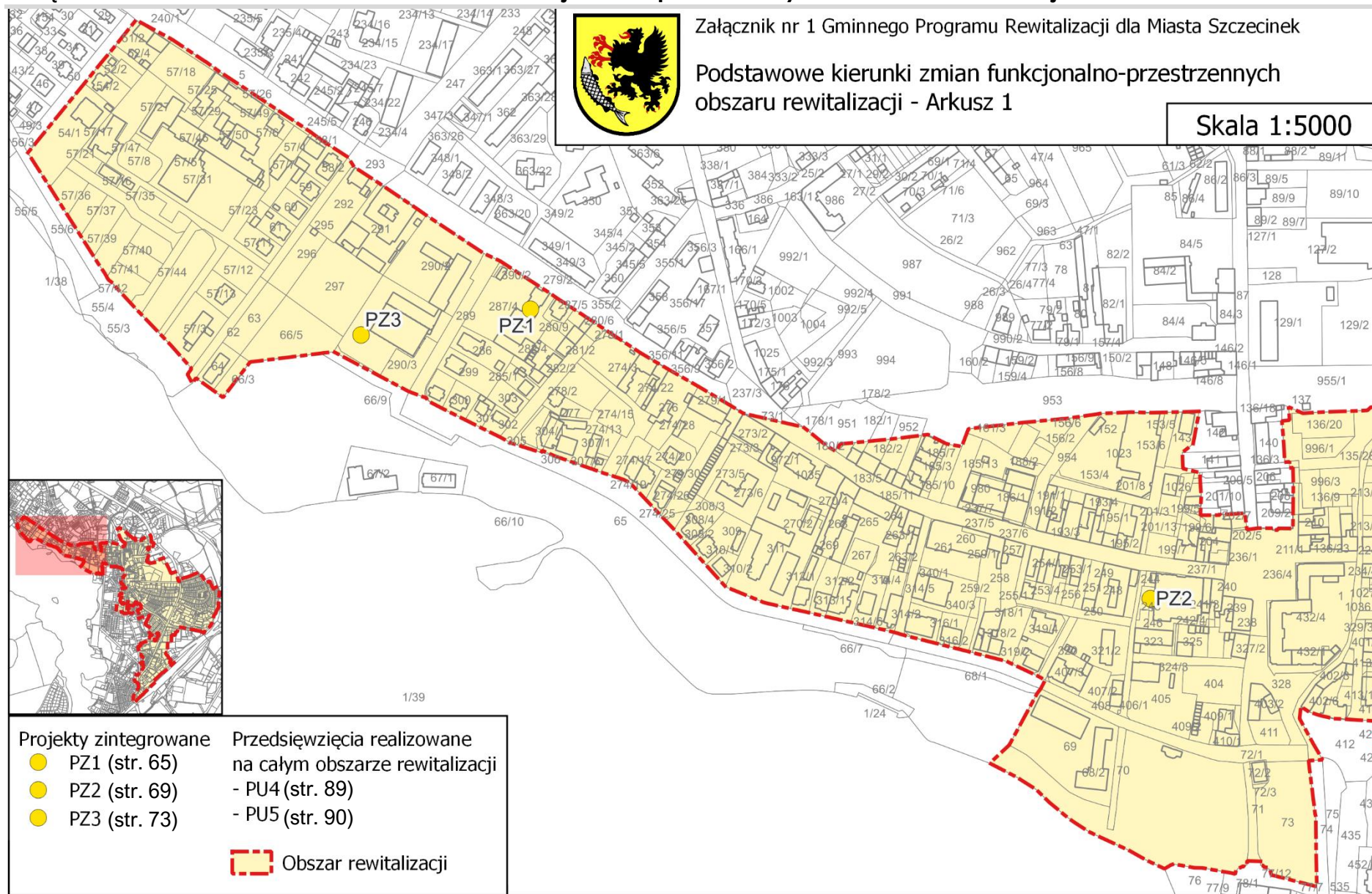
- 9) „Kilińskiego-1”: uchwała Nr XXVIII/255/2016 Rady Miasta Szczecinek z dnia 29 sierpnia 2016 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru „Kilińskiego-1” w Szczecinku;
- 10) „Limanowskiego”: uchwała Nr XXXII/343/09 Rady Miasta Szczecinek z dnia 27 kwietnia 2009 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu „Limanowskiego” w Szczecinku;
- 11) „Limanowskiego-1”: uchwała Nr XLV/421/2022 Rady Miasta Szczecinek z dnia 31 marca 2022 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Limanowskiego-1” w Szczecinku;
- 12) „Matejki”: uchwała Nr LIV/495/2014 Rady Miasta Szczecinek z dnia 30 października 2014 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Matejki” w Szczecinku;
- 13) „zmiana planu Mierosławskiego”: uchwała Nr XXIV/279/08 Rady Miasta Szczecinek z dnia 27 października 2008 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Mierosławskiego” w Szczecinku;
- 14) „Narutowicza III”: uchwała Nr XLI/358/2017 Rady Miasta Szczecinek z dnia 15 maja 2017 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Narutowicza III” w Szczecinku;
- 15) „Narutowicza IV”: uchwała Nr XXXIII/297/2016 Rady Miasta Szczecinek z dnia 21 listopada 2016 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Narutowicza IV” w Szczecinku;
- 16) „Ordon-Mickiewicza”: uchwała Nr XLIII/411/06 Rady Miasta Szczecinek z dnia 4 października 2006 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Ordon-Mickiewicza” w Szczecinku;
- 17) „Parkowa”: uchwała Nr XXXI/335/09 Rady Miasta Szczecinek z dnia 30 marca 2009 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu „Parkowa” w Szczecinku;
- 18) „Parkowa I”: uchwała Nr XLVIII/442/2014 Rady Miasta Szczecinek z dnia 12 maja 2014 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Parkowa I” w Szczecinku;
- 19) „Parkowa II”: uchwała Nr XIV/114/2015 Rady Miasta Szczecinek z dnia 14 września 2015 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Parkowa II” w Szczecinku wraz ze zmianą z dnia 29 listopada 2022 r.;
- 20) „Piłska-2”: uchwała Nr XXIV/220/2016 Rady Miasta Szczecinek z dnia 16 maja 2016 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Piłska-2” w Szczecinku;
- 21) „Szczecińska”: uchwała Nr XLII/384/06 Rady Miasta Szczecinek z dnia 28 sierpnia 2006 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu „Szczecińska” w Szczecinku;
- 22) „Winniczna”: uchwała Nr XXXIII/354/09 Rady Miasta Szczecinek z dnia 10 czerwca 2009 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu „Winniczna” w Szczecinku;
- 23) „Winniczna I”: uchwała Nr XXXII/286/2013 Rady Miasta Szczecinek z dnia 4 lutego 2013 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Winniczna I” w Szczecinku.

Realizacja projektów rewitalizacyjnych nie wymaga uchwalenia bądź zmiany miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego znajdujących się w granicach obszaru rewitalizacji. W wyniku realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji nie zmieni się przeznaczenie terenów określonych w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, a planowane przedsięwzięcia rewitalizacyjne nie naruszą przepisów określonych w tych dokumentach.

17. Załączniki

Załącznik nr 1: Podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji

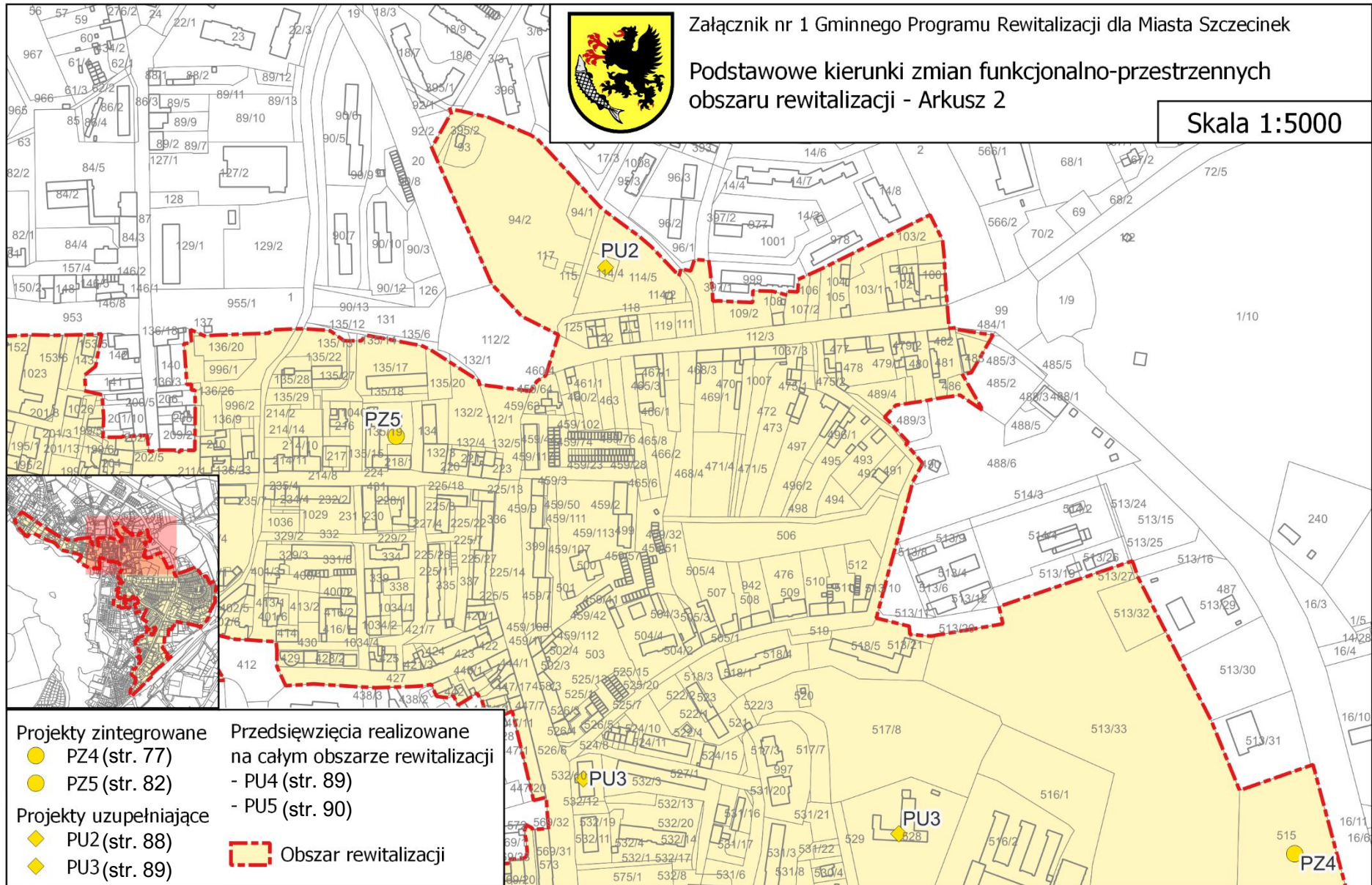

Załącznik nr 1 Gminnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Szczecinek

Podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji - Arkusz 2

Skala 1:5000

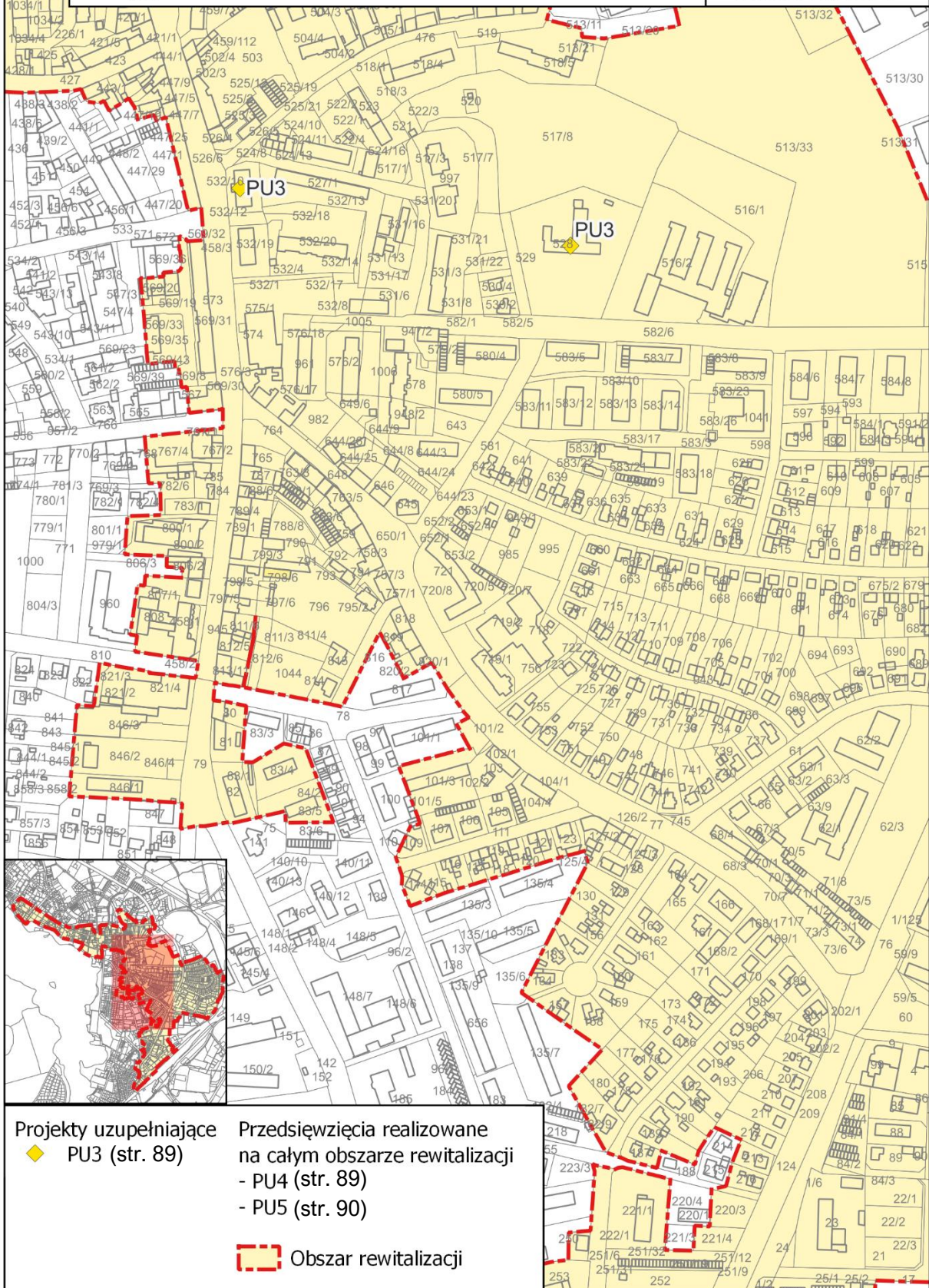

Załącznik nr 1 Gminnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Szczecinek

Podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji - Arkusz 3

Skala 1:5000

Projekty uzupełniające
◆ PU3 (str. 89)

Przedsięwzięcia realizowane
na całym obszarze rewitalizacji
- PU4 (str. 89)
- PU5 (str. 90)

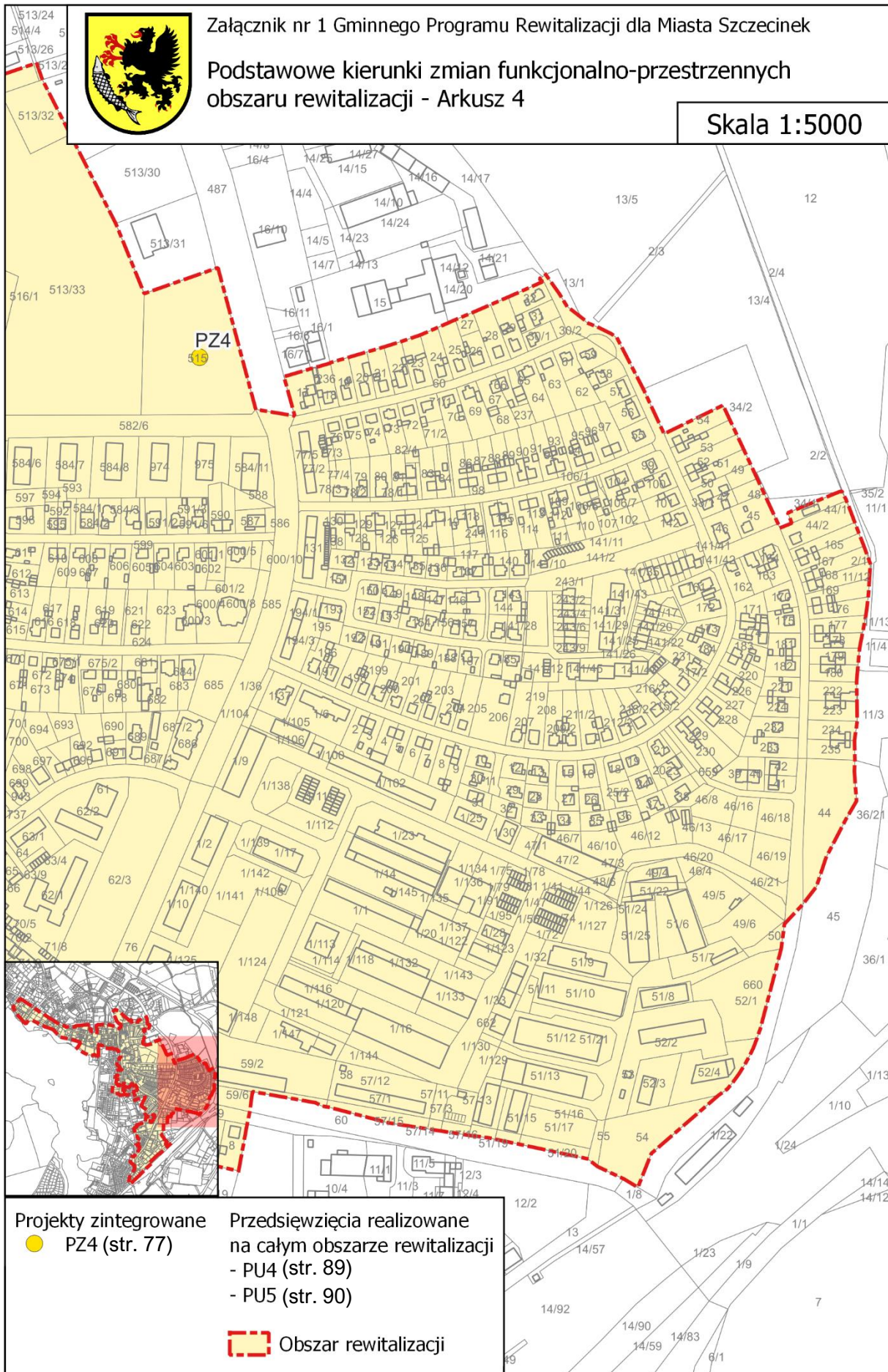
▭ Obszar rewitalizacji

Załącznik nr 1 Gminnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Szczecinek

Podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych
obszaru rewitalizacji - Arkusz 4

Skala 1:5000

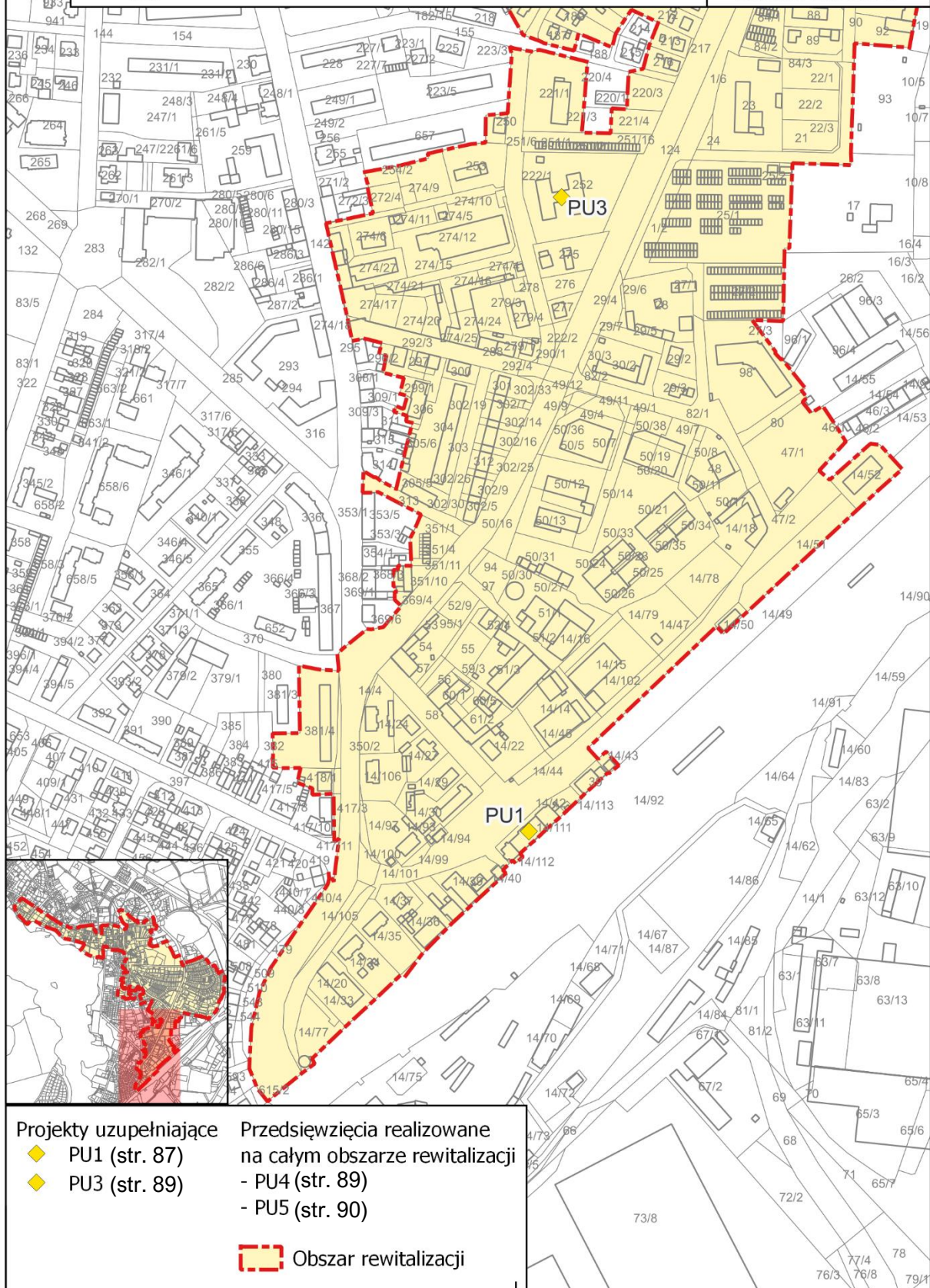

Załącznik nr 1 Gminnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Szczecinek

Podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji - Arkusz 5

Skala 1:5000

Załącznik nr 2: Karta oceny przedsięwzięcia rewitalizacyjnego

Nazwa przedsięwzięcia		
Jednostka odpowiedzialna	Wskaż jednostki odpowiedzialne za realizację przedsięwzięcia.	
Partnerzy	Wskaż partnerów przedsięwzięcia lub wpisz nie dotyczy.	
Miejsce realizacji	Podaj miejsce realizacji projektu na obszarze rewitalizacji.	
Aktualny status projektu	Podaj aktualny postęp rzeczowy projektu: „zakładane do realizacji”, „w trakcie realizacji” lub „zrealizowane”	
Termin realizacji	Planowany	Podaj planowaną datę rozpoczęcia i zakończenia projektu
	Rzeczywisty	Podaj rzeczywistą datę rozpoczęcia i zakończenia projektu
Opis realizacji projektu	Opisz zrealizowany projekt oraz zakres zrealizowanych zadań, podaj cel przedsięwzięcia, wskaż jakie problemy rozwiązuje, określ udział interesariuszy rewitalizacji w tworzeniu i realizacji przedsięwzięcia.	
Rezultaty projektu	Podaj efekty zrealizowanego projektu oraz ich wpływ na negatywne zjawiska w szczególności w sferze społecznej, oraz w sferach: gospodarczej, środowiskowej, funkcjonalno-przestrzennej, technicznej.	
Nazwa wskaźnika odpowiadająca realizacji projektu i jego wartość	Wskaźnik produktu	Podaj nazwę i wartość wskaźnika produktu realizacji celów i przedsięwzięć.
	Wskaźnik rezultatu	Podaj nazwę i wartość wskaźnika rezultatu realizacji celów i przedsięwzięć.
Wartość projektu	Wskaż całkowitą wartość projektu	
Poniesione koszty	Wskaż dotychczas poniesione koszty projektu	
Dofinansowanie UE	Określ wartość dofinansowania ze środków unijnych	
Program wsparcia	Wskaż fundusz, program wsparcia i działanie, w ramach którego został zrealizowany projekt	

Spis tabel

Tabela 1. Obszary zdegradowane na terenie Miasta Szczecinek, tj. jednostki, dla których wskaźnik syntetyczny przyjął w sferze społecznej wartości poniżej 0 oraz dla których stwierdzono występowanie zjawisk kryzysowych w co najmniej jednej z pozostałych sfer.	8
Tabela 2. Lista obiektów na obszarze rewitalizacji wpisanych do rejestru zabytków.....	14
Tabela 3. Porównanie wskaźników dla sfery społecznej obszaru rewitalizacji z obszarem całego Miasta.	15
Tabela 4. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w 2021 r. w szkołach na obszarze rewitalizacji na tle miasta, powiatu i województwa.....	18
Tabela 5. Liczba punktów działalności typowych dla obszarów problemowych na terenie Miasta Szczecinek w 2021 roku.....	22
Tabela 6. Średnia wysokość dodatku mieszkaniowego w Mieście Szczecinek w latach 2019-2021.	22
Tabela 7. Stan powietrza atmosferycznego w strefie zachodniopomorskiej w 2021 roku.....	30
Tabela 8. Źródła ogrzewania na paliwo stałe w Mieście Szczecinek według stanu na dzień 06.01.2023.....	30
Tabela 9. Najniebezpieczniejsze ulice pod względem liczby zdarzeń drogowych na obszarze rewitalizacji w 2021 r.	37
Tabela 10. Charakterystyka organizacji pozarządowych funkcjonujących na obszarze rewitalizacji.	47
Tabela 11. Cele i kierunki rewitalizacji.....	57
Tabela 12. Opis dokumentów powiązanych z Gminnym Programem Rewitalizacji.	58
Tabela 13. Opis projektu zintegrowanego nr 1.....	65
Tabela 14. Opis projektu zintegrowanego nr 2.....	69
Tabela 15. Opis projektu zintegrowanego nr 3.....	73
Tabela 16. Opis projektu zintegrowanego nr 4.....	77
Tabela 17. Opis projektu zintegrowanego nr 5.....	82
Tabela 18. Charakterystyka pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.....	87
Tabela 19. Komplementarność problemowa przedsięwzięć rewitalizacyjnych.	93
Tabela 20. Powiązania między przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi.	94
Tabela 21. Wybrane przedsięwzięcia związane z procesem rewitalizacji realizowane w poprzednich latach przy wsparciu środków pochodzących z funduszy europejskich.....	96
Tabela 22. Szacunkowe ramy finansowe podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.	100
Tabela 23. Ramowy harmonogram realizacji procesu rewitalizacji.	103

Tabela 24. Monitoring realizacji celów Gminnego Programu Rewitalizacji.....	107
---	-----

Spis rysunków

Rysunek 1. Jednostki analityczne wyznaczone na terenie Miasta Szczecinek.....	7
Rysunek 2. Poglądowa mapa obszaru rewitalizacji w Mieście Szczecinek.	9
Rysunek 3. Kierunki zmian w strukturze funkcjonalno-przestrzennej Miasta Szczecinek.....	12
Rysunek 4. Struktura przestrzenno-funkcjonalna obszaru rewitalizacji na terenie Miasta Szczecinek.....	13
Rysunek 5. Struktura wieku ludności na obszarze rewitalizacji.....	16
Rysunek 6. Ocena problemów występujących na obszarze rewitalizacji w sferze społecznej według ankietowanych.....	17
Rysunek 7. Główne przyczyny zjawiska odpływu młodych mieszkańców z obszaru rewitalizacji w opinii ankietowanych.....	18
Rysunek 8. Najbardziej zagrożone wykluczeniem społecznym grupy na obszarze rewitalizacji według ankietowanych.....	19
Rysunek 9. Główne przyczyny bezrobocia na obszarze rewitalizacji według ankietowanych.	20
Rysunek 10. Przykłady aktów wandalizmu na obszarze rewitalizacji: (1) i (2) mała architektura w Parku Różanym, (3) ul. Drzymały, (4) ul. Lipowa 26, (5) ul. Szewska 3.....	24
Rysunek 11. Przykłady opuszczonych lokali użytkowych (1) ul. Księżnej Elżbiety, (2), (3) i (4) ul. Wyszyńskiego, (5) ul. Bartoszewskiego.....	27
Rysunek 12. Budynki byłej Cukierniczej Spółdzielni Inwalidów „Słowianka” przy ul. Tadeusza Kościuszki 26.....	27
Rysunek 13. Ocena problemów występujących na obszarze rewitalizacji w sferze gospodarczej według ankietowanych.....	28
Rysunek 14. Ocena problemów występujących na obszarze rewitalizacji w sferze środowiskowej według ankietowanych.....	31
Rysunek 15. Przykłady zaśmieconych miejsc na obszarze rewitalizacji (1) ul. Przemysłowa 7, (2) Górka Rynkowa, (3) Koryto Nizicy.....	32
Rysunek 16. Przykłady stanu zieleni na obszarze rewitalizacji (1) Wzgórze św. Jerzego, (2) ul Jasna 1, (3) ul. Kilińskiego 7, (4) Górka Rynkowa, (5) ul. Generała Sikorskiego 22.....	33
Rysunek 17. Schemat komunikacji publicznej w Szczecinku.....	35
Rysunek 18. Parkowanie na obszarze rewitalizacji (1), (2) ul. Tadeusza Kościuszki 3, (3) ul. Garbary 5, (4) ul. Księżnej Elżbiety przy wieży św. Mikołaja, (5) ul. Kopernika 21.....	36
Rysunek 19. Plac Wolności i strefa ruchu pieszego w centrum Szczecinka.....	38

Rysunek 20. Ważne tereny rekreacyjne na obszarze rewitalizacji (1) Górka Rynkowa, (2) i (3) Strefa Aktywnego Wypoczynku, (4) Muszla koncertowa w Parku Różanym.....	39
Rysunek 21. Ocena problemów występujących na obszarze rewitalizacji w sferze przestrzenno-funkcjonalnej według ankietowanych.	40
Rysunek 22. Stan techniczny wybranych obiektów użyteczności publicznej znajdujących się na obszarze rewitalizacji (1) Budynek SAPIK przy ul. Kościuszki, (2) i (3) Boisko przy ul. Jasnej.....	42
Rysunek 23. Stan techniczny wybranych obiektów zabytkowych zlokalizowanych na obszarze rewitalizacji (1) Wieża ciśnień, (2) Wieża św. Mikołaja, (3) Dworzec kolejowy.....	43
Rysunek 24. Stan techniczny wybranych budynków mieszkalnych zlokalizowanych na obszarze rewitalizacji (1) ul. Ordona 27, (2) ul. Ordona 6, (3) ul. Junacka 5, (4) ul. Ordona 3, (5) ul. Curie-Skłodowskiej 6.....	44
Rysunek 25. Stan techniczny wybranych nawierzchni na obszarze rewitalizacji (1) ul. Przemysłowa 7, (2) Wzgórze św. Jerzego, (3) ul. Jasna 2, (4) ul. Księżnej Elżbiety, (5) Dworzec Kolejowy.....	45
Rysunek 26. Ocena problemów występujących na obszarze rewitalizacji w sferze technicznej według ankietowanych.....	45
Rysunek 27. Struktura części programowej Gminnego Programu Rewitalizacji.	56
Rysunek 28. Szacunkowe zestawienie wartości podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.	99
Rysunek 29. Struktura zarządzania realizacją Gminnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Szczecinek.....	102
Rysunek 30. Schemat wprowadzania zmian do Gminnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Szczecinek.....	109